

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
ששי

היכל
שביעי

בשעה שהקדימו – תער"ב

קב. זה יתנו

קג. וידבר וגו' ויקחו לי תרומה

קד. ואתה תצוה

קה. כי תשא

– העת"ר –

•

מאת

כ"ק אדמו"ר

אור עולם נזר ישראל ותפארתו כקש"ת

מוהר"ר שלום דובנער

זבוקלה"ה נבג"מ זי"ע מליובאוויטש

– הוצאה חדשה עם תיקונים והוספות –

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושמונה לבריאה

מפתח כללי

עמוד	זמן אמירתו	תוכן התחלת המאמר	דבור המתחיל
א'קסו	משפטים. פ' שקלים	אותיות לפעמים כלים ולפעמים לבושים – (תיזתכא)	קב. זה יתנו כו'
א'קפב	תרומה	מסכים ופרסאות	קג. וידבר וגו' ויקחו לי כו'
א'קצה	תצוה	הפרסא שבין ח"ס לח"ע	קד. ואתה תצוה כו'
א'רו	תשא	ע"י עבודה עושים דברים תחתונים כלים לאלקות	קה. כי תשא כו'

זה יתנו: ע"כ עשה הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק זצוקלה"ה קיצורים, ונמצאו ההוספות והקיצורים בכ"ק (רשימת כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע).

B'SHAAH SHEHIKDIMU 5672

DISCOURSES 102-105

Copyright © 2017

by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

editor@kehot.com

ORDER DEPARTMENT

291 Kingston Avenue / Brooklyn, New York 11213

(718) 778-0226 / FAX (718) 778-4148

www.kehot.com

All rights reserved, including the right to reproduce this book or portions thereof, in any form, without prior permission, in writing, from the publisher.

The Kehot logo is a trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

ISBN 978-0-8266-6108-1

Printed in the United States of America

ב"ה

פתח דבר

הננו מוציאים לאור חוברת כ"ח של ההוצאה החדשה והמתוקנת של המשך־המאמרים „בשעה שהקדימו – תער"ב" אשר לכ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע, הכוללת את המאמרים: זה יתנו דש"פ משפטים, פ' שקלים; וידבר וגו' ויקחו לי תרומה דש"פ תרומה; ואתה תצוה דש"פ תצוה; כי תשא דש"פ תשא – העת"ר.

טי"ו"ד כסלו, ה'תשע"ח
ברוקלין, נ.י.

בס"ד. ש"פ משפטים, פ"שי, העת"ר

זה² יתנו כל העובר על הפקודים מחצית השקל כו' עשרים גרה השקל מחצית השקל תרומה לה³. וצ"ל מהו אומרו זה יתנו, והול"ל ונתנו כל העובר כו'. גם מהו שאומר זה יתנו כו' מחצית השקל קודם שהודיע כמה הוא השקל, דאח"כ אומר עשרים גרה, וקודם אין יודעים כמה הוא השקל, וא"כ מהו אומר סתם מחצית השקל, והול"ל שיתנו עשר גרה כו'. גם, אחר שמודיע כמה הוא השקל, אומר עוד מחצית השקל תרומה לה, הלא כבר אמר שיתנו מחצית השקל כו'. ולהבין זה ילה"ק משנת"ל⁴ ההפרש בין כלים ולבושים, דכלים הוא שמקבלים את האור ומתאחדים עם האור, וע"כ עושים ציור ותמונה בהאור, דהתגלות האור הוא לפי אופן הכלי כו'. וכמו בחומר וצורה, דמוח החכ' קר ולת, ומוח הבינה חם ויבש⁵, דלפי אופן זה הוא כח החכ' והבינה, זה בבחי' נקודה כללית, וזה בבחי' התפשטות כו', וכן בבחי' חו"ג שבהם, הכל הוא לפי אופן הכלי, מפני שהכלי מקבלת ומתאחדת בו כו'. אבל לבושים הם נפרדים מן העצם, וכמו אותיות המח' ואותי' הדבור, שהן נפרדים מן האור, וביכולת להחליפם, דכלבוש תחליפם כו'⁶, וע"כ הם מעלימים על האור כו'. ונת' דבכללות זהו באצי' ובבי"ע, דבאצי' הוא בחי' הכלים בבחי' אחדות, ובי"ע הם לבושים נפרדים, דומשם יפרד כו'. אך בבי"ע יש ג"כ הפרש בין לבושי הברי' ולבושי היצי', שזהו עד"מ לבוש המח' ולבוש הדבור, דלבוש המח' הוא לבוש המיוחד, ואינו מעלים על האור, דהתגלות השכל מאיר בגילויי במח' כו', ולבוש⁷ ביכולתו להעלים על השכל, וא"כ, גם מה שמגלה זהו ע"י ההעלם כו'. ולבושי העשי' הם עד"מ לבוש המנעל העשוי מעור גס של בהמה, שמסתיר לגמרי, כמו⁸ לבושי העשי' הם פרסאות ומסכים המעלימים ומסתירים לגמרי כו'.

(1) רצה ואילך. ד"ה מה יפו באוה"ת שה"ש ח"ג ע' תקקעה ואילך – כנסמן לקמן בהערות.
מאמרים שמיסודים, כנראה, על מאמר זה: ד"ה נחמו נחמו תרפ"ב פ"ה"ח (סה"מ תרפ"ב ס"ע שפו ואילך). ד"ה זה יתנו תשט"ו, תש"כ, תשכ"א (סה"מ תשט"ו ע' פב ואילך. תש"כ ע' צה ואילך. תשכ"א ע' קטז ואילך).
(2) תשא ל, יג.
(3) פתי"ג ואילך (ע' אקנב ואילך).
(4) ראה תורת חיים לך לך צא, ב ואילך. מאמרי אדמו"ר האמצעי תצא ע' תקקט.
(5) תהלים קב, כז.
(6) בראשית ב, י.
(7) ולבוש: אוצ"ל: ולבוש הדבור.
(8) כמו: אוצ"ל: כמו"כ.
(9)

(1) = פרשת שקלים.
(2) חלק מהמאמר מיוסד, כנראה, על: הגהות לד"ה פתח אליהו שבתו"א תרנ"ח ע' ג ואילך. תו"א וארא ד"ה לכן אמור (נז, ד) וד"ה להבין שרשי דברים הנ"ל (שם נט, א). ביאור לד"ה להבין ענין התלבושות הפרצופים וענין המילויים במאמרי אדמו"ר הזקן ענינים ח"א ע' קפב ואילך (הנחת אדמו"ר האמצעי). ביאור מה יפו במאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ג ח"א ע' רמח ואילך (נוסח ב). ד"ה והנה להבין בתוס' ביאור כו' ע"פ מה יפו במאמרי אדמו"ר האמצעי דרושי תתונה ח"א ע' עט ואילך. ועם הוספות כו' – המשך תקעו תר"ן (סה"מ תר"ן ע' ע' עדר ואילך.

(* הנחת ר' משה ממאמר זה – מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ז ע' עדר ואילך.

תיו) וביאור הענין¹⁰, הנה לפעמים נק' אותיות בשם כלים¹¹, ולפעמים בשם לבושים¹². דהנה, בזהר פ' תרומה דקס"ז ע"ב, בענין התהוות כלים דאו"א, אומר, אינון אתוון אגלימו גו משחתא, ופי' המק"מ¹³ שהן האותיות שמהם נתהוו פרצוף או"א, אוכ"ל מספר"ת פנים דאו"א, בד"ק חי"ה אחר דאו"א. וכן הוא בע"ח שער הנקודים¹⁴ פ"ו, דאותיות אלו הן כלים דאו"א, ואותי' שעטנז גי'ץ¹⁵ הן כלים דתהו כו'¹⁶. ואומר שם¹⁷, דהאותי' לעולם הם בחי' כלים כו'. אמנם לפעמים הרי האותי' הם בבחי' לבושים, וכמו אותי' המח' ואותי' הדבור שהן לבושים כו'. אך הנה כללו' ההפרש בזה הוא בין אותי' עצמי' ואותי' הנבדלים מן העצם כו'¹⁸, דאותי' עצמי' הם שמיוחדים עם העצם, וכמו אותי' החקוקים על האבן טוב, הרי הם בגוף ועצם האב"ט ומיוחדים בו, אבל כשחותמין על השעוה¹⁹, ה"ה נבדלים מן האב"ט כו'. וכמו"כ יש בנפש אותיות המיוחדים בהאור, עד שא"א להחליפם, וכמו האותי' דבריקת וסקירת השכל, הרי אותי' אלו א"א להחליף, דכמו שמתגלה ההשכלה ממקור השכל ה"ה באותו האותי' שמתגלה בהם, ואינו שייך להחליפם, דבהשגת הענין אפשר לפשוט אותי' אלו ולהלביש אותי' אחרים, אבל בהתגלות ההשכלה ממקורה, א"א להחליף האותי' כו'. ובהשגה ג"כ, הרי גם במחשבת שכל, שזהו מח' שבמח', שיכולים להחליף את האותי', כמשנת"ל (ד"ה וישמע יתרו²⁰), הנה עי"ז מתמעט האור. וכמו שאנו רואים בחוש במחשבת שכל, כשחושב הענין שכלי ואינו מכוון בהאותי', דהיינו שהאותי' באים ממילא, מאיר אור השכל בגילוי, וכשמכוון בהאותי', היינו להחליף האותי', הרי מתמעט האור, שאינו מאיר כ"כ. ועיקר ענין החליפם של האותי' שייך בדבור שבמח', וכ"ש בדבור, והיינו דשם, גם כשמחליף את האותי', אין זה עושה מיעוט בהאור כו' (וכמו שני חכמים, זה מגלה את השכל באותי' אלו וזה באותי' אלו, הרי אין בזה שום מיעוט בהאור השכל כו'). ונמצא, דבמחשבת שכל, וכ"ש בנקודת ההשכלה, האותי' מיוחדים, שאינם יכולים להחליפם כו', והיינו דבאור פנימי ואותי' בבחי' בלתי מציאות, ה"ה בבחי' התאחדות, וחיצוני' האור ואותי' שהן בבחי' מציאות, ה"ה בבחי' נבדל כו'. וי"ל שזהו ההפרש בד"כ בין האותי' דש' הוי', והאותי' דשאר השמות, כמו אד' ואלקים כו', והן אותי' דמ"ה ואותי' דב"ן כו', דאותי' דמ"ה, שהן אותי' דהוי', הם בבחי' כלים, ואותי' דב"ן, שזהו האותי' דשאר השמות, הן בבחי' לבושים כו'.

ויובן זה מענין תושב"כ ותושבע"פ²⁰, דתושב"כ²¹ הרי יסודתה הם אותיות התורה, ולכן מדקדקים באותיותי' בחסר ויתיר, ושיהיו בתמונתן ובצלמן דוקא, ושיהיו גולם אחד

(15) ראה מנחות כט, ב. שו"ע אדה"ז או"ח סל"ו ס"ה.
 (16) ראה גם ביאורי זוהר לאדמו"ר האמצעי ס, טע"ב.
 (17) בעץ חיים שם.
 (18) ראה לקו"ת בחוקותי מה, ד ואילך.
 (19) ראה שערי תשובה ח"ב קו, א ואילך.
 (20) בהבא לקמן – ראה הגהות לד"ה פתח אליהו שבהערה 2.
 (21) בהבא לקמן – ראה תו"א שבהערה 2 (נז, ד).

(10) בהבא לקמן – ראה שער היחוד פל"ח ואילך (קלה, ב ואילך). הגהות לד"ה פתח אליהו תרנ"ח שבהערה 2.
 (11) ראה עץ חיים שער ו (שער העקודים) פ"א. תניא שעהי"ה א ספ"ד. מאמרי אדמו"ר הזקן ענינים שבהערה 2 (ע' קפו ואילך). ובכ"מ.
 (12) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ב ח"ב ע' שצא.
 (13) – המקדש מלך (לזהר שם).
 (14) שער הנקודים: כ"ה בעץ חיים דפוס שקלאו, תק"ס. בדפוסים שלפנינו: שער דרושי נקודות (שער ח).

שלא יהי' בהם הפסק²², ואם יש הפסק באות א', הס"ת פסולה, ואסור להוסיף בה אותי', שגם אם מבין בתבונתו יותר ממה שבהאותיות בהדיא, אינו רשאי להוסיף אפי' אות א', כי האותי' הם מורים על אופן המשכת האור. וכמו²³ אות א' הוא יו"ד בראשו ויו"ד בסופו וקו באמצע²⁴, והן בחי' ח"ע וח"ת, ולפעמים עושים היו"ד שבסופו כעין דלי"ת²⁵, והוא רומז על בחי' מל' שנק' דלה²⁶, והקו שבאמצע הוא ת"ת המחבר חכ' ומל', והו"ע בריח²⁷ התיכון המבריה חכ' ומל', כמ"ש בזהר²⁸. והבי"ת הוא קו למעלה וקו למטה וקו באמצע לצד ימין, דקו העליון הוא בינה, וקו התחתון מל', וקו שבאמצע ת"ת, המחבר בינה ומל', כמ"ש בזהר ר"פ שמיני דל"ו רע"א ובמק"מ²⁹ שם. ובס' התמונה³⁰ אי' דציור הב' הוא ו' ד', והן דו פרצופין דז"א ומל' כמו שכלולים בחכ' כו'. ואות ג' הוא וא"ו ויו"ד בסופו, והוא בחי' יסוד שמשפיע במל', וזהו גימ"ל גומל דלים כו'³¹. ואות ו' הוא ג"כ יו"ד וא"ו, אלא שהיו"ד בראשו, והוא בחי' נקודת החכ' כמו שנמשך בוא"ו, ובגימ"ל, היו"ד בסופו, דהיינו בחי' גמר השפע דיסוד במל' כו'³². וכן כל האותי' מורים על אופן המשכת האור כו'. ולכן צריך להיות דוקא אותי' אלו, שהאותי' הן לפי אופן האור, והמשכת האור הוא דוקא באותי' וצירופים אלו כו'. וזהו שמצינו כמה ענינים שנאמרו ונשנו בתורה, דלכא"ו הוא מיותר, כמו קרבנות הנשיאים, שנא' בכל נשיא ונשיא קרבנו בפרט³³, ולכא"ו הול"ל וכן הקריב נשיא פלוני כו'. וכמו"כ במספר השבטים, שנא' בכל א' במספר שמות כל זכר לגולגלותם כו'³⁴, וזהו מפני שצריך להיות ההמשכה בכא"ו בפרט, ע"י האותי' והצירופים, וע"כ אינו מספיק מה שיאמר וכן הקריב כו', כי לא תהי' בזה ההמשכה, כ"א ע"י האותי' והצירופים, שבהם וע"י הוא המשכת האור כו'. והגם שאותן האותי' והצירופים ממש נאמרו בכא"ו, הנה בהאותי' שהן לפי אופן האור, עם היות שהאותיות אחת הן, ההמשכות הן מיוחדות בהם, וכמ"ש הפרד"ס שער האותיות פ"ב, כי בצירור האותי' בכל אות יש כמה חילוקי' באופן הצירור, וכמשנת"ל באות ב', שהוא ג' קוין, או דו פרצופין, הרי בצירור האות ב' גופא יש ב' אופנים, וכן בכל אות ואות יש כמה חילוקים באופן הצירור שלו, והחילוק הוא באיזה מדרי' הוא האות והצירוף, דבמדרי' זו ביאור האות והצירוף הוא באופן כך, ובמדרי' אחרת באופן אחר (וכמו באות אל"ף בצירורו יש שמתבאר יו"י ויש יו"ד³⁵ ויש י"ו ו"י³⁶, וכן עוד כמה אופנים, וכ"ז הוא החילוק באיזה מדרי' הוא), וכמב' בס' הקבלה³⁷. וזהו שנא' ונשנו הדברים בכל נשיא ושבט, כי כא"ו הוא במדרי' מיוחדת, וצ"ל ההמשכה לכא"ו בפרט לפי האותי' והצירופים שבמדרי' ההיא כו'.

תתסה

- (22) ראה טושו"ע או"ח סל"ו ס"ב. שו"ע אדה"ז שם ס"ג.
 (23) הבבא לקמ' – ראה תר"א שם (נט, א).
 (24) ראה ספר התמונה (לר' נחוניא בן הקנה ולר' ישמעאל כהן גדול) תמונה א אות א. פרדס שער כז (שער האותיות) פ"ד. מגן דוד להרדב"ז אות א.
 (25) ראה שו"ע אדה"ז שם ס"ב. וראה תו"א נב, ג.
 (26) ראה סידור האריז"ל בתפילת שחרית (ויברך דוד). פרי עץ חיים שער התפלה בהקדמה.
 (27) ע"פ תרומה כו, כח. ויקהל לו, לג.
 (28) ח"ב קעה, ב.
 (29) – ובמקדש מלך.
 (30) שם אות ב.
 (31) ראה גם ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי ריט, ג ואילך. ולהצ"צ ח"ב ע' תתרה. אוה"ת חנוכה שלד, סע"א ואילך.
 (32) נשא ז, יב ואילך.
 (33) במדבר א, ב; כ, כב.
 (34) ראה שו"ע אדה"ז שם.
 (35) ראה סידור האריז"ל בכוונות האכילה. ועוד.
 (36) ראה ספר התמונה שם ואילך. פרדס שם פ"א ואילך. מגן דוד שם ואילך. משנת חסידים מס' תקון תפילין פ"א מ"ח ואילך. פ"ב מ"א ואילך. מצת שמורים (למהר"ג שפירא) שער תפילין.

וכ"ז הוא בתושב"כ (ועמשנת"ל ד"ה ואתחנן הא'³⁸). אבל בתושב"כ אינו נוגע האותי, דהעיקר הוא השכל, והאותי אינו נוגע כלל, דזה אומר באותי אלו וזה באותי אחרים, וזה מפני שבתושב"כ אין האותי מורים על המשכת האור, והיינו שאין המשכת האור ע"י האותי, רק שהן לבושים לבד, ויכול להיות לבוש זה או לבוש אחר, דכלבוש תחליפם כו'.

והגם דגילוי אור השכל הוא בתושב"כ יותר מבתושב"כ, שהרי בתושב"כ אין אנו יודעים ההשכלה שבהאותי, דיש בתורה כמה סיפורי מעשיות שגנוז בהם סודות ורזין דאורייתא, ואין אנו יודעים מה הוא, וגם הדינים שבתורה, הנה לבד זאת שהתורה היא לא כמו ספר הדינים והמשפטים, כ"א כמו סיפור דבר מה שא' הקב"ה למשה לאמר לישראל, הרי כל המצות נאמרו בה רק ברמז, ומתושב"כ עצמה לא היינו יודעים שום מצוה איך ומה היא, ובתושב"כ הרי יש בה גילוי השכלה, ובה אנו יודעים כל מצוה איך לעשותה כו'³⁹. והרי הכלים מגלים אור, ולבוש מעלים על האור, וכאן הוא להיפך לכאו'. הענין הוא, דהאור דתושב"כ הוא אור עצמי, וע"כ הוא אור כללי, דעם היות שהוא ריבוי אור הרבה יותר מבתושב"כ, אינו בכחי' התפשטות כמו תושב"כ שהוא בכחי' התפשטות אור, משא"כ תושב"כ, להיותו אור עצמי, ההתגלות שלו אינו בבחי' התפשטות כו'. וכמו שידוע⁴⁰ דבכל מדרי' הגבוה יותר, שם מספר המרובה יותר, וכמו יחידות עשירות מאות אלפים ורבבות, הרי א' בזהר⁴¹ בענין מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים⁴², דשבע בז"א, ועשרים בחו"ב, ומאה בכתר קוב"ה דאתכליל מאתר עילאה סתימין דכ"ס⁴³ כו', ואלפים ורבבות ג"כ בכתר, ומאה הוא בבחי' חיצוני' הכתר, בחי' אריך, ואלפים בבחי' המשכה מפנימי' הכתר, וכמ"ש⁴⁴ ונוצר חסד לאלפים, דיגת"ד הן המשכות ממו"ס ופנימי' הכתר כנודע⁴⁵, ובפנימי' הכתר בחי' רבבה כו'. והרי נמצא להיפך⁴⁰, דבמדרי' הגבוה, שם בחי' האחדות יותר, וכמו אנת הוא חד ולא בחושבן⁴⁶ דבחי' עתיק הוא בחי' חד כו'⁴⁷, וכל שלמטה יותר המספר מרובה יותר כו'. וידוע⁴⁰ שזהו ההפרש בין בחי' האורות לבחי' הכלים, דהאורות, כל שלמעלה המספר מרובה, וכל מה שיורד למטה המספר מתמעט, ובבחי' הכלים, כל מה שלמעלה יותר המספר מועט יותר, וכל שלמטה יותר מתרבה המספר כו'. וידוע החילוק בזה, דבכלים, המספר המרובה הוא בבחי' התחלקות המספר ממש, ובאורות, מה שלמעלה הוא מספר המרובה, אין זה בבחי' מספר, רק בחי' ריבוי האור כו', כי באורות אינו שייך ענין המספר כו' (ועמשנת"ל ד"ה ביום השמע"צ הא'⁴⁸). ומה שאומרים אלפים ורבבות הוא לפי שאנחנו יודעים ענין הריבוי רק במספר, אבל באמת אין זה במספר כלל, או ענין המספר בזה הוא שאם יתגלה יהי' במספר כזה, וכמ"ש במ"א⁴⁹

תתסו

(38) תער"ג – פק"ע (ח"ב ע' תע ואילך).

(39) ראה תניא אגה"ק סכ"ט (קנ, ב ואילך).

(40) ראה לעיל פל"ד (ח"א ע' לה). וש"נ.

(41) ח"א קכג, א.

(42) חיי שרה כג, א. וראה ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי חיי שרה כח, ב ואילך.

(43) ראה אה"ת חיי שרה קט, ב ואילך. ביאורי הזהר

(44) להצ"ע ע' עז ואילך

(45) תער"ג – פפ"ג (ח"א ע' ריב ואילך).

(46) ראה לקו"ת במדבר ח, ב (בביאור מ"ש בתניא אגה"ק

ס"כ (קל, א)). סה"מ תרכ"ז ע' תכ. פר"ת ע' ב.

(43) = דכל סתימין.

(44) תשא לד, ז (ושם: נוצר).

על מ"ש הזהרה⁵⁰ בגולגלתא יתבין תליסר אלפינ עלמין, דהכוונה בזה, שאם יתגלה למטה, יהי מספר כזה כו'. וזהו בחי' ריבוי האור, שההתגלות אינו בבחי' מספר והתפשטות כו', וכמו עד"מ שכל עמוק שבא במיעוט דברים, דכל שהשכל עמוק ביותר, ה"ה בא במיעוט דברים יותר, והרי ריבוי האור בו הוא הרבה יותר מחיצוני' השכל הבא בריבוי דברים כו'. וכמו"כ יובן דבתושב"כ הוא אור נעלה וריבוי האור יותר הרבה מבתושבע"פ, רק שבא בבחי' כללות כו'. ועוד זאת, מה שהוא רק ברמז, זהו לגבינו, שאין אנו יכולים לקבל אור שלא ע"י לבושים, וכמ"ש הפרד"ס שער אבי"ע ספ"א, דלבושי הבריאה המה מוכרחים, דא"א להיות שום השפעת אור בלא לבושי הבריאה, דנשמה בגוף אינה יכולה לקבל האור מכלים דאצי', כ"א ע"י לבושי הברי' כו', וע"כ אין אנו רואין האור והגילוי בתושב"כ, רק בתושבע"פ, אבל אם יהי' הגילוי ע"י האותי' דתושב"כ, הן בבחי' ריבוי האור יותר מבתושבע"פ כו', והיינו לפי שהאותי' דתושב"כ הן לפי אופן האור, ועל ידן הוא המשכת האור כו'.

קיצור. ובה"ע דהנה בע"ח אי' שאותיות הן כלים, והרי ידוע שאותיות הן לבושים. אך יש אותיות עצמיים, כמו בחקיקה, ויש אותיות הנבדלים. וכמו אותיות שבנקודה השכלה, גם אותיות שבמחשבת שכל, א"א להחליף, ואם יחליף יהי' מיעוט האור, להיות פנימיים ומתאחדים, רק בדבור, שהן חיצוניים, יכולים להחליף. וי"ל שזהו אותיות דהוי', בחי' מ"ה, ואותיות דשארי שמות בחי' ב"ן. וכמו בתושב"כ הדקדוק באותיות, מפני שהן לפי אופן האור ומגלים את האור, וזהו שנא' בכל נשיא קרבנו בפ"ע, מפני שההמשכה היא ע"י האותיות, ובאותיות אלו, באות א' יש כמה כוונות לפי אופן אור ההמשכה, וזהו בחי' כלים. ובתושבע"פ אינו נוגע האותיות, להיותם בחי' לבושים לבד. והרי כלים מגלים, ולבוש מעלים, ומפני מה תושב"כ ברמז, ותושבע"פ גילוי, זהו מפני שתושב"כ הוא אור עצמי, וע"כ, ע"ה ריבוי אור, ה"ה בבחי' כללי. וכמו מספר המרובה שבמדרי' העליונה, שזהו ריבוי האור, ולא במספר. וגם, מפני שהגילוי אלינו הוא ע"י לבושים דוקא, וכמ"ש הפרד"ס דלבושי הברי' הן מוכרחים.

תיח) ועד"ן הוא באותי' הוי'⁵¹, כאשר ידוע⁵² דהד' אותי' הוי', שהן צמצום והתפשטות והמשכה והתפשטות, שזה מורה על הבאת והמשכת האור, הן בכללות האור והגילוי בעולמות, והן בע"ס דאצי', הכל הוא ע"י ד' אותי' הנ"ל. דיו"ד הוא בבחי' נקודה, והיא הנקודה הכוללת כל האור שיתגלה, ובאה ע"י צמצום אור העצמות, וכידוע המשל בזה מהשפעת השכל מהמשפיע אל המקבל⁵³, דבכדי שימצא האור שכל השייך אל המקבל, זהו ע"י שהמשפיע מעלים את אור שכל עצמו, דכאשר מאיר אור שכל העצמי, אינו בערך שייכות אל המקבל, וגם חיצוני' האור אינו ניכר כלל, רק כאשר מעלים האור השכל בעצמו, אז נמצא חיצוני' האור השייך אל המקבל, והוא נמצא בבחי'

תתפז

50) ראה אדרא רבא בוח"ג ככת, ב: „בגולגלתא יתבין

תליסר (ס"א תריסר) אלפי ריבוא עלמין". וראה לקו"ת ברכה צג, ג. מאמרי אדמו"ר הזקן תקע"א ע' נח. סה"מ תש"ג ע' 112. ואילך. לעיל פפ"ד (ח"א ע' רטז). וש"נ.

51) בבאה לקמן (עד סוף הפרק) – ראה סה"מ תרנ"ב ע' 53) ראה סה"מ תרנ"ו ס"ע רנ ואילך. תרע"ח ע' ב ואילך.

צד ואילך. סה"מ עטר"ת ע' תקלא ואילך. תרצ"ג ס"ע תפ לעיל שם (ע' רטו ואילך).

נקודה, הכוללת כל מה שיתגלה אל המקבל, וגם נמצא בה בהעלם מעצמות שכל המשפיע שלמעלה מהמקבל, וזהו דלא קאים אינש אדעת' דרבי' עד ארבעין שנין⁵⁴, ואחר ארבעין שנין ה"ה קאים כו', ודעת' דרבי' זהו עומק חכמתו כו', והיינו לפי שנמצא גם מעומק חכמתו כו', רק זהו בהעלם ביותר בהנקודה, ומה שהוא בגילוי יותר בהנקודה גופא, הוא מה שכוללת כל הגילוי כו'. ואח"כ צ"ל ההתפשטות, היינו מה שהמשפיע מפרט הפרטי של הנקודה, מה שיגלה לו מהנקודה, ובאיזה אופן יגלה לו, שבוה צ"ל ההשערה בחושי המקבל, כמה שכל יכול לקבל, ובאיזה אופן ביכולתו לקבל, דלפי אופן זה הוא מפרט הפרטי והענינים המביאים ומגלים את השכל כו'. וכ"ז הוא הצמצום וההתפשטות בהמשפיע עצמו כו'. ואח"כ באה ההשפעה והגילוי אל המקבל כו'. וקודם לזה צ"ל ג"כ צמצום, דגם כאשר מפרט פרטי הנקודה, יש בזה ריבוי אור משכל הרב (עם היות שזהו חיצוני האור) שלמעלה מהמקבל, וע"כ צ"ל עוד צמצום להעלים האור כו', רק שאינו כמו צמצום הקודם, שהוא בבחי' התעלמות האור לגמרי, ונמצא עי"ז אור שבאין ערוך לגבי אור הקודם, וכאן הרי כ"ז הוא בחיצוני האור, אין הצמצום באופן כזה, רק העלם ריבוי האור כו'. אמנם ההמשכה אל המקבל, תחלה היא בבחי' כללי, ואח"כ בא בפרטי, וכמו משנה וגמרא כו', וזהו בחי' המשכה והתפשטות, שהוא בחי' השטח הנתפס בהמקבל כו'. וכמו"כ הוא בהמשכת האור בעולמות, תחלה הוא בבחי' נקודה הבאה ע"י הצמצום דאוא"ס ב"ה, שהרי האוא"ס שלפני הצמצום אינו בערך העולמות כלל, ובכדי שיהי' אור השייך אל העולמות, ה"ז ע"י הצמצום שסילק אור הראשון, עי"ז נמצא בחי' חיצוני האור השייך אל העולמות, ונכלל בבחי' נקודת הרשימו⁵⁵, הכוללת כל האור שיתגלה בעולמות מרוכ"ד עד סוכ"ד כו', וגם כוללת בחי' עצמות האור שלמעלה מבחי' שייכות אל העולמות כו'⁵⁶, והוא שממשיכים ע"י תומ"צ, שהכוונה בזה הוא להמשיך תוס' אורות, דכמו שהי' אוא"ס ממלא כל מקום החלל קודם הצמצום, כך יהי' גם לאחר הצמצום, ועוד מדרי' עליונו' יותר כו', וכמ"ש במ"א⁵⁷, וג"ז נמצא כלול בהנקודה כו'. ואח"כ ההתפשטות, זהו בחי' הקו כמו שבא בבחי' מחה"ק דא"ק, שאמרו עי"ז צופה ומביט עד סוף כל הדורות כו'⁵⁸, וידוע דדורות הוא מל' 59 דרי דרי⁶⁰, והן שורות הע"ס דעקודים נקודים ברודים ובי"ע כו', דהכל כאשר לכל הוא שעלה במחה"ק דא"ק כו'. וידוע דא"ק הוא בבחי' שטח⁶¹, דעם היות שאין שם בחי' מציאות כלל, ומ"מ הוא בבחי' שטח, וכמ"א⁵⁸ צופה ומביט עד סוכה"ד⁶² וכולם נסקרים בסקירה א' כו'⁶³, הרי אף שהוא בסקירה א', ה"ה צופה ומביט עד סוכה"ד כ"א⁶⁴ בפרט כו'. וזהו בחי' הה', שהוא בחי' התפשטות ושטח כו'. ובפרטי, בהקו גופא,

(59) ראה ביצה טו, סע"ב. מגילה יב, א. כתובות ס, א.

(60) ראה לקו"ת מסעי צה, ב. אוה"ת תהלים (יהל אור) ע' תקמט ואילך.

(61) ראה סה"מ תרנ"ט ע' רנ. תרס"ב ע' שכט. תרס"ד ע' מא. ס"ע פט ואילך. תרס"ח ע' קסה. אע"ר ע' קז. לקמן ח"ו ע' ואשנח. סה"מ עטר"ת ע' שי. וראה תורת חיים בשלח קנא, ג ואילך. סה"מ תרמ"ח ע' קסג ואילך. תרנ"א ע' כד.

(62) = סוף כל הדורות.

(63) ר"ה ית, א.

(64) = כל אחד.

(54) ראה ע"ז ה, ב. פרש"י תבוא כט, ו. וראה סה"מ תרנ"ז ע' מט ואילך.

(55) ראה מקומות שצויינו בהערה הבאה.

(56) ראה סה"מ תרנ"ט ע' רמט ואילך. תרס"א ע' קסז. תרס"ח ע' קסז. עת"ר ע' מח ואילך. אע"ר ע' מא. לעיל פקל"ז (ח"ב ע' שסב). לקמן ח"ה ע' וא"ד. ח"ו ע' וארסט. ע' וא"ש. ע' וא"שג.

(57) ראה אוה"ת בא ע' רסב. סה"מ תרנ"ט ע' צד. המשך

תרס"ו ס"ע ד ואילך. וש"נ. וראה סה"מ תרס"ח שם.

(58) נוסח ברכת זכרונות במוסף דר"ה.

הי"ד הוא ראשית הקו טרם שמתלבש בא"ק כו', ומבו' במ"א⁶⁵ שזהו מ"ש בע"ח⁶⁶ שיש כדוגמת עתיק לעילא מגולגלתא דא"ק כו', והה"א הוא בחי' מחה"ק דא"ק כו'. וכ"ז הוא עדיין בעצמו כו'. ואח"כ הוא הגילוי דבחי' עקודים נקודים ועתיק ואריך כו', שזהו אות וא"ו, שהוא המשכה וגילוי מבחי' א"ק כו'. והוא"ו בראשו יו"ד הוא בחי' הצמצום דא"ק כו', ואין זה כמו הצמצום דא"ס שהי' בבחי' סילוק לגמרי, משא"כ הצמצום דא"ק אינו בבחי' סילוק לגמרי כו'. והמשכת הוא"ו הוא בבחי' כללות עדיין כו'. והה"א הוא בחי' השטח הנתפס בהמקבל, והן הע"ס דאצי' כו', או שהשטח זהו בחי' הצנורות הנמשכים מהקו כו', וכידוע⁶⁷ דהקו הוא הצינור הגדול הנמשך מאוא"ס ב"ה, ויש צנורות פרטי' לכל ספי' בפרט, וזהו בחי' השטח דה' אחרונה כו', וכמ"ש כ"ו במ"א באורך⁶⁸. וכ"ז הוא בכללות הגילויים. וכמו"כ בע"ס דאצי' בפרט, דהי"ד הוא בחי' נקודת החכ', דחכ' הוא ראשית ההשתל' כו'⁶⁹, והוא ג"כ נקודה הבאה אחר הצמצום דאור הכתר (עמ"ש בתו"א ד"ה פתח אלי'⁷⁰), דכתר הוא שלמע' מהשתל', וכמא'⁴⁶ אנת הוא עילאה על כל עילאין סתימא על כל סתימין כו', וצ"ל צמצום בבחי' הכתר, ונשארה הנקודה דחכ', שהיא כוללת כל מה שיתגלה בסדר השתל' דע"ס דאצי' כו', וגם כלול בהנקודה מה שלמעלה מהשתל', והוא בחי' הקוצו של יו"ד, והי"ד הוא מה שכולל כל מה שיתגלה כו', ולכן, הי"ד, עם היותו נקודה, ה"ה בציור אות, אבל הקוצו ש"י אינו בציור אות כו'. ואח"כ הה"א הוא בחי' בינה, שהוא בחי' התפשטות והתגלות הפרטי' שבהנקודה דחכ' כו', דבינה ציירא ציורים כו'⁷¹, וכמ"ש⁷² אפריון עשה כו' מעצי הלבנון, דלבנון הוא בחי' הלבון דחכ', והוא בחי' הנייר שנושא עליו הציור כו'⁷³, והציור הוא מבחי' בינה כו'. וכ"ז הוא בהעלם עדיין, וכמ"ש⁷⁴ הנסתרות להוי' אלקינו כו'. ואותי' ו"ה הן הנגלות לנו כו'⁷⁵, דוא"ו הוא בחי' המשכה כללי' עדיין, וה"א הוא בחי' מל', שזהו בחי' שטח שנתפס בהמקבל כו'. הרי דהד' אותי' הוי' הוא שע"י הוא המשכת האור כו'.

קיצור. ועד"ז אותיות הוי' הן באופן הבאת האור, ועד"מ בצמצום אור המשפיע, שלעצמו נמצא האור השייך להמקבל בבחי' נקודה הכוללת הכל, ויש בה גם מעצמות שכלו, ואח"ז מפרט הפרטים בעצמו, וצ"ל עוד צמצום בבחי' מיעוט, ונמשך השכל אל המקבל בבחי' כללות, ואח"כ בפרטיות. וכמו"כ לאחר צמצום הראשון נשאר נקודת הרשימו הכוללת כל האור שיתגלה, וגם בחי' עצמות האור שנמשך ע"י תומ"צ. גם ראשית הקו היא בחי' נקודה יו"ד. ומחה"ק דא"ק ה', בחי' שטח. עקודים נקודים וכן עתיק ואריך, המשכה בבחי' כללית, ו'. וע"ס דאצי' שטח, ה'. ובע"ס, יו"ד חכ', הכולל הכל,

(70) יג, ד ואילך.

(65) ראה לקו"ת מסעי שם.

(71) ראה זח"א ב, א. סה"מ תרנ"ב ע' מז ואילך. עת"ר ע'

(66) שער ט (שער שבירת הכלים) פ"ו.

נא וש"נ.

(67) ראה עץ חיים שער א (דרוש עגולים ויושר) ענף ב.

(72) שה"ש ג, ט.

ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי מז, ד ואילך. ועם הוספות –

(73) ראה גם מאמרי אדמו"ר הזקן פרשיות ח"ב ע' תשעט ואילך.

ביאורי הזהר לאדמו"ר הצי"צ ח"ב ע' תשד ואילך. ע' תשט ואילך. לעיל פרכ"ט (ח"ג ע' תרלט ואילך).

(74) נצבים כט, כח.

(68) ראה סה"מ שבהערה 51. תרנ"ד ע' שא. תרס"ג ח"ב

(75) ראה רע"מ בוח"ג ככג, ריש ע"ב. תקו"ז ת"י (כה, ב).

ס"ע שסד ואילך. תרס"ד שם.

ת"ע (קכט, א). לקו"ת פקודי ג, ב.

(69) ראה לקו"ת שה"ש כו, ד. לעיל פ"ו. פש"ה (ח"א ע' יג.

ח"ג ע' תתמט). וש"נ.

וגם עצמות האור, הקוש"י. בינה הוא ציירא ציורים, ה'. וכ"ז נסתר. ו' בחי' ז"א, ה' אחרונה בחי' מל'.

תיט) ועוד יש המילויים דש' הוי"ו⁷⁶, והן הד' שמות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן⁷⁷, שזהו בחי' ההתגלות פרטי' בכל ספי', והיינו כל ספי' דחו"ב ז"א ומל', מה שכוללת בעצמה, ה"ז בא בבחי' התגלות יותר בהספי' עצמה כו', ואותיות המילויי הוא, שכח ההתגלות שיש בכל אות דש' הוי', בא בהמילויי בבחי' התגלות הפרטי' יותר כו'. והכל הוא בהספי' עצמו, לא בבחי' השפעה והתגלות חוץ להספי' כו'.

דהנה, הד' שמות עסמ"כ⁷⁸, ש' ע"ב בחכ', וש' ס"ג בכינה, וש' מ"ה בז"א, וש' ב"ן במל' ⁷⁹. והוא⁸⁰, דאות יו"ד דש' הוי' נעשה ש' הוי' שלם בד' אותיות י"ה ו"ה, וגם במילואו האותיות, שביו"ד יש ו"ד, ובה' יו"ד, ובו' י"ו, ובה' אחרונה יו"ד. וכן ש' ס"ג הוא במילויי יודי"ן, רק הוא"ו הוא במילויי אל"ף, דש' ע"ב שבחכ', היו"ד הוא חכ' שבחכ', והה"י הוא בינה⁸¹, והוי"ו מדות שבחכ', והה"י מל' שבחכ', ושם ס"ג בכינה, היו"ד הוא חכ' שבכינה, והה"י בינה שבכינה, והוא"ו מדות שבכינה, והה"י מל' שבכינה. וכן בכל השמות כו', שזהו התגלות הפרטי' שבכל הספי', והכל הוא במהות הספי' עצמה כו'. ולכן ש' ע"ב הוא במילויי יודי"ן, דהיינו שכל המדרי' הן בבחי' מהות החכ' כו', וזהו שהה"י הוא במילויי יו"ד, דהה"י הוא בחי' הבן בחכ'⁸², שזהו כמו שהחכ' כוללת כח הבינה, שגם זה הוא בבחי' חכ', בבחי' נקודה כו'. וכן הוי"ו שהן מדות שבחכ', הן במדרי' החכ', וכידוע שיש הפרש גדול בין המדות כמו שכלולים בכינה, לכמו שכלולים בחכ', דבכינה הן בבחי' מציאות דבר, ובחכ' אינן בבחי' מציאות ניכרת כלל כו', וכמ"ש בבה"ז פ' בלק עמאה"ז דר"ג ב'⁸³ ע"פ⁸⁴ כי מראש צורים אראנו⁸⁵ (ועמשנת"ל ד"ה ואשים דברי בפ"ך⁸⁶). ולכן, בינה מקור קרוב למדות, וחכ' בחי' מקור רחוק, כמ"ש בלק"ת ד"ה ביום השמע"צ כנישין תהי"ו⁸⁷, עם היות דחכ' היא עיקר המקור, אך בחכ' א"ז בבחי' המציאות כו'. וידוע דנקודת יו"ד מורה על הביטול, וזהו שהחכ' היא יו"ד, שהיא בבחי' ביטול בתכלית כו', ולכן השראת אוא"ס הוא בחכ' דוקא, דאין אוא"ס שורה אלא במה שבטל כו'⁸⁸. וזהו ג"כ שבכל האותי' המילויי הוא יו"ד, שהביטול דחכ' הוא בכל המדרי' הכלולים בחכ' כו'. ומזה יובן דבכללות אצי' הוא הביטול דחכ', שהרי אצי' בכלל הוא בחי' חכ', וכמ"ש בע"ח⁸⁹ בפ"י כולם בחכ' עשית⁹⁰, והו"ע אבא

תתטט

(81) בינה: אוצ"ל: בינה שבחכ'.
 (82) ספר יצירה פ"א מ"ד. וראה סה"מ תרנ"ט ע' רמו ואילך.
 (83) = על מאמר הזהר דף רג [עמוד] ב.
 (84) בלק כג, ט.
 (85) ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי ריב, ג ואילך.
 (86) תער"ג – פקלה (ח"ב ע' שנו ואילך).
 (87) פה, ב.
 (88) ראה תניא פ"ו (י, ב). תו"א בראשית ז, סע"א. ובכ"מ.
 (89) ראה עץ חיים שער ג (שער סדר אצילות למהרח"ו) פ"א. שער מב (שער דרושי אבי"ע) פ"ד (מהדו"ק). פ"ג.
 (90) תהלים קד, כד.

(76) בהבא לקמן – ראה מאמרי אדמו"ר הזקן ענינים שבהערה 2.
 (77) בכתיבת שם הוי' עם המילוי – יש ד' אופנים (עץ חיים שער ה (שער טנת"א) פ"א. שער יח (שער רפ"ח ניצוצין) פ"א): יו"ד ה"י וי"ו ה"י (במילויי יודי"ן) – בגימטריא ע"ב. יו"ד ה"י וא"ו ה"י (ה' במילויי יו"ד. וא"ו במילויי אל"ף) – בגימטריא ס"ג.
 יו"ד ה"א וא"ו ה"א (במילויי אלפי"ן) – בגימטריא מ"ה.
 יו"ד ה"ה וי"ו ה"ה (במילויי ההי"ן) – בגימטריא ב"ן.
 (78) = ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן.
 (79) ראה עץ חיים שער ה (שער טנת"א) שם ובמפרשים שם. פרי עץ חיים שער השבת פט"ז.
 (80) והוא: בשם ע"ב.

עילאה מקננא באצ'י כו'91, וא"כ, כמו שהבחי' דאצ'י' כשהן כלולין בחכ' הן בבחי' הביטול, כמו"כ באצ'י' בכלל הוא בחי' הביטול דחכ' כו'. גם ידוע דחכ' הוא מקור החסדים כו'92, וזהו ג"כ שהמילוי יו"ד דבחי' החסדים הוא בכל המדרי' שבחכ' כו', גם אצ'י' בכלל הוא בחי' רחמים וחסדים כו'. וש' ס"ג הוא ג"כ במילוי יודי"ן, דהרי היו"ד דש' ס"ג הוא בחי' חכ' שבבינה (בחי' וחכם בבינה⁸²), ה"ה בחי' יו"ד, וגם אות ה"י הוא במילוי יו"ד, להיות דחו"ב הן תרין ריעין דלא מתפרשין כו'93. והענין הוא, דה"י הוא בחי' בינה שבבינה, דבזה הוא יחוד חו"ב, דאוא"ס שורה ביחודם, וע"כ הוא מילוי יו"ד, דאין אוא"ס שורה אלא ביו"ד, שהוא בחי' הביטול שבבינה כו'. ואות וא"ו הוא מילוי אלף, הענין הוא, דהנה ציור אות א' הוא יו"ד בראש ויו"ד בסוף וקו באמצע, והקו הולך באלכסון מהגבוה אל הנמוך, והוא מהגבו' אל הנצח, הרי קצהו העליון בחי' גבו', וקצה התחתון בחי' חסד, ונמצא כלול מחו"ג כו', והיודי"ן שבו, הנה היו"ד שבראשו מחובר בקצהו התחתון שהוא בקו הימין, והיינו להיותו בחי' חכ', מקור החסדים, והיו"ד שבסופו נמשך מקצהו העליון שהוא בחי' גבו', והיינו מפני שהמל' בינה מן הגבורות כו'94, הרי שהאלף כלול מחו"ג כו'. וז"ע מילוי א' דש' ס"ג דבינה, לפי שבינה מינה דינין מתערין כו'95, דחכ' הוא בחי' חסדים כולה, ובינה דינין מתערין כו', רק זהו בסופה⁹⁶, כי הבינה עצמה היא בחי' דרור, עלמא דחירא⁹⁷, בחי' יובלא עילאה כו'97, ולכן הבינה היא בחי' שמחה, וכמ"ש⁹⁸ אם הבנים שמחה כו', רק בסופה מתערין דינין כו'. ועד"מ היין משמח לב האדם⁹⁹, דבשעת השמחה יכול לקבל כל הנגדיים, וימחול גם לשונאו כו', ומ"מ, יכול להיות הסתעפות דינין ורוגז, והוא יין המשכר, שגורם חמימות וכעס כו'. וכמו"כ בחי' הבינה שהיא בחי' שמחה, מ"מ, בסופה יכול להיות דינין וגבו' כו'. וזהו שהמילוי א' הוא באות ו' דוקא, שהוא"ו מורה על המשכה, והיינו שהגבורות הן בסופה, היינו כשנמשך בבחי' המדות כו'. ומ"מ, הגבו' שבה כלולים ג"כ בחסדים, שז"ע אלף, שכלול מחו"ג כו'. וש' מ"ה הוא במילוי אלפין, דעיקר ענין חו"ג הוא בז"א כו'. וש' ב"ן במילוי ההי"ן, והיינו שהמילוי הוא כמו עצם האות, וזה מורה על בחי' צמצום ומיעוט האור בבחי' מל' כו'. וכמו עד"מ מי שמקבל איזה שכל וסברה מן הרב, אם משיג עומק השכל, ביכולתו להרחיב הענין ולהשפיע יותר ממה שקבל, אבל אם אינו משיג עומק הענין, אינו יכול להשפיע רק כמו שקבל מן הרב כו'. כמו"כ בחי' המל', מפני צמצום האור, הרי המילוי הוא כמו עצם האות כו'.

תתע

וכ"ז הוא בש' הוי', שהאותי' ה"ה מורים על אופן המשכת האור, שהוא באותי' אלו דוקא כו'. אבל אותי' דב"ן, שהן שארי שמות, ה"ה בבחי' לבושים, וכמו האותי' דתושבע"פ

חיים שער יג (שער אריך אנפין) פ"ח. שער יד (שער אור"א) פ"ב.

96 ראה גם לעיל פקני"ח (ח"ב ע' תל).

97 ראה זח"ב קפג, א. לקו"ת דרושים לר"ה נו, ג. ס. ב.

98 תהלים קיג, ט. וראה לקו"ת דרושים לסוכות עט, ד.

שמע"צ פת, ד. סה"מ תר"ם ח"א ע' רד ואילך. תרנ"ז ע' קעג ואילך.

99 ראה ספר שופטים ט, יג. תהלים קד, טו.

91 ראה מקדש מלך לזח"ב רכ, ב. נצוצי אורות לזח"ג קיז, א. תו"א משפטים עה, א. סה"מ תרנ"ט ע' עג. תש"ג ע' 133. תש"ח ע' 81.

92 ראה זח"ג רסב, סע"א ואילך. סידור עם דא"ח ט, סע"ד ואילך. פירוש המלות פקס"ה (קייב, ד). שער היחוד פכ"א (קכד, ב) – בשם העץ חיים.

93 ראה זח"ב ח"ב נו, א. ח"ג ד, א.

94 ראה לעיל פ"א (ח"א ע' ב). וש"נ.

95 ראה זח"א קנא, א. ח"ג י, סע"ב ואילך. סה, א. עץ

ש"פ משפטים, פרשת שקלים, ה'העת"ר

א'קעה

אין נוגע האותי, לפי שהן לכושי לבד כנ"ל, כמו"כ האותי דב"ן הן בבחי' לכושי לבד כו', שהרי הכלים דברי' וגם האורות נ"ר¹⁰⁰ הן בחי' נברא, וע"כ הן בחי' לכושים לבד כו'.

קיצור. והמילויים דש' הוי' עסמ"ב⁷⁸ הוא ההתגלות פרטיות דכל ספי' בעצמה וכפי מהותה. בש' ע"ב, אות יו"ד בכל האותיות, דגם בינה ומדות ומל' הכל בבחי' נקודה ובבחי' ביטול, ובבחי' חסדים, וכן אצי' ביטול וחסד, דאבא עילאה באצי'. וש' ס"ג ג"כ במילוי יודי"ן, דחו"ב תרדל"מ¹⁰¹, רק הוא"ו במילוי אלף, שכולל חו"ג, להיות דבינה בסופה היינו בהמדות דינין מתערין, והו"ע יין המשכר, ועצם הבינה יין המשמת. וש' מ"ה במילוי אלפין, מפני שבז"א עיקר בחי' חו"ג. וש' ב"ן במילוי ההי"ן, שמפני צמצום ומיעוט האור במל', הגילוי הוא כמו העצם. וכ"ז בש' הוי', ואותיות דשאר שמות הן בחי' לכושים.

(תך) **אמנם** צ"ל, והלא ש' אלקים הוא בחי' הכלים, וכידוע דהוי' אלקי' הן בחי' אורות וכלים כו'¹⁰², וידוע שהז' שמות שאינם נמחקים¹⁰³ (ובפרטי' הן יו"ד שמות¹⁰⁴) ה"ה בכלים דע"ס¹⁰⁵, ש' אל בחסד¹⁰⁶ וש' אלקי' בגבו' כו'¹⁰⁷. אך הענין, דזהו כמו שהן באצי', דבאצי' הכל הוא בבחי' הכלים, שגם השארי שמות הן בבחי' כלים כו'. ומ"מ י"ל, דגם באצי', הנה שארי שמות הן בחי' חיצוני' הכלים, דש' ע"ב שהוא כלי החכ', וש' ס"ג כלי הבינה כו'¹⁰⁸, הן בחי' פנימי' הכלים, אבל שארי שמות הן בחי' חיצוני' הכלים, להיותן בחי' ש' ב"ן, שהרי בכללות, ש' הוי' הוא בחי' ש' מ"ה, ושארי השמות הן ש' ב"ן, וע"כ, הד' שמות עסמ"ב שהן שמות הוי' ה"ה בחי' פנימי' הכלים, ושארי השמות שהן ש' ב"ן ה"ה בחי' חיצוני' הכלים כו'. ועם היות דבפרטי' יש בחי' צלם אלקי'¹⁰⁹ ודמות אלקי'¹¹⁰ כו', כמ"ש במ"א¹¹¹, מ"מ, בכללות ה"ה בחי' חיצוני' הכלים כו'. וההפרש ביניהם ידוע ונת"ל באורך¹¹², דפנימי' הכלים הוא עצמות הכלי מה שהיא כלי לקבל, והוא לקבל לעצמה, לא בבחי' השפעה וגילוי כו', וחיצוני' הכלי הוא בחי' ההשפעה וגילוי חוץ לעצם הספי', וע"כ היא בבחי' נבדל מן העצם כו'. וכמשנת"ל¹¹³ בענין בצלמנו כדמותנו¹¹⁴, דבצלמנו הוא בחי' צורה עצמי', דבכלים הוא בחי' הצורה החקוקה בהעצם שמיוחדת בהעצם כו', וכדמותנו הוא בבחי' נבדל מן העצם כו'. ולכן מה שהכלי עושה ציור ותמונה בהאור, היינו שהאור יהי' בבחי' אור החכ' כו', ה"ז דוקא בחי' פנימי' הכלי כו', שהרי האור לכל השיטות ה"ה בבחי' פשיטות לגבי הכלי¹¹⁵, והכלים ה"ה העושים ציור בהאור להיות בבחי' אור החכ' והחסד

107) ראה זח"ב פג, ב. פרדס שם פ"א. פ"ז. עץ חיים שם.

תו"א שם.

108) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן ענינים שבהערה 2.

109) ע"פ בראשית א, כז. נח ט, ו.

110) ע"פ בראשית ה, א.

111) ראה שערי תשובה ח"ב קו, ד ואילך (הובא בסה"מ

תרנ"א ע' קכט). מאמרי אדמו"ר האמצעי קונטרסים ע' תקסה

ואילך. סה"מ תרס"ח ע' צג.

112) פרפ"ה (ח"ג ע' תשצ ואילך).

113) לעיל פרפ"ט ואילך (שם ע' תתב ואילך).

114) בראשית א, כו.

115) ראה הגהות לד"ה פתח אליהו שבתו"א תרנ"ח ע'

100) = נפש רוח.

101) = תרין רעין דלא מתפרשין.

102) ראה תניא שעיהו"א ספ"ד. תו"א יתרו סט, ד. לקו"ת

בלק עג, ב. סה"מ תר"ל ע' רלו ואילך. תר"ן ע' שפג ואילך.

תרנ"ז ע' מו ואילך.

103) שבועות לה, א. רמב"ם הל' יסודי התורה פ"ו ה"ב.

104) ראה פרדס שער א (שער עשר ולא תשע) פ"י. שער

כ (שער השמות) פ"א ואילך.

105) ראה תו"א שמות מט, ד. בא ס, א. לקו"ת הוספות

לויקרא נא, ג. סה"מ תרמ"ג ע' עה ואילך.

106) ראה זח"ג סה, א. פרדס שער כ (שער השמות) פ"א.

פ"ה. עץ חיים שער מד (שער השמות) פ"ו. תו"א נח י, סע"ב.

תתעא

כו', והיינו פנימי' הכלי דוקא, שמקבלת האור בתוכה ומתאחדת בהאור, עד שעושה בו ציור ותמונה כו', אבל בחי' חיצוני' הכלי אינה עושה ציור בהאור, כי ענינה אינה לקבל את האור, כ"א לפעול בכח האור, וכמו איהו וגרמוהי חד לברוא בהם וע"י מאין ליש כו'¹¹⁶, או לפעול פעולת הגילוי כו', שזהו רק שהאור מתלבש בהכלי ופועל על ידה, מפני שהאור מתעלם בה לפעול פעולה שחוץ לעצמו כו'. ומה שמתלבש בחיצוני' הכלי הוא בחי' חיצוני' האור, ופנימי' הכלי מתאחדת בפנימי' האור כו', דבכלל מה שבא בבחי' התלבשות והתעלמות, הוא בחי' חיצוני' האור, דפנימי' האור אינו בא בהתלבשות (ומ"מ, גם פנימי' הכלי הוא שפנימי' האור הוא בבחי' התלבשות, רק שההתלבשות היא באופן אחר כו', וכמ"ש במ"א¹¹⁷). וכמו עד"מ מה שהמשפיע מלביש את השכל בעניני' והסברים, ה"ז חיצוני' השכל, דפנימי' השכל כמו שהוא לעצמו, אינו מלבישו בענינים, כי אינו צריך להם, שמבין עצם הענין כמו שהוא, רק חיצוני' השכל, להיות שהמקבל לא יבין אותו כך, ה"ה מלבישו בעניני' והסברי', הרי שההתלבשות היא בחיצוני' האור. ובהתלבשות זאת מתעלם האור, שהרי כמו שהוא, לא יבין אותו המקבל, מפני שהוא בבחי' ריבוי אור לגבי', וע"י ההתלבשות מתעלם האור כו'. וכמו"כ הוא בחי' חיצוני' הכלים, שבהם מתלבש ומתעלם האור כו'. ובודאי הוא שגם חיצוני' הכלים מקבלים את האור, אמנם עיקרם הוא בחי' התלבשות, שמלבישים ומעלימים על האור כו'. דבחי' פנימי' הכלים הוא שעושה תואר ותמונה בהאור, וגם מתאר ומגלה את האור כו', שז"ע ש' התואר, שמתארת ג"כ את האור כו', וכמשנת"ל¹¹⁸, וזהו ע"י שמקבלת את האור ומתאחדת בהאור כו'. אבל חיצוני' הכלי אינה עושה תואר בהאור¹¹⁷, ואינו מתאר ומגלה את האור, כי ענינה הוא רק שהאור מתלבש בתוכה ומתעלם על ידה לפעול פעולה שחוץ לעצמותו כו'.

וי"ל דבחי' השתל' הספי' זמ"ז וכן בהתלבשות הפרצופים זכ"ז, ה"ז ע"י בחי' חיצוני' הכלים, שהוא בחי' השפעה וגילוי חוץ לעצמות של הספי' כו', שהרי ההמשכה מן הספי' העליונה אל התחתונה הוא שרק בחי' החיצוני' שבעליון נמשך ומתלבש בהתחתון, וההתלבשות הוא שהעליון מתעלם בהתחתון כו'. וכמו כאשר נמשך מחכ' לבינה, ה"ז רק בחי' חיצוני' החכ', וכמו נקודת ההשכלה (שזהו השכלי דחכ', שאין זה עצמי' החכ' כו', וכמשנת"ל¹¹⁹), ונקודת ההשכלה הרי מתעלם בבינה, וכידוע שההשגה מעלמת על הנקודה כו', ומה שבא ההתגלות הוא ההשגה, לא הנקודה, הגם שא"א להיות השגה בלי נקודת השכלה, הרי לא הנקודה היא המתגלית, כ"א ההשגה, רק שזה שמבינים את הנקודה, אבל ההתגלות היא ההשגה כו'. וזהו שהעליון מתעלם בהתחתון, שההתגלות היא מדרי' התחתון כו', והיינו מפני שהמדרי'¹²⁰ מתעלמת בעצמה בהתלבשותה בהמדריגה התחתונה. וזהו שההתלבשות היא ע"י בחי' חיצוניות הכלים, דחיצוניות האור מתעלם בה כו' כנ"ל. וכמו"כ הוא בשכל ומדות, הרי מה שנמשך מן השכל אל המדות הוא רק חיצוניות השכל,

פז. ע' ז. סה"מ תרנ"ט ע' מב ואילך. המשך תרס"ו ע' רסא. סה"מ

תיו). וש"נ. (118) פקני'ה שם.

עור"ת ס"ע קיג ואילך. ועוד. וראה ספר הערכים ערך אורות

דספירות פשיטותם וצירום ס"ו (ח"ד ע' קעג ואילך). וש"נ.

תתקצא).

(116) ראה תקו"ז בהקדמה (ג, סע"ב). תניא אגה"ק ס"כ.

(120) שהמדרי': אוצ"ל: שהמדרי' העליונה.

(117) ראה סה"מ תרס"ט ע' כד ואילך. לעיל פקני'ה (ח"ב ע'

וזה מתעלם בהמדה, דמה שבא בהתגלות בלבו ולזולתו הוא התפעלות המדות, רק שהמדות הן שכליים, לא טבעיים, אבל ההתגלות הוא מדות כו' (ועם היות שההנהגה היא מהעליון, כמשנת"ל ד"ה וישמע יתרו¹²¹, מ"מ ה"ה מתעלם, שההתגלות הוא המלביש כו'). והמשכה זאת הוא מבחי' חיצונית¹²² שמלבישים ומעלימים על האור כו', באופן שי"ל דבחי' חיצונית הכלים זהו בחי' לבושין כו'. ועם היות שהן מקבלים, והיינו שהן בחי' כלים כו', מ"מ י"ל דבד"פ באצי' גופא זהו בחי' לבושין כו'. וזהו דהו' שמות הן בבחי' ז"א, דבכינה הרי השם הוא הוי', רק בניקוד אלקים כו'¹²³, ושאר השמות אל אלקים כו' הן במדות דז"א, שזהו בחי' לבושין כו'.

תתעב

קיצור. וצ"ל והלא ש' אלקים וכל השמות שאינן נמחקים הן בכלים. י"ל דשמות עסמ"ב⁷⁸ הן בפנימיות הכלים, שמיוחדים בהאור, וענינם לצייר ולתאר האור, ולקבל לעצמן, וגם לתאר ולגלות את פנימיות האור, ושאר השמות הן בחיצונית הכלים, דחיצונית האור מתלבש ומתעלם בהם, ועד"מ התלבשות השכל בלבושי' והסברים בכדי שיתקבל להמקבל, וענינם הוא לפעול חוץ לעצם. וי"ל שהו"ע השתל' הספי' זמ"ז והתלבשות הפרצופים זכ"ז, שרק חיצונית העליון הוא שמתלבש ומתעלם בהתלבשות, וכמו בחו"ב, שההתגלות הוא רק ההשגה, ובמוחין ומדות ההתגלות הוא המדה, וע"ס הן בחי' לבושין במדרי' דאצי', ולכן הן בז"א.

תרא) וכ"ז הוא באצי'¹²⁴, דבד"כ הכל הוא בבחי' כלים כו', דאצי' בכלל הוא בחי' אחדות כו'¹²⁵. אך ביי"ע בד"כ הן בחי' לבושים, דומשם יפרד כו'⁷. אמנם¹²⁶, יש בזה הפרש בין לבושי הבריאה ולבושי היצי', שהן עד"מ מח' דבור כו'. וי"ל דכמו שבאצי' יש הפרש בין פנימי' הכלים וחיצוני' הכלים, דפנימי' הכלים מקבלים את האור ואינם מעלימים על האור, אדרבא, מתארים ומגלים את האור כו', וחיצוני' הכלים מלבישים ומעלימים את האור כו', כמו"כ לבושי הבריאה מגלים את האור, שהרי אור השכל כמו שהוא מתגלה במח', שאין המח' מעלמת על השכל כו', כמשנת"ל ד"ה וישמע יתרו¹²⁷ (ובכללות גם לבושי הבריאה הן בחי' לבושי', ומ"מ ה"ה כמו בחי' הכלים, וכמשנת"ל¹²⁸ דאותי' עצמי' כאותי' דברק המבריק ואותיות דמחשבת השכל ה"ה מיוחדים עם האור, שא"א להחליפם כו', וזהו דבאצי', בכללות הן בחי' כלים, ובד"פ בחי' חיצוני' הכלים זהו כמו לבושים, ובכיי"ע, בכללות הן בחי' לבושים, ובד"פ הברי' היא כמו בחי' כלים כו'). ובזה יובן, שהרי לפי משנ"ת¹²⁶, הרי יש יתרון בלבושי הברי', שהן כמו לבוש המח' עד"מ, על ענין דהתלבשות הפרצופים כו', דהרי בהתלבשות הפרצופים המלוּבש מתעלם בהתלבשות, ומה שמתגלה הוא המלביש, ובהתלבשות במח' הרי המלוּבש הוא המתגלה כו'. ובאמת התלבשות הפרצופים הוא למעלה במדרי', שזהו באצי', שהכל הוא בבחי' כלים

125) ראה זח"ג (רע"מ) פג, א. עבודת הקודש ח"א פ"ב.

לקוטי הש"ס להאריז"ל ריש מסכת שבת.

126) ראה לעיל פתי"ד (ע' אקנה ואילך).

127) פתט"ו (ע' אקנט).

128) פתי"ז (ע' אקסט).

121) פתי"ד (ע' אקנו).

122) חיצוניות: אוצ"ל: חיצוניות הכלים.

123) ראה פרדס שער כ (שער השמות) רפ"א ורפ"ד.

124) בהבא לקמן – ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ג,

מאמרי אדמו"ר האמצעי, אוה"ת וסה"מ תר"ן שבעה ע"ב.

כו'. ומ"מ יש יתרון בלבושי הכרי', מפני שהן כדוגמת בחי' פנימי' הכלים שמגלים את האור כו'. אבל לבושי היצי' הן כדוגמת בחי' חיצוני' הכלים שמעלימים את האור, לפי שזהו לבוש הנבדל מן העצם (כמו האותיות שהן בבחי' מציאות כו' כנ"ל) ומעלים על האור כו', ועם היות שהן ג"כ מגלים, ה"ז גילוי שע"י ההעלם כו'. וי"ל שזהו ע"ד שמבואר במ"א¹²⁹, שיש המשכה שבבחי' אותי', והמשכה שבבחי' שערות כו', עד"ז הוא ההפרש בין לבוש המח' ולבוש הדבור (עמ"ש בלקו"ת ד"ה והניף ידו¹³⁰, ובתו"א ד"ה ועשית בגדי קדש¹³¹, דאותיות הדבור הן כדוגמת השערות כו'), דשערות הן ע"י הפסק האור¹³² כו'. והפרש ביניהם ידוע¹³³, דבבחי' דצח"מ שכאדם, האותיות הן בחי' חי, ושערות בחי' צומח¹³⁴ (ועמשנת"ל מזה בד"ה זאת חקת התורה הב'¹³⁵, ושם נת' דחכמת הדבור הוא בחי' חי כו'), דצומח הוא דומם בעצם מהותו, רק שיש בו התפשטות חיות כו', וחי הוא שיש בו נפש החיונית כו'. וכמו"כ הוא בחי' בריאה ויצי', דברי' הוא בחי' חי כו' (ואי' במק"מ¹³⁶ דלבושי שבת ויו"ט יהיו של משי, שהן מדרי' חי, שזהו לבושי הכרי' כו'¹³⁷), דעולם הכרי' הוא היש הראשון שנברא מהאין האלקי¹³⁸, ומאיר שם האין האלקי בגילוי כו', ויצי' הוא בבחי' צומח, דשערות דיצי' בחי' יש, ומאיר שם רק בחי' התפשטות ההארה האלקית כו'. ומ"מ, בעולם היצי' מאיר ג"כ גילוי אלקות, וכמו ע"י אותי' הדבור מאיר עכ"פ גילוי אור השכל כו'. והגם דהגילוי ביצי' הוא כמו ע"י הפסק העור כו', ה"ז כמו עור האדם, שהוא עור דק שאינו מפסיק ומעלים כ"כ כו'.

תתעג

אבל ענין ההיכלות, שהן לבושי העשי', ה"ה עד"מ עור הבהמה, שהוא עור גס המעלים ומסתיר לגמרי, דעם היות שגם בעור הבהמה יש נקבים שצומחים מהם שערות הבהמה, ה"ז בבחי' צמצום היותר אפשרי, עד שיונקים מהם הע"ש¹³⁹ דנוגה כו', וכמ"ש¹⁴⁰ כרחל לפני גוזזי' נאלמה, שיונקים מבחי' השערות כו'. וה"ז עד"מ כמו חכם המעתיק איזה

דבריא בחי' חי, והבין'.

(137) ראה סה"מ תרס"ב ע' רלא: „ולבושי שבת ויו"ט הן בחי' הבריאה". ובשוה"ג שם: „ואי' בסה"ק [בספרי הקבלה] דלכו צ"ל לבושי שבת ויו"ט ממי דוקא, שהוא מחי, ולא של צומח, לפי שצומח ביצי' וחי בבריאה כו'". ובסה"מ אעת"ר ס"ע רמז ואילך: „שבת מקבל מעולם הבריאה .. מפני זה אי' בקבלה שלבושי שבת הם מחי, דלבושי חול הם מצומח, ולבושי שבת הם מחי, וידוע דבד' מדרי' דדצח"מ שהם כנגד ד' עולמות אבי"ע, הרי חי הוא כנגד בריאה". וראה גם ספר השיחות תרצ"א ע' 145 ואילך. שיחת י"ט אלול תשמ"ח (תורת מנחם התוועדויות תשמ"ח ח"ד ע' 304).

ומבואר בשיחת פורים תשט"ו (תורת מנחם התוועדויות תשט"ו ח"א ע' 309): „לבושי צמר, להיותם משערות הכבשים, הרי הם „צומח שבחי", משא"כ לבושי משי, שהמשי הוא (לא מהשערות, אלא) מה שהתולעת מעבדת מצעמה, ולכן הרי זה מסוג ה"חי".

(138) ראה סה"מ תרל"ז ח"ב ע' תקעג ואילך. לעיל פל"ה. פקמ"א (ח"א ע' עז. ח"ב ע' שעב ואילך).

(139) = הע' שרים.

(140) ישעי' נג, ז.

(129) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן ענינים ח"א ע' קלח ואילך. סה"מ תר"ן שבהערה 2 (ע' שז ואילך). תרס"ה ס"ע רעח ואילך. ד"ה זאת חקת התורה הבי' דלקמן בפנים (לעיל פקמ"ה ואילך (ח"ב ע' שפג ואילך)).

(130) צו יז, א ואילך.

(131) תצוה פב, ב.

(132) האור: אוצ"ל: העור.

(133) מאמרי אדמו"ר הזקן וסה"מ שבהערה 129.

(134) ראה גם לקו"ת ברכה צה, ג.

(135) תער"ג – לעיל פקמ"ז (ח"ב ע' שפח).

(136) = במקדש מלך [לע"ע לא מצאנו בס' מקדש מלך].

וראה קהלת יעקב* ערך נשמה (א): „נשמה, גוף, לבוש, דירה, הן מבחי' דצח"מ, שהן ג"כ מבחי' אבי"ע כנודע. נשמה, בחי' מדבר .. גוף הוא בחי' חי, לבוש בחי' צומח פשתן וקנבוס, ואף דצמר ומשי הן בחי' חי, מ"מ עיקרו מצומח, בית הוא מאבנים ועצים בחי' דומם. ובזה אמרתי טעם לשבח דבשבת מנהג ישראל ללבוש בגד משי, דבשבת גם למעלה לבושי

* ספר שהובא ע"י כ"ק אדמו"ר מהר"ש וכ"ק אדמו"ר מהר"ש"ב – ראה לעיל ח"א ע' קפז הערה 99. וש"נ.

שכל וסברה מלה"ק ללשון אחר שהוא ל' הסכמי, דהרי לה"ק אינו הסכמי, כ"א יסודותו במדרי' גבוהות דקדושה כו'¹⁴¹, וע"כ באיזה אותיות שמלבישים אין זה העלם לגמרי כו', אבל כשמלבישים הענין בל' אחר, ה"ז העלם גמור כו', או כמו קטן המדבר באיזה שכל עמוק ששמע או ראה באיזה ספר, הגם שמבינים קצת מן השכל, ה"ז באין ערוך לגמרי כמו שהשכל הוא באמת כו'. ויותר מזה הוא הסתר החידה כו'. ובדוגמא כזאת הו"ע צירופי החלומות, דעם היותם מהרהורי דיומא¹⁴², וכמו רעיונך על משכבך סליקו כו'¹⁴³, ה"ז בא בענינים ובצירופים אחרים לגמרי כו'. ועד"ז הוא לבושי העשי' שמעלימים לגמרי כו'. והענין הוא, דהנה אי' בפע"ח שער עולם העשי' פ"ג, בכוונת צו את בני"י¹⁴⁴, דשם דעשי' הוא אל אד', בגימט' צו¹⁴⁵, ואין צו אלא ע"ז כו'¹⁴⁶. ולכאו' תמוה, שהרי השם הנ"ל הוא במדרי' הקדושה, ואיך הוא בגימט' צו, דאין צו כו'. אך זהו מפני ההתלבשות בלבושי העשי', שהאור מתעלם ביותר, עד שנמשך יניקה גם לסט"א כו'. וזהו שארז"ל¹⁴⁷ ישראל שבחו"ל עובדי ע"ז בטהרה, והלא רוב ישראל הם בחו"ל, אך הענין הוא, לפי שמקבלים השפעתם ע"י לבושי העשי', והוא ההתעסקות בענינים גשמי', כמו במו"מ, שיכול להיות שיחשוב אותם לדבר מה כו', וכן במה שמקבל חיותו מאכו"ש גשמי, שמתאוה אל הגשמי ומתענג בו בתענוגי בני"א כו', שזהו מחמת ההעלם דהאור האלקי, שבאם הי' מאיר אלקו' בעולם, לא הי' לזה מקום כלל, וכמו קודם החטא, שהי' נראה ונגלה אלקו' בעולם, כמשנת"ל (ד"ה בא אל פרעה¹⁴⁸), לא הי' תאוה גשמי' כלל כו'¹⁴⁹. וכמו"כ בעסק מו"מ, כשמחשב את הגשמי למקור פרנסתו ומעמיק שכלו בזה, דבאמת הרי ברכת ה' היא תעשיר כו'¹⁵⁰, ורק בחסד ה' עלינו, בכדי שיהי' חיות גשמי, ה"ז בא בלבושי עשי' כו' כנודע, ובאופן כזה לא הי' מחשב את הגשמי, והי' בטל לאלקו' אשר הוא הנותן לו כח כו'¹⁵¹, ומכ"ש שלא הי' שום נדנדוד איסור בהעסק כו', אבל כשמחשב את הגשמי ומעמיק ומטריד שכלו בזה, ה"ז השתחווואה לע"ז ברוחני' כו'. וכ"ז שייך בעשי', מחמת העלם והסתר האור ביותר כו'.

ומ"מ כתי¹⁵² מה יפו פעמיך בנעלים, דהעיקר הוא בירור ותיקון העשי', ועי"ז נעשה יתרון האור כו'¹⁵³. וע"ז הוא ירידת הנשמה למטה, שנתלבש בגוף ונה"ב בכדי לתקן את הנה"ב וכל הדברים התחתונים כו'. דהנה, הנשמה שרשה מבחי' פנימי' הכלים, וכמא'¹⁵⁴ נשמה שנתת בי טהורה היא, דכל הנשמות שרשן באצי' בבחי' פנימי' הכלים דאצי' כו'. וגם כמו שהן בבי"ע, שרשן בעולם הברי', שז"ע לבושי תקינת לון דמנייהו פרחין נשמתין כו'¹⁵⁵, וכמא'¹⁵⁶ ישראל עלו במח' כו'. וההפרש הוא, דהנשמה כמו שהיא באצי', ה"ה למע' מהתלבשות בנה"ב, וכמו שהיא מעולם הברי', ה"ה בחי' התלבשות בנה"ב כו', וכמשי"ת.

תתעד

- (141) ראה אגרות קודש אדמו"ר מהורש"ב ח"ב ע' תתטז ואילך.
 (142) ראה ברכות נה, סע"ב.
 (143) דניאל ב, כט ובפרש"י.
 (144) פינחס כח, ב.
 (145) ראה גם לעיל פתט"ז (ע' א'קסב).
 (146) זחר ח"ג קיא, ב. וראה גם זחר ח"א כו, ב. לה, ב. ח"ב רלט, ב. ח"ג כו, א. רמ, א. סנהדרין נו, ב.
 (147) ע"ז ת, א. וראה לקו"ת דרושים לשבת שובה סד, ד.
 (148) סה"מ תרל"ב ח"א ע' קג. תרע"ח ע' שא. תרצ"א סע"ש ואילך.
 (149) ראה תורת חיים בראשית ל, ב ואילך. סה"מ עת"ר ס"ע קפת. עטר"ת ע' תיד. תרפ"ו ע' רכו. תרצ"א ע' לב. ע' פח.
 (150) משלי י, כב.
 (151) ע"פ עקב ח, יח.
 (152) שה"ש ז, ב.
 (153) ע"פ קהלת ב, יג.
 (154) ברכת „אלקי נשמה" (ברכות ט, ב).
 (155) ב"ר פ"א, ד.

והנה"ב הוא מנוגה, שזהו ע"י המסכים ופרסאות המבדילים כו'. וירדה הנשמה להתלכב בגוף ונה"ב, לתקנו ולבררו, שיהי' ג"כ בטל לאלקות כו', ועי"ז הוא דוקא יתרון האור כו'.

ועפ"ז יובן מ"ש: זה יתנו כו' מחצית השקל עשרים גרה השקל כו'. הנה עשרים גרה הן העשר כחות דנה"א ועשר כחות דנה"ב. ובפרטי בנה"א, הן עשר כחות דשרש הנשמה כמו שהיא באצי, ועשר כחות דנשמה דברי' כו', וכמשנת"ל¹⁵⁶ בענין רוח רעש ואש¹⁵⁷ דבי"ע ודאצי, שזהו בעשר כחות הנפש דמוחין ומדות כו'. ועז"א זה יתנו מחצית השקל, מה שהשקל שלם הוא עשרים גרה, יתנו מחצית השקל, והן העשר כחות דנה"ב, שזהו תכלית הכוונה בירור ותיקון הנה"ב דוקא. וכן בנה"א הכוונה הוא דוקא העבודה דנה"א המלוכב בנה"ב כו', דירידת הנשמה למטה אינו בשביל עצמה, וע"כ אין הכוונה בעבודתה מצ"ע, כ"א שתעבוד לברר ולתקן את הנה"ב, והוא שתהי' ההתבוננות בענינים השייכים לנה"ב, ודוקא בהתלכשות בשכל הטבעי, שגם השכל הטבעי יבין את הענין האלקי ואת הטוב דאלקות כו', והתעוררות יהי' דוקא בהתגלות הלב כו'. והא בהא תלי, דכאשר ההתבוננות היא באופן הנ"ל, ממילא האהוי"ר היא בהתגלות הלב כו', ואז בהתפעלות זאת, גם הנה"ב מתפעל באה' לאלקו' כו', וזהו תכלית הכוונה בעבודתו. ועי"ז נותנים לו מלמע' גילוי שרש הנשמה כמו שהיא באצי' כו', שעז"א מחצית השקל קודם שאומר עשרים גרה כו'. דהנה¹⁵⁸, הרמ"ז ר"פ כי תשא מבאר שם מא' הרע"מ¹⁵⁹, שיש ב' מדרי' מחצית השקל, הא', סתמית מבלי נודע כמה הוא שקל שלם, והב', שהוא עשר גרה כו'. והמדרי' הא' היא הנשמה כמו שהיא במדרי' האצי, שלמע' מבחי' המספר כו', וזהו שנותנים לו מלמעלה כו' (וענין שהוא מחצית השקל, היינו בחי' המוחין ומדות, וכמשנת"ל¹⁶⁰ בענין התחברות שרש הנשמה עם כחות הנפש, שאז נעשים הכחות באופן נעלה ביותר כו', וזהו מדרי' האצי' שהן ע"ס כו'). וזהו זה יתנו, היינו חלק הגלוי¹⁶¹, והן הכחות דנה"ב, וגם הכחות דנה"א המתלכשים בנה"ב לבררו ולתקנו כו', דכשהוא מבקש אינו מבקש אלא לפי כחן כו'¹⁶². ועי"ז נותנים מלמעלה מחצית השקל שלא נודע מספרו כו'. גם י"ל זה יתנו ע"ד זה אלי¹⁶³ דקרי"ס, שהי' גילוי עצמות אוא"ס למטה, ומחצית השקל שייך לקי"ס, כדאי' בירושלמי¹⁶⁴ דכל העובר על הפקודים³ מאן דעבר על ימא כו', והוא יתרון האור הנעשה ע"י בירור החשך כו'. וזהו זה יתנו, שיתנו חלק הגלוי, והוא המחצית השקל שאומר אחר אומרו עשרים גרה כו'. ועי"ז נותנים מלמע' בחי' זה, גילוי עצמות אוא"ס, דכנשמה הוא גילוי שרש ומקור הנשמה כו'.

(161) היינו חלק הגלוי: ראה רמ"ז לזח"ב רכה, ב – הובא באוה"ת תשא ע' איתתקו. סד"ה זה יתנו תרל"ד (סה"מ תרל"ד ע' קל): „זה יתנו .. הכוונה .. על הנגלה שהוא נק' זה". וראה סד"ה כי תשא תרל"ז (סה"מ תרל"ז שם ע' רכ). ד"ה זה יתנו תרס"ח (סה"מ תרס"ח ע' קמ ואילך).

(162) במדב"ר פי"ב, ג. פכ"א, כב.

(163) בשלח טו, ב.

(164) שקלים פ"א ה"ג.

(156) פשצ"ד ואילך (ע' א'ק ואילך).

(157) ע"פ מלכים"א יט, יא"ב.

(158) ראה ד"ה כי תשא תרל"ז (סה"מ תרל"ז ח"א ע' רי ואילך). ד"ה זה יתנו תרס"ח (סה"מ תרס"ח ע' קלג ואילך).

(159) ר"פ תשא (זח"ב קפו, ב).

(160) פשצ"א ואילך (ע' א'פז ואילך). פת"ד ואילך (ע' א'קכ ואילך).

(161) פשצ"א ואילך (ע' א'פז ואילך).

קיצור. וכ"ז באצי, דכד"כ הוא בחי' כלים. ובי"ע בד"כ בחי' לבושים. אך ברי' הוא לבוש המח' שמגלה את אור השכל, ה"ז בדוגמת בחי' פנימיות הכלים. וזהו שיש יתרון מעלה במח' על ענין התלבשות הפרצופים, שהמתגלה הוא המלביש, מפני שמח' היא בדוגמת בחי' פנימיות הכלים. ולבושים דיצי' הוא כדוגמת בחי' חיצונית הכלים. וי"ל לבושי ברי' ויצי' הו"ע אותיות ושערות, חי וצומח. ולבושי העשי' הן כמו שערות שמעורר הבהמה, וכמו אותיות דלשונות שלבד לה"ק, וכמו חידה ואותיות דחלומות. וזהו ש' דעשי' אל אד', בגימ' צו, עו"ז בטהרה. ומ"מ, מה יפו פעמיך בנעלים, דירידת הנשמה הוא לברר הנה"ב, ומזה דוקא יתרון אור. ובזה יוכן מ"ש זה יתנו מחצית השקל עשרים גרה השקל, והן עשר כחות דנה"א ודנה"ב, ובנשמה עשר דאצי' ועשר דברי', וזה יתנו מחצית השקל, בירור דנה"ב, שזהו ע"י הנשמה בבחי' עשר כוחות דברי'¹⁶⁵.

(165) ע"כ עשה הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק זצוקלה"ה אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע). קיצורים, ונמצאו ההוספות והקיצורים בכי"ק (רשימת כ"ק

בס"ד. ש"פ תרומה, העת"ר

וידבר ה' אל משה לאמר דבר אל בני ויקחו לי תרומה מאת כל אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי.³ וצ"ל מהו הב' תרומות, ויקחו לי תרומה, ומאת כו' תקחו את תרומתי. ואח"כ או³ וזאת התרומה, הרי או' ג' תרומות⁴, וצ"ל מהו ענינם. גם צ"ל מהו"ע מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי, הלא תרומה זו היא תרומת מחצית השקל, שזה הי' חיוב על כאו"א, וא"כ מהו אשר ידבנו לבו, מה שייכות בזה נדבת לב, דמ"ש אח"כ וזאת התרומה, זה הי' נדבת המשכן, אבל ב' תרומות הקודמים היו בחיוב כו'. ולמה או' קודם ויקחו, ל' נסתר, ואח"כ או' תקחו, ל' נוכח. ובמד"ר⁵ אי' הה"ד⁶ כי לקח טוב נתתי לכם כו', ויש לך מקח שמי שמכרה נמכר עמה, א"ל הקב"ה לישראל, מכרתי לכם את תורתי, כבי' נמכרתי עמה, שנא' ויקחו לי תרומה, ופי' המת"כ⁷ לי הוא כמו אותי, וצ"ל מה שייך תורה לתרומה, ושע"י התורה אותי אתם לוקחים, דלכן או' ויקחו לי כו'. ולהבין כ"ז ילה"ק משנת"ל⁸ שיש ד' מדרי', אורות וכלים לבושים והיכלות⁹. אורות וכלים הוא שהכלי מקבלת את האור ומתאחד עם האור, וע"כ היא עושה ציור ותמונה בהאור ומגלה את האור כו'. לבושים המה נפרדים, כמו אותי' המח' והדבור, שהן נפרדים מן האור, וממילא מעלימי' על האור כו'. ובד"כ כלים הוא באצי', להיות דאצי' הוא בחי' אחדות, וע"כ שם הוא בחי' כלים כו', ובי"ע דומשם יפרד¹⁰ הן בחי' לבושים כו'. אמנם נת"י¹¹ שיש בחי' לבושים גם באצי', והן חיצוני' הכלים, דמה שהכלי מתאחדת עם האור היינו פנימי' הכלי, שזהו עצמות הכלי מה שהיא כלי לקבלה, ופנימי' הכלי היא אשר עושה תואר בהאור ומתאר אותה, אבל חיצוניות הכלי ענינה אינה לא לקבל את האור ולא לתאר את האור, רק לפעול בכח האור, שזהו חוץ לעצם כו', ה"ז בחי' לבוש, דהיינו שהאור מתלבש ומתעלם בזה לפעול דבר שאינו מערכו ומהותו כו'. ולכן השתל' הספי' זמ"ז וכן התלבשות הפרצופים זב"ז הוא על ידי חיצוניות הכלי כו'. ובד"כ הוא בחי' כלי, רק שבפרטיות ה"ז כמו בחי' לבוש כו'. ובי"ע בכללות הן בחי' לבושים, רק בפרטיות, כמו פנימיות הכלי וחיצוניות הכלי באצי', כמו"כ הוא לבושי הברי' ויצי', דלבושי הברי' הן בדוגמת פנימי' הכלי שמתאחד עם האור, וכמו אותיות דמחשבת שכל שא"א להחליפם כו', רק אותיות דדבור שבמח' יכולים להחליף, אבל מח' שבמח', הגם שהוא לבוש, מ"מ

תתעו

(3) שם, ג.

(4) ראה ירושלמי שקלים פ"א ה"א. פרש"י תרומה שם, ב (ד"ה תקחו).

(5) שמו"ר פל"ג, א.

(6) משלי ד, ב.

(7) = המתנות כהונה (שמו"ר שם).

(8) פתי"א ואילך (ע' אקמה ואילך).

(9) עץ חיים שער מב (שער דרושי אבי"ע) פ"ב-ג.

(10) בראשית ב, י.

(11) פתי"כ ואילך (ע' אקעה ואילך).

(1) חלק מהמאמר מיוסד, כנראה, על ד"ה אנכי מגן לך באוה"ת לך לך ח"ד תרצד, א ואילך. ד"ה והי' ברכה תרל"ט (סה"מ תרל"ט ח"א ע' ג ואילך). ביאור על זאת החי' אשר תאכלו באוה"ת שמיני ס"ע נה ואילך* – כנסמן לקמן בהערות.

(2) תרומה כה, א"ב (בדילוג).

* והוא ד"ה להבין שרש דברים הנ"ל במאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ב ח"א ע' רג ואילך – בתוס' הגהות וכו'. נוסחא אחרונא שם ח"ב ע' תקא ואילך.

אינו יכולים להחליפם כו', וכמו"כ בחי' לבושי הברי' מתייחדים עם האור, ומאיר שם גילוי האור, דבחי' האינן האלקי מאיר בגילוי בברי' כו', ויצ"ה הם כמו לבוש הדבור שמעלים על האור כו'. ומ"מ, ג"ז הוא גילוי. אבל היכלות הן לבושי עשי', שהן מסכים ופרסאות המעלימים על האור לגמרי כו'.

והנה ענין המסכים והפרסאות יש בכל העולמות, גם בעולם אצי' ובעולמות שלמעלה מאצי' כו'. דכשם שאורות וכלים ישנם בכל העולמות, ופי' אורות היינו או"פ, הרי בכל העולמות יש בחי' או"פ, דהגם שבד"כ מה שלמעלה מאצי' הוא בחי' מקיף, מ"מ הרי יש בזה או"פ כו', וכמ"ש בע"ח¹² דגם בבחי' א"ק יש עיגולים ויושר, ובכל א' יש בחי' או"מ ואו"פ כו', רק שבכללות המדרי' העליונה היא בבחי' מקיף כו', וכמו"כ בחי' הכלים ישנם בכל העולמות, וכמ"ש במבו"ש¹³ שהתחלת התהוות הכלים הוא בא"ק, דאל"כ במה הוא חלוק מאוא"ס כו', כמו"כ בחי' מסכים ופרסאות ישנם בכל העולמות כו', כי זהו אחת מעניני התיקון, שיהי' המשכת האור דרך מסך ופרסא דוקא. וכמ"ש¹⁴ בעה"מ שע"ח פ"ד דמ"ה ע"ג¹⁵ וז"ל, החוט הזה של א"ס כו' נתפשט החוט בתוך א"ק ונעשה פרסא, פי' פרוכת, שהוא מסך בין א"ק סתימאה לבין א"ק סתם כו' (והיינו בין עולם המלביש ובין א"ק), כדי שלא יצא יותר מדאי, ויהי' ח"ו העולם חרב כמו שהי' בעולם התהו, והמסך הזה מעכב השפע שלא יצא חוצה יותר ממה שיכולים לסבול העולמות, וכן יש בין כל עולם ועולם מסך מבדיל, בסוד והבדילה הפרוכת לכם בין קדש ובין קדה"ק כו'¹⁶ עכ"ל, הרי גם במדרי' העליונות ביותר, דהיינו בין המלביש ובין א"ק, יש פרסא כו'. ומדבריו מבואר שבעולם התהו לא הי' פרסאות, והי' האור מאיר בגילוי ביותר, וזה הי' סיבת השבירה כו'. ובאד"ר¹⁷ בתחלתו דקכ"ח ע"א אי' ופריס קמי' חד פריסו ובה גליף ושיעור¹⁸ מלכין כו', וזהו פרסא דא"ק, דאחר הצמצום דא"ק, שהעלה אור חצי הפרצוף התחתון למעלה, פריס פרסא ובה גליף כו', משמע דגם בתהו הי' פרסא כו', ועמ"ש מזה בע"ח שער הנקודים¹⁹ פ"ב ובביאור האד"ר בס' קול ברמה²⁰. אמנם בס' רוח דוד²¹ בפ"ה הא' כ' דע"י הפרסא הנה מדחיקות האור שלמעלה מהפרסא יצא האור דרך העינים (שלא ע"י הפרסא) והם האורות דתהו כו', והוא מהר' צמח שם²², וכ"ה בע"ח שם, נמצא דהאור דתהו הי' שלא ע"י הפרסא, רק שזהו ע"י סיבת הפרסא כו', ונת"ל (ד"ה וירא בלק²³) דחומר העין הוא ג"כ כמו הפסק לגבי אור הראי', ומ"מ נמשך בזה העצמי כו'. אך מ"ש באד"ר ובה גליף ושיעור מלכין, משמע דהמשכת האור הוא ע"י הפרסא, צ"ל כמ"ש בע"ח שם פכו"ג²⁴ ובמבו"ש ש"ב ח"א פכו"ג דו"ה²⁵, שיש ב' מדרי' בתהו, ועיקר אורות דתהו הוא מהעינים דא"ק שלא ע"י הפרסא,

19) שער הנקודים: כ"ה בעץ חיים דפוס שקלאוו, תק"ס.

בדפוסים שלפנינו: שער דרושי נקודות (שער ח).

20) להר' יעקב צמח (קארעץ, תקמ"ה) ג' א ואילך.

21) להר' דוד ב"ר משה די מדינה (שאלוניקי, תק"ז) ד, ג.

22) בקול ברמה שם.

23) תרד"ע – פרס"ח ואילך (ח"ג ע' תשמו ואילך).

24) פכו"ג: = פרק ב' וג'.

25) ובמבו"ש ש"ב ח"א פכו"ג דו"ה: = ובמבו"ש שער

ב' ח"א פרק ב' וג' ד' וה'.

12) ראה עץ חיים שער א (דרוש עגולים ויושר) ענף ג

וענף ד. שער ח (שער דרושי נקודות) פ"א.

13) = במבו"ש שער ח (שער א' ח"א פ"א).

14) בהבא לקמן – ראה אוה"ת לך וסו"מ תרל"ט

שבהערה 1.

15) בעה"מ שטי"ח פ"ד דמ"ה ע"ג: = בעמק המלך שער ח

פרק ד דף מה עמוד ג (בהוצאת אמשטרדם, ת"ח).

16) תרומה כו, לג (ושם: הקדש).

17) ובאד"ר: = ובאדרא רבא (בוהר ח"ג).

18) ושיעור: בוהר שלפנינו: ושיעור.

והאור הנמשך ע"י הפרסא הוא ש' מ"ה החדש כו', ומ"מ נמשך אור זה בנקודים ג"כ כו', יעו"ש. ועיקר ענין הפרסאות הן בבחי' התיקון כו', דבתהו עיקר האור הוא שלא ע"י הפרסא, ובתיקון עיקר האור הוא ע"י הפרסא דוקא כו'. וכמ"ש בזהר נח דס"ה רע"א ובמק"מ שם, שביאר שם פרסא דא"ק ופרסא תוך רדל"א ופרסא בח"ס כו'.

וכללות ענין הפרסאות הוא שיהי' האור באופן אחר מכמו שהי' קודם כו'. וזהו דבתהו שנמשך האור שלא ע"י פרסא, הרי הי' האור כמו שהוא במקורו, וכנודע דספי' דתהו הוא שהאורות דעקודים כמו שהן במקורם יצאו ונתגלו כו', וזהו שהספי' דתהו היו בבחי' כתרים²⁶, שהכתר הוא העצמי של הספי' כו', והיינו דבחי' עצמיות האורות כמו שהן בעקודים יצאו ונתגלו כו'. והגם דבהתגלותם נעשו בבחי' תוקף המציאות, דבהיותם בעקודים היו בתכלית הביטול ובבחי' אין ממש, ובהתגלות שלהם נעשו בבחי' יש ומציאות כו', דכל התגלות דבר גורם מציאות הדבר כו', ובפרט שנתגלה העצמי נעשה בתוקף המציאות כו', מ"מ, ה"ה ממש אותן האורות דעקודים (בבחי' חיצוניותם כו'), וכמשנת"ל (ד"ה אנכי ה' אלקיך²⁷). ובבחי' התיקון הוא שנמשכו האורות דרך פרסאות, שזהו בחי' התעלמות האור, שמתגלה דרך הפרסא לא כמו שהוא במקורו כו'. וגם ש' מ"ה החדש בא דרך בקיעת הפרסא דא"ק כנ"ל, וכמו שנת"ל (ד"ה וידבר כו' את קרבני לחמי²⁸), דהמשכת ש' מ"ה בעולמות הוא דרך בקיעה דוקא, שבזה מתעלם האור כו', ועם היות שהעצם הוא הבוקע (והוא בחי' ש' ע"ב דא"ק), דגם כמו שבא דרך בקיעה ה"ה עצמי כו', מ"מ, ה"ה מתעלם בבקיעה זאת, שאינו בא בגילוי כמו שהוא במקורו, שעיי"ז יכולים לקבל את האור שנמשך בכל עולם לפ"ע העולם כו', וכמשנת"ל באורך²⁸. וכן הוא בהאורות דתיקון שנמשכים דרך פרסאות דוקא כו', דכשם שהפרסא שבין אצי' לבי"ע ה"ה מעלמת על אור האצי', שהאור שנמשך בבי"ע הוא באין ערוך לגבי אור האצי' (וגם בחי' נר"ן דבי"ע שזהו מבחי' הכלים דמל' והארת הקו שבהם, והוא בחי' האצי' שבבי"ע כו', הרי רחוק ערכו מבחי' אצי' ממש כו', וכמ"ש במ"א²⁹ שיש הפרש גדול ביניהם, דמדרי' שבאצי' הרי מסתלקים בשעת החטא, כמ"ש בסש"ב³⁰, ואצי' שבבי"ע אינם מסתלקים כו', הגם שאינו שייך בהם ח"ו חטא ועון, והיינו שאינו נסרך בהחטא כמו מדרי' דבי"ע³¹ ששייך בהם ענין סרכות הריאה כו'³², משא"כ במדרי' האצי' כו', מ"מ, אינם מסתלקים כו'. ולעיל (ד"ה וידבר כו' וארא³³) נת' ההפרש בעבודה בין פנימי' המוחין וכוונה פנימי' שבמוח, שזהו הפרש גדול כו'), כמו"כ באצי' ולמעלה מאצי', דהמשכת האור שע"י הפרסא הוא שבא האור באופן אחר כו'.

תתעז

(30) בסש"ב: ראה תניא אגה"ק ס"כ (קל, א). וראה אוה"ת, סה"מ ולעיל שם.

(31) ראה סה"מ תרנ"ז ע' רפט.

(32) ראה לקו"ת ר"ה סב, א. לעיל פקס"ב (ח"ב ע' תמד).

פער"ב (ח"ג ס"ע תשנט). ובכ"מ.

(33) פשצ"ט ואילך (ע' אקיד).

(26) עין חיים שער ז (שער מטי ולא מטי) פ"א. וראה תורת

חיים בראשית ט, א. סה"מ תרנ"ג ע' רמא.

(27) תרד"ע – פרל"ו (ח"ג ע' תרנח).

(28) תרד"ע – פרע"א ואילך (שם ע' תשנו ואילך).

(29) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ד ע' קו. ועם הוספות

כו' – אוה"ת ויחי שנט, א. סה"מ תרל"ג ח"א ע' נ. תרנ"ה ע'

נד. וראה לעיל פק"צ (ח"ב ע' תקלג).

ול**הבין** זה בפרטי מזר"י פרסאות דאצי'. הנה נודע שיש פרסא בין הבינה לז"א³⁴, שעז"נ³⁵ ועל ראשי החיות רקיע כעין הקרח הנורא, דחיוון עילאין³⁶ הן בחי' המדות דז"א, ויש פרסא על ראשי החיות, דקבלת האור הוא ע"י הפרסא כו'. ויש לבאר הענין ע"פ הידוע דלידת המדות הוא מהמוחין, והיינו לא שעצם התהוותן הוא מהמוחין, שהרי המדות ישנם בלב תמיד, רק ההתעוררות שלהם הוא ע"י שמקבלים מן המוחין כו', דכאשר מבין בשכלו איך שאותו הדבר הוא טוב, נתהווה מזה אצלו אהבה ותשוקה לאותה הדבר כו'. והרי הטעם המחייב את האהבה ה"ז שכלי, והוא טעם וסברה מפני מה ירצה בזה, ויכול להיות סברה אחרת שאינו צריך לרצות בזה, שכן הוא ענין השכל, שבכל דבר יש סברות שונות (והו"ע השכל בלי תערובות מדה ואהבה עצמית, שיש שכל וסברה לכל צד כו'), ומתגברים הטעמים והסברות שצריך לרצות, שע"ז מתעורר באהבה. והרי האהבה אינה שכלי, והיא מהות מדה, שהיא אה'³⁷ והרגשת עצמו, שהוא היפך ענין השכל (ולכן כאשר יש תערובות אה' עצמי בשכל, לא יהי' השכל אמיתי, וכמו השוחד שיעוור כו'³⁸). ובא מ"מ מן השכל, הרי שבא ממהות שכל למהות מדה, שהוא מהות אחר כו'. והנה בפרטי' הרי המדה יש בה ג"כ מוחין, והוא הנק' בכך כידוע³⁹, והיינו שהשכל הוא בטעמים וסברות בטוב הדבר, איך שהוא דבר טוב או אם צריך לרצות א"ל, ותחלה צ"ל השגת עצם הדבר, שהרי א"א להיות השגת טוב הדבר אם אינו משיג את עצם הדבר, וע"כ צ"ל תחלה השגת עצם הדבר, ומבין איך שהדבר טוב כו', והבכך הוא איך שהדבר טוב לו, וצריך לרצות בזה, שמזה נעשה התעוררות האהבה כו'. הרי הבכך, שהוא הטעם של המדה, ה"ז מהות מדה, שהוא הרגש עצמי איך שלו טוב הדבר כו'. וידוע שהבכך בא מההתפעלות שכלי, כי כאשר משיג ומבין טוב הדבר, ה"ה מתפעל בשכלו על טוב הדבר, ומזה בא התפעלות הלב איך שהדבר טוב לו, שזהו הבכך, שע"ז הוא התעוררות האהבה כו'. וידוע ההפרש ביניהם, דמה שמתפעל בשכלו (שזהו בחי' מדות שבשכל) הוא שמתפעל על טוב הדבר מצ"ע, לא מה שלו טוב הדבר, כ"א מה שהדבר בעצמו טוב הוא, כי טבע האדם הוא להתפעל על דבר טוב כו', והבכך הוא מה שלו טוב הדבר כו'. ונמצא, דהתפעלות השכל על טוב הדבר, ה"ז במהות ומציאות השכל, והיינו שאין בזה הרגשת עצמו, כ"א התפעלות על טוב הדבר מצ"ע, ומזה לא יהי' עדיין התעוררות האהבה, רק שמזה בא התפעלות הבכך, איך שהדבר טוב לו. אך התפעלות הבכך הוא במהות ומציאות המדות, היינו בהרגש עצמו, איך שלו טוב כו', הרי שנהפך ממש ממהות מוחין למהות מדות כו'. וכן הוא ג"כ בעבודה שבלב, שהשכל הוא ההתבוננות באיזה ענין אלקי בהשגת הענין, שבזה בא הטוב והעילוי דאלקות בעצמו (דיא התבוננות טראַגט אַרויס אַ רייכקייט אין אלקות), ומתפעל בשכלו על הטוב והעילוי דאלקו' כו'. ומזה בא הבכך, איך שקרבת אלקי' לו טוב⁴⁰, ומתעורר באהבה ותשוקה גדולה לאלקות כו'. והרי ההתפעלות שכלי הוא בעצם הטוב דאלקו', והבכך הוא מה שלו טוב, שאין זה מהות השכל, כ"א הוא

תתעח

37) = אהבת.

38) ע"פ שופטים טו, יט. וראה לעיל פתי"ד (ע' א'קנז).

39) ראה לעיל פשפ"א (ע' א'סג), וש"נ.

40) ע"פ תהלים עג, כח.

34) ראה לקו"ת תזריע כב, ד. סידור עם דא"ח סד, א.

סה"מ תר"ם ח"א ע' תקעא. וש"נ.

35) יחזקאל א, כב (ושם: ודמות על ראשי החי' רקיע כעין

הקרח הנורא).

36) ראה זח"ב ריא, א. ריג, א.

מהות מדה, בבחי' הרגש עצמי, רק שזהו הטעם של המדה כו', הרי נעשה מהות שכל ונהפך למהות מדה כו' (ובד"כ בחי' חב"ד שבמדה הוא האהבה, ועצם המדה הוא החסד כו'. וברוחני' הוא כמ"ש באגה"ק סי' ט"ו⁴¹ דמחמת אהבת ה' ומרוב חפצו לדבקה בו, הוא חפץ חסד כו', היינו לעשות גמ"ח בגופו ובנפשו כו'. ואפשר בכלל זה הוא ג"כ המשכת נפשו לעיני אלקות, כמו בעסק התורה ומעהמ"צ במ"ע⁴² בפרט כו'), וזהו ההמשכה מן המוחין אל המדות, שבאים במדות באופן אחר מכמו שהן במוחין כו' (וזהו בבחי' חיצוני' המוחין, וכידוע דזה שהמדות באים ע"י הבכח הוא בחיצוני' המוחין כו', ופנימי' המוחין הרי באים בלב כמו שהן במוחין כו'. ומ"מ נת"ל⁴³ דכמו שנרגש בלב אין זה כמו שהוא בבחי' מוחין ממש, וכמו ענין גחין ונשיק לעפרא⁴⁴, שאין זה⁴⁵ כמו שזלגו עיניו דמעו⁴⁶, שזהו התפעלות המוח לבד, משא"כ גחין ונשיק לעפרא, שזהו התפעלות הלב, ה"ז ניתק קצת מעצם המוח, דהתגלות התפעלות זאת מה שגחין ונשיק כו' אין זה שייך בהתפעלות המוח, וא"כ ה"ז ניתק מעצם המוחין ממש כו'). דכמו"כ הוא למעלה, בחי' יסוד אימא שמסתיים בחזה דו"א⁴⁷, דעד החזה הוא בחי' המוחין של המדה, ומן החזה ולמטה הוא בחי' המדות כו', דהמוחין של המדה הוא שממהות מוחין נעשה מהות מדה כו', וכמ"ש בתו"א בהבי' דולכן אמור⁴⁸.

וזהו ע"י הפרסא שבין המוחין למדות, שעיי"ז בא אור המוחין באופן אחר מכמו שהן במוחין ולהיות כמהות המדות כו'.

וי"ל דהפרסא הו"ע מיצר הגרון⁴⁹, שזהו ההפסק בין המוחין למדות כו', כמש"ש⁵⁰, והיינו שבזה מתעלם אור המוחין לבוא לפי אופן המדות כו', וכמ"ש בתו"א שם, דמיצר הגרון הוא מקום צר, דהמוחין מתעלמים שם, שאינו מהות מוחין ולא מהות מדות, ובה מתהפך ממהות מוחין למהות מדות כו'. ובעבודה הוא, דלאחר ההתבוננות והתפעלות שכלי, אינו בא תיכף הרגש הבכח דקרבת אלקי' לי טוב, דמפני שהן מהותים נבדלים, אינם באים זא"ז⁵¹ תיכף, דהיינו שמההתפעלות על עצם הטוב דאלקות תבוא ההתפעלות דהרגש עצמי איך שלו טוב כו', כ"א שאחר ההתבוננות האמיתי, כאשר מתפעל בשכלו כנ"ל, מתעלם האור לגמרי, שאינו בבחי' השגה ולא בבחי' התפעלות, ובה הוא משתנה והולך (ער גייט אריבער) ממהות למהות להיות הרגש הבכח כו'.

והנה בתו"א שם⁴⁸ מבו' דמיצר הגרון הוא הממוצע המחבר כו'. וי"ל דכמו"כ הוא ג"כ בענין הפרסא שזהו כמו ממוצע, וכמ"ש בזהר בראשית דל"ב ע"ב⁵² ע"פ⁵³ יהי רקיע,

תתעט

כט (שער הנסירה) פ"ח. תו"א שבהערה הבאה.

(48) וארא נח, ב ואילך.

(49) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ז ע' פא. סידור עם

דא"ח סג, ד. סה"מ פר"ת ע' קטז.

(50) תו"א שם.

(51) = זה אחר זה.

(52) ראה גם אוה"ת נשא ע' 76 (בהוצאת תשנ"ה).

(53) בראשית א. ו.

(41) קכג, א ואילך.

(42) = ומעשה המצוות במצוות עשה.

(43) פרנ"ז. פשמ"ה (ח"ג ע' תשיג. ע' תתקס).

(44) זח"ג קסח, א.

(45) ראה ד"ה וספרתם תרע"ג (סה"מ תרע"ג ע' רמב

ואילך).

(46) זח"א צח, ב (במדרש הנעלם).

(47) ראה עץ חיים שער כא (שער לידת המוחין) פ"ג. שער

אית קרומא במציעות מייעוי דב"נ⁵⁴ דאיהו פסיק מתתא לעילא ושאיב מעילא ויהיב לתתא כו*, הרי דהפרסא היא כמו ממוצע דשאיב מעילא כו.

ולהבין ענין דשאיב מעילא ויהיב לתתא. הנה ענין הפרסא, עם היותה לבוש המעלים לגמרי, מ"מ, יש בה נקבים שע"י יוצא דבר מה, וכמו עור האדם שמלא נקבים שדרך בה יוצא הזיעה, וגם מעורר הבהמה יוצאים שערות כמשנת"ל⁵⁷, דכמו"כ הוא הדוגמא בפרסא העליונה, שיש בה נקבים. והו"ע⁵⁸ הרשת⁵⁹ שע"ג מזבח עילאה הנז' בזהר⁶⁰, דבד"כ זהו הפרסא שבין אצי' לבי"ע, ה"ז נק' רשת, שהוא מנוקב כנקבי הנפה כו' (והוא בבחי' המל', וכמו"כ הוא בפרסאות שלמעלה מבחי' המל'). וכמו עד"מ הנפה שמרקדין בה הקמח, הרי עיקר ענינה הוא להפריד הפסולת מן הקמח, שקודם שמרקדין את הקמח, הרי מעורב הכל בתכלית העירוב, ואז הפסולת אינו גס כ"כ וגם הטוב אינו טוב כ"כ, וע"י שמרקדין את הקמח בהנפה, קולטת הנפה את הפסולת הגס, ודרך הנקבים יוצא הקמח הדק, וכאשר משימים הקמח עוד הפעם בהנפה, ישאר עוד מהגס ע"ג הנקבים שאינו גס כ"כ כהקודם, והיותר דק יוצא כו', וכן יהי' בירור הנפה כמה פעמים כו'. וזה בנפה שלנו שקולטת הפסולת ומוציאה את הטוב, אבל בנפה הנזכרת במשנה פ"ה דאבות⁶¹ הוא שקולטת הסולת ומוציאה את הקמח, היינו שקולטת את הטוב ומוציאה את הפסולת כו', ובבירור הראשון מתברר הסולת היותר טוב, והשאר יוצא הכל בפסולת, שיש בזה הרבה קמח, ואח"כ מתברר עוד ויוצא פסולת גס יותר, עד שבבירור האחרון יוצא הפסולת היותר גס כו'. וה"ז ממש כמו נקבי עור האדם שמוציאים את הזיעה⁶², שהיא הפסולת המתברר מן החום הטבעי כו', דחום הטבעי יש בו פסולת, כי טבע החום להוליד פסולת, וכמו שהוא בהחום הטבעי ה"ז בדקות, ומ"מ צריך להתברר מן החום, והוא שיוצא מעט מעט עד אשר יוצא בהזיעה, וזהו שהזיעה מבריא את הגוף, מפני הסרת הפסולת, וכאשר מתגבר החום הטבעי נסתם נקבי הזיעה, וכאשר מזיע ה"ה מבריא כו', ומ"מ הרי החום הטבעי אינו יוצא, שבאם יוצא ח"ו החום הטבעי א"א לחיות כו', רק יוצא הפסולת לבד כו'. וכמו"כ יובן בענין הרשת שע"ג מזבח עילאה, בחי' מל' דאצי' הנותנת טרף לבי"ע כו', שזהו ע"י הרשת המלא נקבים, שבהם מתברר הפסולת מן הטוב כו', וכמ"ש במאו"א⁶³ אות ר' סל"ה רשת מחצי המל' ולמטה⁶⁴, כי שם ק"נ⁶⁵, והיינו שהרשת מוציאה הפסולת ממש כו'.

(* (ובתו"א שם⁴⁸ כ' שזהו ע"י הקנה, וצ"ע. ועמ"ש במ"א⁵⁵ בענין אלקים ואלקינו כו')⁵⁶.

(54) = דבר נש.

(55) ראה סה"מ תרל"ב ח"א ע' מח. ע' רי ואילך. תרמ"ב ע' קיג ואילך. תרנ"ח ע' פח ואילך. תרע"ח ס"ע קמ ואילך.

(56) על קטע זה כתב רבינו: „אצ"ל" (= אין צריך להעתיק)

– ראה לעיל ח"א ע' יד הערה 53 בשוה"ג.

(57) תפכ"א (ע' ותתעב ואילך).

(58) בבבא לקמן – ראה אוה"ת שמיני שבהערה 1.

(59) ראה תרומה כו, ד"ה.

(60) ח"ב רכת, ב.

(61) משנה טו.

(62) ראה גם פירוש המלות פקל' (פה, ג ואילך).

(63) = במאורי אור.

(64) ולנוטה: במאו"א שם: ולתתא.

(65) עכ"ל המאו"א.

והענין הוא, דהנה השפעה האלקי מהרפ"ח ניצוצות, ה"ז מעורב טו"ר משכה"כ דתהו כו', דהרי האורות דתהו היו בבחי' ביטול ביותר (וכמשנת"ל⁶⁶ בענין בהמה, בה מ"ה⁶⁷), והכלים היו בבחי' יש ביותר, ונת"ל⁶⁸ שגם הביטול דאורות היו בבחי' ישות (לא בבחי' הנחת עצמותו כו'), וע"כ הרפ"ח ניצוצות מעורבים טו"ר כו'. וזה מתברר ע"י הרשת, שהיא הפרסא כו', שהטוב נשאר למעלה מהפרסא, והפסולת יוצאה למטה מהפרסא כו'. וזהו סיבת מציאת הרע שבעולם, שנא' ע"י⁶⁹ ובורא רע, שהוא בריאה יש מאין כו', זהו שנתהווה מהפסולת הנבדלת כו'. והגם שאין רע יורד מלמעלה⁷⁰, זהו מלמעלה דוקא, היינו מעל לרקיע ופרסא המבדלת, דשם הכל טוב שנברר כו', אבל ממה שנבדל תחת הפרסא, מזה מתהווה הרע כו'. וה"ז כמו נקבי הזיעה שמוציאים הפסולת שבחום הטבעי כו', כמו"כ נקבי עור החשמל מוציאים הפסולת מגבורות העליונות שהן גבורות קדושות, שנעשה חיות זה בבחי' גבורות קשות ממש כו'.

תתפ

ויובן זה ע"ד משארז"ל⁷¹ מזיעתן של חיות נה"ד⁷² יוצא כו', דמהתלהבות חיות שבעולם היצי', נה"ד יוצא, דבהשתל, על⁷³ ראש רשעים יחול בגיהנם כו'. ועד"מ המתפלל בהתלהבות גדולה ברשפי אש התשוקה לאלקות, ה"ה מתענג בעונג נפלא בתשוקה זו כו', ובאה מהתענוג שבהתבוננות, דכאשר מתבונן בענין אלקי ומשיג אותו היטב, ונקלט אצלו היטב הענין במוחו, שמאיר אצלו הענין האלקי בגילוי ממש כו', ה"ה מתענג מאד בהענין האלקי, ומזה הוא שבא רשפי אש התשוקה לאלקות, שיש בזה ג"כ תענוג גדול כו'. והגם שעונג הוא השבת הנפש, והתשוקה היא בבחי' הסתלקות וכליון הנפש כו', מ"מ, התשוקה באה מהעונג שבהתבוננות, ויש בה עונג כו', כי גם העונג כלול מחו"ג, ומבחי' גבורות שבעונג בא רשפי אש התשוקה כו', והיינו שגם בהתבוננות העונג הוא בהתלהבות, או שזהו עונג דאו"ח, וע"כ בא בבחי' רשפי אש כו', ונמצא, עם היות שזהו עלי' והסתלקות החיות, ה"ז בא מעצם נקודת חיות הנפש, שהוא העונג כו'. והנה, כאשר נפסק ההתלהבות בזמן מה אחר התפלה, יכול לבא לידי כעס ורוגז על עוברי רצונו כו', דכשרואה איזה דבר, ה"ה מתכעס כו', וזה בא מצד ההתלהבות כו', דבעת ההתלהבות הרי לא הי' שייך כלל לאיזה כעס, מפני שהי' בבחי' ביטול עצמותו בהתכללות במקור חיים שהוא העונג האלקי כו', אך כשנפסקה ההתלהבות יבא לידי כעס, שזהו מהחמימות וגבו' הקודמת כו', ואם הי' העבודה בבחי' חסדים שבגבורות, לא הי' הכעס כלל (כ"א הי' בבחי' צער בנפשו על הלא טוב כו', וכמ"ש במ"א⁷⁴), ומפני שהעבודה היא בבחי' גבורות, מזה בא הכעס כו'. ועם היות שזהו ג"כ לשם שמים, ה"ז מ"מ בחי' גבו' קשות, ויכול להיות מזה עונש בפו"מ כו'. ועד"ז הוא מזיעתן של החיות, דמהתלהבות הרשפי אש שלהם, שזהו

66) פרע"ז (ח"ג ע' תשעב).

67) ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי נצבים ע' תתצה ואילך. סה"מ תרל"א ח"ב ע' תקנד ואילך. לעיל שם. וש"נ.

68) פרע"ז שם. וראה לעיל פרל"ב. פרל"ט. פרמ"ט. פרצ"ז (ח"ג ע' תרמו ואילך. ע' תרסד. ע' תרצ ואילך. ע' תתכב ואילך).

69) ישע"י מה, ז.

70) ראה ב"ר פנ"א, ג. תקו"ז תיקון יט (מא, ריש ע"ב).

פרדס שער כה (שער התמורות) פ"א (הובא בשל"ה יט, א). ספר ארבע מאות שקל כסף בסופו (רפב, א). של"ה נג, ב. קו, ב. תניא אגה"ק סי"א. וראה מדרש תהלים מזמור קמט.

71) חגיגה יג, ב.

72) = נהר דינור.

73) ירמ"י כג, יט, ל, כג.

74) ראה סה"מ תרנ"ד ע' ריא. לעיל פרנ"א (ח"ג ע' תרצט).

וש"נ.

ש"פ תרומה, ה'העת"ר

א'קפט

בתכלית הקדושה, נברר מ"מ מזה הפסולת, שהן גבורות קשות, והן מלאכי חבלה ומזיקים, שמזיקים לנפש כו'. ועד"ז הוא הפסולת הנברר ע"י הרשת, שזהו פסולת ממש, שנעשה רע כו'.

אמנם יש בחי' רשת בקדושה, וכמ"ש בזהר"ק בפ"י מאה"ז בראשית דנ"א⁷⁵ כ'76 ואמנם יש רשת בקדושה, שע"י אותם הנקבים נכנס האור ויוצא למי שראוי לקבל כו' (ושם, שזהו בכעל תשובה שחותרים להם חתירה כו'⁷⁷, יעו"ש ד"ל ע"א⁷⁸). והענין, דפסולת זאת אין זה פסולת ממש, כ"א מה שכל מדרי' תחתונה נק' פסולת לגבי המדרי' העליונה, וכמו דא מוחא לדא ודא קלי' לדא כו'⁷⁹, והמדרי' העליונה כוללת המדרי' התחתונה, ואז הכל הוא כמו המדרי' העליונה, וכאשר המדרי' התחתונה מתגלית בפ"ע, אז ה"ה כמו פסולת לגבי המדרי' העליונה כו'. וז"ע יהי רקיע ויהי מבדיל בין מים למים⁸³, שזהו בין מ"ע ומ"ת⁸⁰ כו'⁸¹, דקודם ההבדלה היו מעורבים יחד, ולא הי' המ"ע בבחי' העילוי כ"כ, והמ"ת לא היו בבחי' ירידה כו', וע"י ההבדלה הוא שהובדלו והפרשו זמ"ז, ונעשו המ"ע בתכלית העילוי, ומ"ת נעשו בתכלית הירידה, שנעשו מקור לתענוגים גשמי, דמים מצמיחים כל מיני תענוג כו'⁸², והיינו ע"י הרקיע המבדיל ביניהם, שנתברר בחי' המ"ת שהיו כלולים במ"ע, ונבדלו ונפרשו בפ"ע כו'. וכמו"כ הוא למעלה, וכידוע דמ"ע הוא בחי' ח"ע, ומ"ת בחי' ח"ת כו' (ובד"כ זהו בחי' חכ' דתורה וחכ' דמע"ב כו')⁸³, דעד שלא נבה"ע הי' מים במים⁸⁴, שהיו כלולים ומעורבים זב"ז כו', ואז הי' ח"ת במדרי' ח"ע כו'. וכמשנת"ל (ד"ה ויגש אליו⁸⁵) בענין בחי' מל' שבכל ספי', שזהו בחי' כח הגילוי כו', דכללות ענין המל' הוא בחי' הגילוי ובחי' המציאות כו', אך כמו שכלולה בספי' העליונות, ובפרט בבחי' החכ', אינה בבחי' גילוי ולא בבחי' המציאות כו', דבהיותה בבחי' החכ' ה"ה במדרי' החכ' כו'. וכמשנת"ל (ד"ה זה יתנו⁸⁶) דש' ע"כ הכל במילוי יו"ד, גם ה"י אחרונה, דהיינו שהכל הוא במדרי' החכ' כו'. וכאשר נבדלה במדרי' בפ"ע, אז ה"ה בבחי' הגילוי ובבחי' המציאות כמהות מדרי' המל' כו'. וההבדלה היא ע"י הרקיע, שנבדלה בחי' ח"ת מבחי' ח"ע, ויצא ונתגלה במדרי' בפ"ע כו'.

תתפא

וזהו כדין קרומא דפסיק במעוי דב"נ⁸⁷, שהוא חצר הכבד שמפסיק בין אברי הנשימה לאברי המזון, דאברי הנשימה הם בתכלית העילוי, ואברי המזון בתכלית ההגשמה, שזהו ע"י חצר הכבד דוקא, שיש בו טבע הזאת לברר את הכח הגשמי הכלול בהרוחני, שבהיותו כלול שם ה"ה ג"כ כח רוחני עדיין, וחצר הכבד הוא מבררו ומבדילו ומגשמו להיות כח גשמי כו', וכמ"ש באמ"ב⁸⁸ (ושם, שזהו לפי שכלול מרוחני וגשמי כו'). וכמו"כ

(81) ראה פרשי' עה"פ. זח"א יז, א.

(82) תניא פ"א (ה, סע"ב).

(83) ראה תורת חיים בראשית א, א ואילך. ז, ג ואילך.

(84) ראה ב"ר פ"ה, ב; ז. שמ"ר פט"ו, ז; כב. פ"ג, א.

(85) פשפ"ח (ע' איעח ואילך).

(86) פתי"ט (ע' אקעג ואילך).

(87) זח"א הנ"ל ס"ע אקפו ואילך. וראה גם אוה"ת וארא ע' ב'תתסו. לקמן ח"ו ע' ו'א'תכה.

(88) = באמרי בינה (שער הק"ש פ"ב ואילך (כה, ב ואילך)).

(75) וכמ"ש בזהר"ק בפ"י מאה"ז בראשית דנ"א: וכמו שכתוב

בזהר הרקיע בפירוש מאמר הזהר בראשית דף נא [ע"ב].

(76) כ': אולי מיותר.

(77) ראה סנהדרין קג, א. ירושלמי שם פ"י ה"ב.

(78) יעו"ש ד"ל ע"א: יענין שם [בזהר הרקיע] דף ל עמוד

א [בהוצאת קאָרעץ, תקמ"ה].

(79) ראה זח"א כ, א. פרדס שער כג (שער ערכי הכינויים)

פרק יג ערך מות. וראה לקו"ת שלה נ, ד.

(80) = מים עליונים ומים תחתונים.

הרקיע מבדיל בחי' ח"ת מבחי' ח"ע כו'. וזהו דשאיב מלעילא ויהיב לתתא⁸⁹, דהיינו שהפרסא שואבת בחי' השפע התחתון הכלול בהעליון, שבא בהתגלות במדרי' התחתונה כו', דבהיותה כלול במדרי' העליונה ה"ה כמהות המדרי' העליונה, וכאשר יוצאת בפ"ע ה"ה נעשית במהות המדרי' התחתונה כו'.

והנה החצר הכבד זהו הבדלה גשמיות כו'. ויש ג"כ הבדלה רוחני', בהקרומות שבמוח שמבדילין בין שכל לשכל, וכמו שכל הנוטה כלפי חסד, ושכל הנוטה כלפי גבו', דמתחלה הוא שכל וסברה אחת שלא הי' בה התחלקות סברות שונות, ואח"כ נחלק כו', והיינו כמשנת"ל (בתחלת הדרוש⁹⁰) דשכל וסברת הרב אחת היא, ובהמקבלים באה הסברה בבחי' התחלקות, וכמו שמאי והלל שקבלו מרב א' כו', וכמו"כ הוא בכל א', שתחלת הסברה בנקודתה אחת היא, ויכולים להטותה לזכות ולחוב (וכמו שמצינו שטעם א' יחייב לחוב וגם לזכות, וכמו כי יצר מחשבות לבו כו'⁹¹), ואח"כ בא בהתחלקות, להיות סברה זו לזכות דוקא או לחוב דוקא, או שיהי' בה ב' סברות לזכות ולחוב כו', דהסברה בתחלה כוללת חו"ג, רק שזהו בתכלית ההתכללות, ואח"כ מתחלק ונבדל לב' הטיות כו'. והבדלה זו זהו ע"י הקרומות שבמוח, שהקרום הוא המפסיק ומחלק את השכל הכללי, ועושהו לחצאין, שמבדילו לב' חלקי חו"ג, דעיקר כח ההבדלה הוא בהקרום, דבשרשם ומקורם היו לאחדים ממש באמת, והקרום הזה הוא שמבדילים לעשותם ב' הפכים כו'. וכשם שהוא בהבדלת שכל א' לב' שכלי' בהטיות שונות כו', כמו"כ הוא בהבדלת השכלי' והחכמו' בכלל, וכמו שיש חכ' עליונה שהיא דקה ועמוקה ביותר, ויש חכ' שאינה דקה כ"כ כו', וכמו שכל המעשי, עם היות שיש בזה כמה שכלי' וחכמות, ה"ז מ"מ שכל פשוט לגבי שכל השייך אל המדות, וכ"ש לגבי שכלי ממש כו', וכן בהשבע חכמות⁹² שהן בדרגות זו למעלה מזו כו', וכל החכמות לגבי חכמת אלקי' וחכמת התורה כו'. והלא המוח הוא כלי לאור השכל, שכולל כל החכמות ושכליים כו', אך השכליים הפשוטים והתחתונים הם כמו פסולת לגבי השכליים הדקים כו', ובהיותם כלולים יחד בכח השכל שבמוח ה"ה מעורבים יחד, ואז אינם בבחי' הגשמה כ"כ כו', וההבדלה היא שנעשה ע"י הקרומות שבמוח, שמבדילים את השכלי' התחתונים מן העליונים, ובאים בהגשמה עי"ז כו'. ומשל גשמי הוא כמו הזלת הליחה מהחוטם, שזהו הרקת הפסולת מהלחלוחית שבמוח, ושם במוח הוא בתכלית הדקות (דהלחלוחית היא רוחני), ואינו שייך שם כלל ליחה סרוחה ועכורה, כ"א פסולת דקה ביותר, ומ"מ צריכים להפרידה, והוא ע"י הקרומות שמפרידין מעט מעט, עד שנעשה בחוטם ליחה סרוחה ועכורה שהוא פסולת ממש כו'. וכמו"כ הוא בהקרומות שבמוח המפרידין את השכלי', דבכח השכל שבמוח כלולים כל השכלי', והן בבחי' הרוחני' כו', ונבדלים ע"י הקרומים, ונעשים שכלים פשוטים כו'.

תתפב

89) זח"א שם.

90) פי"ג (ח"א ע' כח ואילך).

91) בראשית ו, ה (ושם: וכל). וראה תורת חיים וירא קא.

ד. קטז, א.

92) באוה"ת שבהערה 1: „ויע' בח"ה [= בחובת הלבבות]

שער הבחינה פ"ד ביאר דרך כלל שבע מיני חכמות". וראה בחיי אבות ספ"ג (כתבי רבינו בחיי – הוצאת שאוועל – ע' תקצא). צל העולם לר' מתתיהו דלקראט (אמשרדום, תצ"ג) ח"א שער ז. מדבר קדמות להחיד"א אות ח ס"ח. יערות דבש ח"ב דרוש ז.

והדוגמא מזה יובן למעלה, דהנה לכאו' אינו מובן, מפני מה מייחסים את התורה לבחי' ח"ע יותר מכל הנמצאים שבעולם, שהכל הוא מבחי' ח"ע, וכמ"ש⁹³ כולם בחכ' עשית כו', ויש בהם חכ' עמוקה, וכמ"ש⁹⁴ אשר יצר את האדם בחכמה, והיא חכמת הניתוח כו'⁹⁵, וכן כל השבע חכמות⁹² שיש בהם חכמות עמוקות כו', מהו מעלת התורה כ"כ, שעלי' אמר שלמה⁹⁶ אמרתי אחכימה והיא רחוקה ממני, שכל החכמות השיג בחכמתו, ועל חכמת התורה, ובפרט פרה אדומה⁹⁷ וכה"ג, אומר אמרתי כו' והיא רחוקה כו', וכתיו' לא ידע אנוש ערכה⁹⁸ אלקים הבין דרכה כו'⁹⁹. ובמד"ת¹⁰⁰ אי' שאלמלי ניתנו פרשיותי' של תורה על הסדר הי' האדם יכול להחיות את המתים ולעשות מופתים כו', וזהו מפני שהתורה היא רצונו וחכמתו ית', והלא כל הדברים המה מרצונו וחכמתו ית' כו'. גם צ"ל בעיקר ענין התורה שהיא להבדיל בין טמא לטהור ומותר ואסור כו', דקודם מ"ת הי' הכל מותר, וכמ"ש¹⁰¹ כירק עשב נתתי לכם את כל, וע"פ התורה יש בהמות טהורות ובהמות טמאות כו', והלא בגשמי' אין הפרש בין הטהורה להטמאה, ולכאו' גם בכח האלקי המהווה ומחי', אין גרעון בכח המהווה את הבהמה טמאה לגבי הכח המהווה בהמה טהורה כו', ושרש כולם הוא מבחי' החכ', דכולם בחכ' עשית כו', ומפני מה התורה מבדלת ביניהם כו'.

אך כללות הענין הוא, שזהו ההבדלה דיהי רקיע ויהי מבדיל בין מים למים⁵³, דהיינו בין ח"ע וח"ת, שזהו בשרשו ההבדלה בין חכ' דתורה וחכ' דמע"ב, דחכ' דמע"ב היא בבחי' פסולת לגבי חכ' דתורה, ונק' מלין דהדיוטא, וכמא¹⁰² לאו אורחא דמלכא לאשתעי במלין דהדיוטא כו', דעם היות שזה מדרי' גבוה מאד, ה"ז בבחי' מלין דהדיוטא ובחי' פסולת לגבי חכ' דתורה כו'. ומחכ' דמע"ב הוא שנשתלשלו כל החכמות, וממילא ה"ה פסולת לגבי חכ' דתורה כו'. ולכן על התורה דוקא אומר אמרתי אחכימה והיא רחוקה כו', ולא ידע אנוש ערכה כו', מפני שהיא עצמי' החכ', משא"כ כל החכמות ששרשן מחכ' דמע"ב, ה"ה פסולת לגבי תורה כו'. ועם היות דחכ' דתורה וחכ' דמע"ב שניהם בבחי' החכ', הנה חכ' דתורה היא עצמיות דחכ', וחכ' דמע"ב בחי' הפסולת דחכ' כו'. ובזה יובן משארז"ל בסנהדרין¹⁰³ ע"פ¹⁰⁴ אדם לעמל יולד, איני יודע אם לעמל תורה או לעמל שיחה כו', עמל שיחה הן העש"מ¹⁰⁵ כו'¹⁰⁶, ואומרו איני יודע כו', זהו קודם ההבדלה, דשניהם בבחי' החכ' כו', אבל כאשר נבדלו, הרי חכמת התורה נשארה בבחי' העצמיות דח"ע, וחכ' דמע"ב בחי' הפסולת דחכ' כו', והאדם דוקא לעמל תורה יולד כו'. ומה שתורה מבדלת בין מותר ואסור, זהו ההבדלה בחכ' דמע"ב גופא. דהנה, יש ב' הבדלות, יהי רקיע ויהי מבדיל כו', ואח"כ ויעש ה' את הרקיע ויבדל כו'¹⁰⁷. והבדלה הראשונה היא ההבדלה שבין ח"ע וח"ת,

תתפג

(100) = ובמדרש תהלים (מזמור ג).

(101) נח ט, ג.

(102) ראה זח"ג קמט, ב. לקו"ת אחרי כה, ד.

(103) צט, ב.

(104) איוב ה, ז.

(105) = העשרה מאמרות.

(106) ראה תורת חיים בראשית שם (א, ד).

(107) בראשית א, ז.

(93) תהלים קד, כד.

(94) ברכת אשר יצר (ברכות ס, ב).

(95) ראה תו"א מגילת אסתר צב, ג. סידור עם דא"ח סג.

סע"ג.

(96) קהלת ז, כג (ושם: אחכמה).

(97) ראה תנחומא חקת ו. במדב"ר פי"ט, ג.

(98) איוב כח, יג.

(99) שם, כג.

חכ' תורה וחכ' דמע"ב כו', והבדלה שני' היא הבדלת הפרסא האחרונה המוציאה ומבדלת את הפסולת ממש, והיא הרשת שע"ג מזבח עילאה כו' כנ"ל, וכל הדברים המותרים, שרש ההתהוות והחיות שלהם הוא מלמעלה מהפרסא, וכל הדברים האסורים, שרש התהוותם הוא מהפסולת שלמטה מן הפרסא, שנעשה רע ממש כו'. וזהו הפסולת הגס דבחי' חכ' דמע"ב כו', ומ"מ הפסולת הוא בבחי' חיות להם כו'. והתורה מבדלת ביניהם שזה מותר וזה אסור, והיינו שזה יכול להתברר ולהיות כלי לגילוי אלקות, וזה אינו יכול להיות כלי לאלקות, מפני שהיא פסולת הגסה שצריכים לדחותה לגמרי כו'.

ובזה יובן מה שא' במד"ר¹⁰⁸, האור זה מעשה הצדיקים, וחשך מעשה הרשעים, ואיני יודע באיזה מהן חפץ, כשהוא אומר¹⁰⁹ וירא כו', הוי שחפץ במעשה הצדיקים דוקא, וזה תמוה איך או' וא"¹¹⁰ כו'. אך הענין הוא, דזהו קודם ההבדלה, אבל כאשר נבדל ונפרש בבחי' פסולת הגס, ה"ה חפץ במעשה¹¹¹ צ"ל, דבחי' חפץ ורצון בבחי' גילוי אלקות הוא במעשה הצדיקים דוקא, אבל מעשה הרשעים אינו חפץ בהם, ואדרבה, הן נגד רצונו ית' כו'.

והנה ידוע דנובלות חכ' שלמע' תורה¹¹², שגם התורה היא בחי' נובלות לגבי חכ' עליונה יותר. דהנה, אורייתא מחכ' נפקת¹¹³, והיא בחי' חכ' דאצי', וה"ה בחי' נובלות לגבי בחי' ח"ס כו'. ויש הבדלה ביניהם, והוא בחי' קרומא דחפי' על מו"ס¹¹⁴ ומבדיל בין ח"ס וח"ע כו'. והענין הוא, דהנה מצינו הפרש בין תורה ומצות, דתורה היא להבדיל בין הטמא ובין הטהור¹¹⁵, ומצות מבדילים בדברים המותרים גופא, מה שראוי למצוה ומה שאינו ראוי כו', וכמו ד' מינים שבלולב, שנבחרו מינים אלו דוקא למצוה, ולא שארי צמחים, והוא מפני האחדות שבהם כו'¹¹⁶, שהרי המחלוקת שנאווי מאד למעלה¹¹⁷, והד' מינים יש בהם אחדות כנודע¹¹⁶, ע"כ נבחרו אלו דוקא למצוה כו', וכן ציצית בצמר דוקא, וכמו תרומה ומעשר, שמה שמפרישין ומבדילין נעשה קדש, והשאר חולין כו', דקודם הבדלה הי' הכל בשוה, ואח"כ נבדלו כו', והיינו שהמצות מבדילים שבזה יכול להיות גילוי רצה"ע דמצות, ובזה, עם היותו דבר המותר, אינו יכול להיות בזה גילוי רצה"ע כו'¹¹⁸. והבדלה זו היא מבחי' ח"ס כו', שהרי בחכ' אתברירו¹¹⁹, דכל סדר באיזה דבר שזה יהי' כך וזה כך, הוא מבחי' חכ' כו', והסדר בהרצון, במה ישרה הרצון ובמה לא ישרה, זהו מבחי' ח"ס כו',

א"א פ"ג. לקו"ת מטות פז, ג. סה"מ תרל"ז ח"ב ע' תקפג.

115) שמיני יא, מז.

116) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ח ח"א ע' תמו. סידור עם דא"ת רסא, ג ואילך. רסד, ד ואילך. סה"מ תרל"ז שם ע' תריג ואילך. לעיל פש"ל (ח"ג ע' תתקכא).

117) ראה גם ב"ר פל"ח, ו. פרש"י נח יא, ט.

118) ראה גם לקו"ש חכ"א ע' 448.

119) ראה זח"ב (היכלות) רנד, סע"ב. עץ חיים שער ח (שער דרושי נקודות) פ"ו. שער יח (שער רפ"ח ניצוצין) פ"ה. שער לט (שער מ"ן ומ"ד) דרוש א. תניא אגה"ק סכ"ו (קמד, ב). סכ"ח. סהמ"צ להצ"צ לא, ב. סו. ב. אוה"ת אמור ח"ג ע' תתסג. סה"מ תש"ח ע' 206. תש"ט ע' 55.

108) ב"ר פ"ב, ה: „והארץ היתה תהו ובהו (כראשית א, ב),

אלו מעשיהן של רשעים, ויאמר אלהים יהי אור (שם, ג) אלו מעשיהן של צדיקים, אבל איני יודע באיזה מהם חפץ אם במעשה אלו ואם במעשה אלו, כיון דכתיב (שם, ד) וירא אלהים את האור כי טוב, הוי במעשיהן של צדיקים חפץ כו'.

109) בראשית שם, ד.

110) = אומר ואיני יודע.

111) = במעשה המצוות.

112) ראה ב"ר פ"ז, ה.

113) זהר ח"ב סב, א. פה, א. קכא, א. ח"ג פא, א. קכב, א.

רסא, א.

114) ראה זח"ג קכה, ב (אד"ר). עץ חיים שער יג (שער

ש"פ תרומה, ה'העת"ר

א'קצג

וכמ"ש מזה במ"א בד"ה ויחי יעקב וכיאורו¹²⁰, והיינו להיות דח"ס היא מדרי' עליונה יותר, ה"ה מבדלת שהשראת אלקות יכול להיות דוקא בזה, גם בדברים המותרים כו'. ובתורה זהו ההפרש בין גליא וסתום דתורה, דתורה בכלל היא בחי' חכ', וסתום דתורה היא בחי' ח"ס כנודע. וזהו הטעם שבזהר ובס' קבלה מחמירים בהרבה ענינים על הגלי'¹²¹ דתורה, מפני שהגילוי דסתום דתורה יכול להיות דוקא באופן כזה, דעם היות שהדבר מותר ע"פ גלי' דתורה, מ"מ, אין זה כלי לבחי' הסתום דתורה, וצ"ל חומרא יתירה בכדי להיות כלי לבחי' סתום ופנימי' התורה כו'.

ומכ"ז יובן ענין דשאיב מעילא ויהיב לתתא, דבתחלה הי' בבחי' התכללות, וכמו ח"ע וח"ת שהיו כלולים זב"ז, והי' הכל במדרי' החכ' כו', ואח"כ נבדלו ע"י הרקיע המבדיל, ואז החכ' דתורה נעשית בעצמית מדריגתה, בחי' העצמיות דח"ע, וח"ת נבדלה במדרי' בפ"ע, ואז היא במדרי' ומהות בחי' ח"ת כו'.

וע"פ הנ"ל יובן מ"ש² ויקחו לי תרומה כו'. דהנה¹²², תרומה הוא ל' הפרשה¹²³ והבדלה, וגם ל' רוממו' כו'¹²⁴, והוא להיות שבהבדלה דתרומה הוא שהדבר הנבדל נעשה קדש, ה"ז הבדלה בבחי' רוממות כו', וזהו ג"כ מפני שנבדל מזה המדרי' התחתונה, שהיא בחי' פסולת לגבה כו', והכל ענין א'. וזהו שאמרו במד"ר⁵ ע"ז כי לקח טוב כו'⁶, שהיא התורה, דתרומה היא תורה מ' כידוע¹²⁵, והיינו שנבדלה ונפרשה התורה להיות בבחי' העצמיות דח"ע כו'. ומש"א כבי' נמכרתי עמה, הוא האוא"ס שבתורה כו', וכידוע דבחי' שורה אוא"ס כו'¹²⁶, וזהו שהתורה לפי שהיא עצמות החכ', ע"כ יש בה השראת אוא"ס כו'. וזהו יש לך מקח בעולם שמי שמכרה כו', והיינו שבבחי' חכ' דמע"ב לא יש בזה השראת אוא"ס, רק בחכ' דתורה, להיותה עצמו' החכ', יש בה השראת אוא"ס כו'. והנה התורה היא שנבררה למעלה, והיא בבחי' המשכה מלמעלמ"ט כו', והגילוי הוא לנה"א כו', אך צ"ל העבודה לברר ולזכך הנה"ב כו'. וע"ד כמו יום א' של פסח שהי' בו יצי"מ, הגילוי הוא לנה"א, ואח"כ צ"ל ספה"ע, וספרתם לכם ממחרת השבת¹²⁷, שזהו בירור הנה"ב כו'¹²⁸. וכמו"כ כאן, הרי צ"ל בירור וזיכוך הנה"ב, שהוא מק"נ, שזהו ע"י ההבדלה דפרסא האחרונה דייעש אלקי' הרקיע כו', וצ"ל הביור, שיהי' גם הוא כלי לאלקות כו'. ועז"א מאת כל איש כו' תקחו תרומתי, והיא התרומה השני' בהבדלה האחרונה, שג"ז יתהפך לאלקות כו'. וזהו מאת כל איש, דאיש מורה על הגבורה, כאיש גבורתו כו'¹²⁹, וכמארז"ל¹³⁰ ע"פ¹³¹ אשרי האיש ירא כו', אשרי מי שהוא מתגבר על יצרו כגבורת האיש, והיינו לעמוד נגד כל מונע ומעכב, שבזה נשבר חומרי' וגסות הנה"ב כו', דכל מניעה ועיכוב הוא

125) זח"ג קעט, א (רע"מ). תקו"ז תי"ז (לא, ריש ע"ב).

126) ראה תניא פל"ה בהגהה.

127) אמור כג, טו.

128) ראה לקו"ת ויקרא ג, א. ובכ"מ.

129) ספר שופטים ח, כא.

130) ע"ז יט, א.

131) תהלים קיב, א (ושם: איש).

120) מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ב ח"א ע' ככו ואילך. ע'

ככו ואילך.

121) הגליו': כ"ה בגוכי"ק, ובכתי' מעתיק מחק כ"ק

אדמו"ר מהורש"ב נ"ע תיבה זו, וכתב: הסתום.

122) ראה אוה"ת פרשתנו ס"ע אשנה ואילך.

123) ראה פרש"י, ת"א ותיב"ע ריש פרשתנו.

124) ראה זהר ח"ב (פרשתנו) קמז, א. וראה זהר שם קצח,

רע"א. ח"ג קפת, ב.

מהנה"ב, וע"י שעומד נגד כל מונע, נשבר חומריותו כו', וגם להתגבר עליו להכניעו ולפעול בו הביטול כו'. ובאו"ת¹³² פי' מאת כל איש, שכולו איש, והיינו שלמטה מהפרסא יהי' כמו למעלה מהפרסא. והענין הוא, דהנה, כמו שאברי הנשימה הם בכחי' הדקות והרוחניות, ואברי המזון הן בהגשמה, כמו"כ הוא בהאדם ברוחני, דבשעת התפלה הוא מקורב לאלקות, ואינו שייך לחומריות כלל, ואחר התפלה, כשהולך בעניני העולם, ה"ה נמשך אחר חומריות העולם להתאוות תאוה כו', ואז אינו איש, ונק' אשה, כי נשים דעתן קלות כו'¹³³, וגם, שהוא בכחי' מקבל מהתענוגים הגשמי' כו', והוא מרוחק מאלקו' כו'. וענין שכולו איש הוא שיהי' אחר התפלה כמו בעת התפלה, והיינו שכל היום לא יהי' נמשך אחרי חומרי' העולם כו', ובהיותו בעולם יהי' מקורב לאלקות, והו"ע בכל דרכיך דעהו כו'¹³⁴, ובד"כ הו"ע הכפי' שכופה את הנה"ב, ופועל בו הביטול, שלא ירצה בעניני העולם, וירצה באלקות כו'. ואמרו אשר ידבנו לבו, הענין הוא, דכשם שיש הפרש בין למעלה מהפרסא ולמטה מהפרסא, כמו"כ הוא בלב ההפרש בין חלל הימני וחלל השמאלי, דחה"ש¹³⁵ מלא דם¹³⁶, ששם משכן הנה"ב כו', וזהו אשר ידבנו לבו, שהנה"ב שבחה"ש¹³⁷ יתאחד עם הנה"א שבחה"ש¹³⁸, ויהי' בביטול באלקות כו'. וזהו שתחלה או' ויקחו ל' נסתר, לפי שזהו בכחי' המשכה מלמעלה, ויש בזה השראת אוא"ס כו', והוא גילוי מלמעלה להנה"א כו'. ואח"כ תקחו ל' נוכח, שזהו עבודת האדם בכח עצמו, בבירור ותיקון הנה"ב כו'. והנה ע"י הבירור דנה"ב נעשה יתרון אור כו', וזהו וזאת התרומה כו', דהנה, ג' תרומות הן בכחי' ח"ת וח"ע וח"ס כו', וזהו וזאת התרומה, היינו גילוי בכחי' ח"ס, בכחי' סתום דתורה כו', שזהו היתרון אור שנעשה ע"י בירור הנה"ב כו'. וזהו וידבר ה' כו' ויקחו לי תרומה, זהו ההבדלה בכחי' ח"ע, שנבדלה התורה שהיא בכחי' עצמות¹³⁹, ועי"ז אותי אתם לוקחים, בכחי' אוא"ס שבתורה כו'. ואח"כ מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו תרומתי, בהבדלת הפסולת דבכחי' ח"ת, לברר ולזכך את הנה"ב כו'. ועי"ז נעשה יתרון אור, וזהו וזאת התרומה אשר תקחו, גילוי בכחי' ח"ס, שזהו התגלות פנימיות התורה כו'.

תתפה

סימן צב. תניא פרק ט' [ובמ"מ הגהות והערות קצרות לתניא שם]. תו"א בראשית ז, ד (ועם הגהות – אוה"ת שם ח"ו תתנת, א). לקו"ת שה"ש לא, א.
 (137) = שבחלל השמאלי.
 (138) = שבחלל הימני.
 (139) עצמות: אוצ"ל: עצמות החכ'.

(132) = ובאור תורה (להרב המגיד – סימן קא. הובא באוה"ת תרומה ע' א'שסג. סה"מ תרפ"ב ע' קנב. ע' קסו).
 (133) שבת לג, ב.
 (134) משלי ג, ו.
 (135) = דחלל השמאלי.
 (136) ראה זח"ב קז, ב. עץ חיים שער נ (שער קיצור אבי"ע) פ"ד. ראשית חכמה שער היראה פ"ג. שו"ת הרמ"ע מפאנו

ואתה¹ תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כו' להעלות נר תמיד, מחוץ לפרוכת כו' יערוך אותו אהרן ובניו מערב עד בקר כו'.² וצ"ל³ מהו ואתה תצוה, הול"ל צו את בני' כו', מהו אתה תצוה, ועוד וא"ו נוסף, ואתה תצוה כו'. גם⁴ מהו ויקחו אליך, הלא מצות העלאת הנרות הוא באהרן, כמ"ש יערוך אותו אהרן, וא"כ מהו ויקחו אליך. גם צ"ל מ"ש מחוץ לפרוכת יערוך אותו כו', למה זה להודיע כאן, והלא מקום המנורה כבר נא' בפ' תרומה⁵, וכאן הציווי על השמן, ולמה להודיע כאן מחוץ לפרוכת יערוך אותו כו'. גם, למה בפסוק ראשון גבי ויקחו אליך נא' להעלות נר תמיד, ובפסוק הב' כתי' מערב עד בקר. ולהבין כ"ז ילה"ק משנת"ל⁶ בענין יהי רקיע ויהי מבדיל⁷, דאי' בזהר⁸ ע"ז, קרומא אית במעוי דב"נ⁹ דפסיק מתתא לעילא ושאיב מעילא ויהיב לתתא, ונת"ו¹⁰ שזהו"ע הפרסא ששואבת חלקי השפע התחתון הכלול בהעליון להיות במדרי' בפ"ע, דכאשר כלול בהעליון הוא במהות מדרי' העליונה, וכשנעשה במדרי' בפ"ע ה"ז במהות המדרי' התחתונה כו'. וזהו יהי רקיע ויהי מבדיל בין מים למים, היינו בין מ"ע למ"ת¹¹, שזהו ח"ע וח"ת¹⁰, דח"ת בהיותה כלולה בח"ע ה"ה במדרי' ח"ע, וכשנבדלה במדרי' בפ"ע ה"ה במהות ח"ת כו'. ומ"ש¹² ויעש אלקים את הרקיע ויבדל, זהו הפרסא שבין אצ"י לבי"ע כו'. וכללות ענין הפרסאות הוא, שהמשכת האור מן העליון לתחתון הוא ע"י הפרסא דוקא, שע"י יהי האור באופן אחר מכמו שהי' קודם כו'.

ולהבין ענין ההפסק והעכבה של הפרסא, ואיך שע"י שאיב מעילא ויהיב לתתא כו', שהרי ענין הפרסא הו"ע הפסק דבר, וצריכים לומר שע"י ההפסק דוקא הוא דשאיב מעילא ויהיב לתתא, וצ"ל איך הוא. דהנה ידוע¹³ דע"י צמצום העליון נמצא האור השייך אל התחתון כו'. וכידוע בהשפעת השכל מהמשפיע אל המקבל, שבתחלה, הרי אצל המשפיע אינו ניכר כלל האור שכל השייך אל המקבל, רק ע"י שמצמצם ומעלים אור שכלו בעצמו, נמצא בו האור שכל השייך אל המקבל כו', והוא אשר נמצא אצל המשפיע, ואין זה עדיין גילוי אל המקבל. אך בענין הפרסא, הרי ע"י ההפסק נמשך האור מן המשפיע, שז"ע דשאיב מעילא כו'. וצריכים לומר שזהו שהפרסא כלולה מהעליון והתחתון, וכמו שנזכר לעיל¹⁴ בענין חצר הכבד, שכלול מרוחני וגשמי, וע"כ כולל חלקי

(1) חלק מהמאמר מיוסד, כנראה, על ד"ה הנותן שלג במאמרי אדמו"ר הזקן תקט"ז ע' קכט ואילך – כנסמו לקמן בהערות.
 (2) תצוה כו, כ"בא.
 (3) ראה אוה"ת תצוה ע' א'תקמא.
 (4) ראה תו"א תצוה פא, א. אוה"ת שם.
 (5) כו, לה.
 (6) ס"ע אקפו ואילך.
 (7) בראשית א, ו (בדילוג).
 (8) ח"א לב, ב.
 (9) = דבר נש.
 (10) ס"ע אקפט ואילך.
 (11) = מים עליונים למים תחתונים (ראה פרש"י עה"פ. זח"א יז, א).
 (12) בראשית שם, ז.
 (13) ראה סה"מ תרנ"ז ע' קלט. תרנ"ט ע' רה ואילך. תרס"א ע' קפה. לעיל פפ"ד (ח"א ע' רטו). פשי"ד. פשכ"ט (ח"ג ס"ע תתטו. ע' תתקיט). פשצ"ב. פתי"ח (ע' א'צג. ע' אקע ואילך).
 (14) ע' אקצ.

הגשמי שברוחני ובא בהגשמה כו', וצריכים לומר שכלול מההגשמה שבעליון ומהרוחני שבתחתון (ובאמ"ב¹⁵ כ' שכלול גם מהרוחני שבעליון כו'), ועי"ז הוא שאיב מעילא ויהיב כו'. וצ"ל מה"ע שכלול משניהם, ושכ"ז הו"ע ההפסק, ועי"ז דוקא שאיב מעילא ויהיב לתתא כו'.

ויובן זה¹⁶ עד"מ תלמיד היושב לפני רבו, ששומע ומאזין השכל הנשפע לו, הנה אז שכלו בטל ונכלל בתכלית בשכל הרב (ענין ההתכללות בשכל הרב הוא הנתונה והמסירה, די איבער גיגעבינקייט אין גאַנצן אל שכל הרב), ואין שכלו באותו שעה בבחי' יש ודבר בפ"ע. דכמו בגשמי, בכלים מקבלים, ידוע שכלי ריקן מחזיק וכלי מלא אינו מחזיק¹⁷, וכל מה שיהי' הכלי יותר ריקן, יהי' ביכולתה לקבל יותר כו', כך הנה התלמיד שצריך לקבל השכל מרבו המשפיע לו, א"א לו לקבל בתוכו ההשפעה של הרב אם הוא מלא על כל גדותיו, דהיינו שהוא בבחי' יש ודבר בפ"ע, שהוא ג"כ בעל שכל בעיני עצמו, ואינו בטל ואינו מסור לשכל הרב, או שמשמש בשכלו בעת ההשפעה בהבנת והשגת הדבר, דהיינו שהוא בבחי' משפיע לעצמו כו'. וזהו ג"כ מצד הישות שלו, שהוא בעל שכל בעצמו, ע"כ הוא משמש בשכלו בגילוי והתפשטות השכל להבין ולהשיג איך ומה הוא כו'. דכאופן כזה א"א שיקבל את ההשפעה, ולא יבין כלל כו', ומה שמקבל אינו כלל אמיתת השפע כו'. אלא צ"ל כלי ריקן, דהיינו שיהי' שכלו אז בעיניו ריקן כאלו אין לו שכל מצ"ע כלל, רק מה שמקבל מרבו, כי באמת אין לו אז בשכלו רק שכל הרב לבד, כי לא יש שום התפשטות והתגלות משכלו כלל, כאלו אינו בעל שכל כלל, ואינו נמצא אצלו רק שכל הרב הנשפע לו, ומשמש בשכלו אז רק לקבל מה שמשפיע לו הרב. ואז אופן הקבלה אינו שמכווץ ומצמצם עצמו לקבל, כ"א שזהו בדרך ממילא, והיינו, דכאשר הוא בעל שכל בעצם, הנה זה שהוא מבטל עצמו ושכלו בעת ההשפעה כאלו אין לו שכל בפ"ע (וז"ע הכיווץ שהוא הביטול). ממילא הוא מקבל את השכל של הרב, כי יש מקום להשפעת השכל לשכון ולהקלט בכלי התלמיד (והמקום הוא השכל של התלמיד, מה שהוא בעל שכל בעצם, אבל זהו דוקא כשהוא בבחי' כלי ריקן, דהביטול זהו עיקר המקום לקליטת ההשפעה).

ולכן אנו רואין, שבעת ששומע ההשכלה מהרב, הנה גם התשוקה שמשתוקק ובווער כאש לשמוע את השכל, ג"ז מבלבל אותו ומונע אותו מקבלת השכל. ואף שתשוקה זו היא השתוקקות אל שכל המשפיע, עכ"ז, התשוקה היא התפשטות מהותו, שרוצה ומשתוקק, ואינו בבחי' הביטול והתכללות מכל וכל, וע"כ א"א לו לקבל היטב השפעת השכל, כי אינו כלי ריקן אמיתי, אחרי שיש לו תשוקה, שהוא בחי' התפשטות והרגשת מהותו. והגם שהמקבל צ"ל לו תשוקה אל ההשפעה, דבלא זה הרי אינו רוצה בההשפעה, ואינו בבחי' מקבל, והעיקר הוא, כי התשוקה של המקבל מעורר חפץ המשפיע להשפיע, שהרי המשפיע מצ"ע אינו רוצה כלל להשפיע, שהרי זה ירידה ממהות עצמו, וצריך

15) – ובאמרי בינה (שער הק"ש פ"ב ואילך (כה, ב ואילך)).

16) בהבא לקמן – ראה מאמרי אדמו"ר הזקן שבהערה

17) – תשי"ט (סה"מ תשי"ט ע' יט ואילך. ע' כו ואילך).

1) (ע' קלג ואילך).

לצמצם עצמו להשפיע, שכ"ז כבד מאד להמשפיע, וכאשר רואה תשוקת המקבל אל ההשפעה, ה"ז מעורר אותו בפנימיותו ברצון וחשק להשפיע לו בעין טובה כו' (וגם שזה מעורר גילוי השכל אצל המשפיע, שמתגלה ביותר ממקורו כו'), הנה זהו קודם ההשפעה, שזהו בבחי' העלאת מ"ן לגרום ההשפעה ביותר, אבל בעת ההשפעה, התשוקה מבלבלת, וצ"ל בבחי' קרירות ובבחי' ביטול בתכלית כו'. והביטול שלו לקבל ה"ז מעורר ג"כ ההשפעה מהמשפיע, דע"י שהוא כלי לקבל, רוצה המשפיע להשפיע, וגם בהשפעה ביותר, וכמו זכאה מאן דמליל על אודנין דשמעין¹⁸, דעם היות שהמקבל הוא בעל שכל, אם אינו כלי לקבל, אין המשפיע יכול להשפיע, ואינו רוצה להשפיע, כ"א כאשר הוא כלי לקבל, אז הוא משפיע לו, ובהשפעה יתירה כו'¹⁹ (ויכול להיות שתשוקת המקבל מעורר בתחלה ירידת וצמצום המשפיע, וכלי המקבל פועל כאשר נמשכה ההשפעה, שיהי' הגילוי אל המקבל ובהשפעה בריבוי יותר כו'. ואיך שיהי', הרי הביטול שלו מה שהוא כלי לקבל, ה"ז גורם השפעת המשפיע), וגם שע"י נעשה כלי לקבל את ההשפעה כו'.

תתפז

והנה אנו רואין, שבעת שמקבל השכל, אם ישאלנו אחר איזה שאלה, אע"פ שידוע להשיב, לא יוכל להשיב לו כלום, והיינו מצד שהוא כלול ובטל לשמוע את השכל ולקבלו, שצריך להתבטל במציאותו כנ"ל, ע"כ זהו ממילא תכלית ההיפך מלהשיב לאחר ולהיות משפיע, שהוא בחי' התפשטות והרגשת מהותו, וכמא²⁰ אידי דטריד למיבלעי לא פליט כו' (דהטרדא למבלע זהו הביטול כו', וכמשנת"ל ד"ה ויגש אליו²¹). אך הנה צמצום זה אינו צמצום אמיתי, שאין לו רצון בהשפעה זו, והיינו שהוא למעלה מגדר השפעה כו', שהרי אחרי שפסק מלשמוע ומכיל בתוכו השכל שקבל, אז ישיב לו, וגם את השכל הזה הרי הוא משפיע אח"כ, וגם תחלת קבלתו השכל הוא בשביל להשפיע לזולתו כו', דכל מקבל הוא משפיע, דכאשר מקבל וקולט, ה"ה משפיע ומוליד כו', רק מצד שכלול ובטל בהמשפיע הוא שאינו יכול להיות אז משפיע כו'. ונמצא, שמניעת ההשפעה לשואלו הוא עצמו בחי' הכיווץ והביטול שהוא בטל לרבו כו', ומניעת ההשפעה הוא רק עכבה שמעכב עצמו מלהשפיע לעצמו ולזולתו כו', דבעצם ה"ה שייך להשפעה כנ"ל, רק שמעכב עצמו כו', וא"כ ה"ז כמו הסתר, רק שההסתר הוא ע"י הביטול, וזהו הביטול לעכב עצמו, שלא יהי' התגלות לא לעצמו ולא לזולתו כו'. וביטול ועכבה זאת היא גורמת ההשפעה מהמשפיע, וע"י הוא מקבל את ההשפעה, וע"י דוקא נקלט אצלו ההשפעה כו'.

והנה, מה שמקבל, הוא ההשפעה שבערך המקבל, היינו בחי' חיצוני' השכל של הרב, וכשמקבל את ההשפעה, ה"ז בא אצלו כפי מהותו, היינו כפי חושי השכל וההשגה שלו כו', שז"ע הקליטה, דכאשר הדבר נקלט בו, הרי ביכולתו להביא ענין ע"פ חושים שלו שאינם כמו חושי הרב כו'. וכ"ז הוא ע"י הביטול והכיווץ שלו דוקא, שע"י דוקא נעשה כלי לקבל שיוקלט בו ההשפעה כו'.

(20) חולין קת, ב.
(21) פשפ"ז (ע' א'עח).

(18) זח"ב קפו, ב.
(19) ראה גם לקמן ח"ה ע' וא'קב.

ובזה יובן מה שבחי' מל' היא בחי' מקבל, דמדרי' שלמעלה מבחי' המל' אינם בבחי' מקבל, וכמ"ש בזהר²² דכד סלקא מילין מכנס"י ולעילא כולהו דכורין אינון, רק מל' היא בחי' מקבל כו' (דעם היות שכל הספי' מקבלים זמ"ז, וכן כולם מקבלים מאוא"ס המאציל, זהו שהם בבחי' השתל' זמ"ז, וכולם משתלשלים ונאצלים מאוא"ס המאציל כו', שאין זה ענין הקבלה כו'. ולעיל (ד"ה ויגש אליו²³) נת' שהן ג"כ בבחי' מקבלים לגבי אוא"ס, וכמו שהקו בכלל נק' שכינה כו'²⁴, ומ"מ, אין זה בבחי' מקבל ממש כו'. דכד"כ, ענין עו"ע, אין זה אמיתי' ענין משפיע ומקבל, שהרי זהו בבחי' קירוב הערך, שהעילה היא שמשפעת בבחי' קירוב, וכן העלול הוא בערך העילה כו', וענין משפיע ומקבל הוא שנבדלים זמ"ז, שהמקבל הוא מהות אחר מן המשפיע, והוא בבחי' מקבל כו', ובעו"ע אינו באופן כזה כו'. וכמו"כ למעלה, הרי המשכת האורות מאוא"ס ב"ה הן בבחי' קירוב, דהגם שזהו ע"י הצמצום, מ"מ, ה"ז ע"י שהאוא"ס חזר והאיר, וכמ"ש בע"ח²⁵ המשיך אוא"ס קו א' כו', וכמ"ש במ"א²⁶, וכן הקו הוא נוגע ודבוק כו'²⁵ (ובודאי צריכים לחלק בין מה שהן בבחי' נאצלים מאוא"ס ב"ה, ובין מה שהן בבחי' מקבלים כו'. ואפשר זהו ההפרש בין מה שהאור הוא בבחי' גילוי מן העצם ומעין העצם²⁷, ובין מה שהאורות הן ג"כ בבחי' לבושים לגבי אוא"ס ב"ה, וכמ"ש במ"א²⁸, ומ"מ, אין זה בבחי' מקבל ממש). אבל בחי' מל', אין זה בבחי' אצי' שלה ולא בקבלה שלה בבחי' קירוב, כ"א שהוא בחי' מקבל, כמו מהות אחר המקבל כו'), שמקבלת מהספי' העליונות, וכמ"ש²⁹ כל הנחלים הולכים אל הים, שזהו ההמשכה מבחי' הששה מדות דז"א שמשפיעים בבחי' מל'³⁰ (ומל' משפעת האור בעולמות בי"ע כו'), וה"ה מקבלת כל האורות העליונים, ועוד איננו מלא מהם, וכמ"ש²⁹ והים איננו מלא כו', והיינו שהמל' היא בבחי' כלי לקבל כל האורות כו'. וזהו לפי שהמל' יש בה בחי' הכיוון והביטול ביותר, דמשו"ז היא בבחי' כלי לקבל, ולא יספיק כל ההשפעות אלי' מבחי' ז"א, כי תוכל לקבל יותר, ועז"נ³¹ ארץ לא שבעה מים כו'.

תתפח

והגם שמל' היא בחי' יש, וכמשנת"ל³², הנה מ"מ יש בה כח ביטול היש ביותר כו', והוא הביטול בבחי' הנחת עצמותו (מיט א' אוועקלייג) כו'. וכמו דוד המע"ה שהי' מרכבה לבחי' המל'³³, הרי הי' בבחי' ביטול ושפלות ביותר, וכמ"ש³⁴ ואנכי תולעת ולא איש, כי עני ואביון אני³⁵, אם לא שויתי ודוממתי כו'³⁶, לפי שהמל' היא בבחי' ביטול היש ביותר כו'.

(28) ראה סה"מ תר"ס ע' קיד ואילך. ע' קיט ואילך. ע' כג.

וראה לעיל פק"ט (ח"א ע' שיב).

(29) קהלת א, ז

(30) ראה אוה"ת נ"ך ח"ב ע' א'קג. סה"מ תרל"א ח"א ע'

שה ואילך.

(31) משלי ל, טז.

(32) פקס"א. פקע"ז (ח"ב ע' תלח. ע' תצה). פש"ז (ח"ג ע' תתקמ).

פשפ"ח ואילך (ח"ד ע' א'עט ואילך).

(33) ראה פרדס שער כג (שער ערכי הכינויים) פ"ד מערכת

דוד. ערכי הכינויים לבעל סדר הדורות בערכו. קהלת יעקב

בערכו.

(34) תהלים כב, ז.

(35) שם פו, א.

(36) שם קלא, ב.

(22) ח"א רמו, א – הובא באוה"ת חוקת ע' תתסא. לעיל

פע"ה (ח"א ע' קפו). פשמ"ו (ח"ג ריש ע' תתקסג). וראה גם

אוה"ת ויצא תתנט, א. ויחי תתשמב, ב. לעיל פק"ז (ח"א ע'

רעח).

(23) פשפ"ז (ע' א'ע"ז).

(24) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ד ע' רלה. אוה"ת

שמע"צ ע' א'תתכה. סה"מ תרנ"ז ע' קצט ואילך. עטר"ת ס"ע

ק ואילך. ד"ה בבתי לגני תשי"א פ"א (תו"מ סה"מ בבתי לגני

ח"א ע' ו). וראה לקמן ח"ו ע' ו'אתלט ואילך.

(25) ראה עץ חיים שער א (דרוש עגולים ויושר) ענף ב.

(26) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ז ע' כה ואילך. אוה"ת

ענינים ע' קסו ואילך. סה"מ תרס"א ע' קסו ואילך. וראה לעיל

פרע"ג (ע' תתסא).

(27) ראה לעיל פק"ב (ח"א ס"ע שכא ואילך).

ש"פ תצוה, ה'העת"ר

א'קצט

והראי, שהרי הנשמות, ע"י העבור שלהם בבחי' המל', נעשה בהם ביטול היש שלהם כו'. די"ל שזהו בכללות הנשמות, גם בנשמות דמ"ה, שהן בבחי' עבור במל', הנה לבד זאת שזהו בכדי שיוכלו לבא בעולם התחתון כו' (שזהו שיהיו בבחי' מציאות כו'), ה"ז ג"כ בשביל ביטול היש, דהיינו הלבושים שהנשמה מתלבשת בהם כו'. ובפרט בנשמות דב"ן, שנעשה בהם הביטול ע"י העבור³⁷. וכל מה שהן בעבור יותר, ה"ה בבחי' ביטול יותר בהישות שלהם כו', וכמו אלי' שהי' בעבור יב"ח³⁸, הרי הי' גופו בבחי' ביטול בתכלית, וכמו ורוח אלקים ישאך³⁹, שהגוף נתעלה עם הנפש ועלה בסערה השמימה כו'⁴⁰. וזהו ג"כ ענין תיבת נח, דכתי'⁴¹ לחיות זרע על הארץ, ואי' בזהר⁴² נח איצטרך לתיבה לאתחברא בה ולקיימא זרעא דכולא כו', דבכדי⁴³ שיהי' קיום לנשמות הנמשכים לבי"ע ולא יפלו ממדריגתן, הוא ע"י שהיו בתיבה יב"ח⁴⁴, שהתיבה היא בחי' מל' כו'⁴⁵, דכמו שלמעלה צ"ל עיבור בבחי' מל', כמו"כ בבריאת והתהוות העולמות הי' צ"ל ההעכבה בתיבה יב"ח, שע"י הי' הקיום שלהם כו', כי הנפילים היו בארץ כתי' בהם אנשי השם⁴⁶, בחי' דכר, שהוא בחי' ז"א כו', והן נצוצות שנפלו מבחי' ז"א שלא ע"י עבור המל' כו'. וע"י המל' הוא הקיום, לפי שע"י נעשה ביטול היש כו'. והכלי לקבל הוא דוקא בחי' ביטול היש, שהרי מה שבבחי' ביטול במציאות לגמרי, שאינו בבחי' יש כלל, הרי אינו בבחי' כלי, ואינו בבחי' מקבל כו', ולהיפך, בחי' המציאות לגמרי, אינו כלי כו' (וזהו דבמדרי' העליונות דאצי' ה"ה בבחי' ביטול במציאות לגמרי, ונק' ע"ס בלי מה כו'⁴⁷, שאינם בבחי' מקבל כו', והניצוצות שנפלו מזה, נעשו בבחי' נפילים כו'. וי"ל דזהו ג"כ מה שהשבירה הי' בבחי' מדות דתהו, אבל בחי' מל', רק ארעא אתבטלית⁴⁸ לבד כו'), ורק מה שהוא בבחי' יש ובבחי' ביטול היש, ה"ז בבחי' כלי לקבל כו'. וע"כ, בחי' המל' שהיא בחי' יש, ומ"מ היא בבחי' ביטול היש בתכלית, ה"ה בבחי' כלי לקבל כל האורות העליונים, והים איננו מלא מהם כו'.

ובחי' הביטול של המקבל, שע"י הוא בחי' העצרה והעכבה, שאינו בבחי' משפיע כו', ה"ז הפסק האור, שאין כאן גילוי אור כו'. וההפסק דוקא הוא שגורם ההשפעה מן המשפיע, וע"י הוא כלי לקבל, שנקלטה בו ההשפעה, ובאה בבחי' מהות אחר ממהות המשפיע, והיינו שנעשה כפי חושי המקבל כו'. וז"ע דשאיב מעילא כו', שע"י הפרסא שהוא בחי' הפסק, ע"י דוקא שאיב מעילא ויהיב לתתא כו'.

תתפמ

(42) ח"א נט, ב.

(43) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן מארז"ל ע' קעו ואילך. אוה"ת (סג, א ואילך) וביאורי הזוהר (ע' כא ואילך) שבהערה 38.

(44) ראה נח ז, יא. ת, יגיד ובפרש"י. עדיות פ"ב מ"י. תנחומא (באבער) נח ב. שם יד. ב"ר פל"ג, ג.

(45) ראה זח"א שם. פרדס שער כג (שער ערכי הכינויים) פכ"ב מערכת תיבה. מקומות שצויינו בהערה 43.

(46) בראשית ו, ד.

(47) ספר יצירה פ"א מ"ב ואילך.

(48) זח"ב קעו, ב (ספרא דצניעותא).

(37) ראה סה"מ תר"ן ע' שנד ואילך. המשך תרס"ו ע' רו ואילך. סה"מ תרצ"ב ע' קפ. תרח"ץ ע' רנב ואילך. תש"ח ע' 210 ואילך. מקומות שצויינו בהערה הבאה.

(38) = י"ב חודש (ראה שער האמונה לאדמו"ר האמצעי פס"ג ואילך (צח, ב ואילך). אוה"ת נח סג, ב ואילך. ביאורי הזוהר להצ"צ ח"א ע' כב ואילך. סה"מ תרל"ז ח"א ע' נו ואילך. ח"ב ע' תרטז ואילך. לעיל פרצ"ז (ח"ג ע' תתכד). וש"נ).

(39) מלכים"א יח, יב (ושם: ה). וראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ו ח"א ע' קעח. שער האמונה שם.

(40) מלכים"ב ב, יא: ויעל אליהו בסערה השמים.

(41) נח ז, ג (ושם: על פני כל הארץ).

ועפ"ז יובן ג"כ משנת"ל (ד"ה ויקחו לי תרומה⁴⁹) בענין המשכת המוחין למדות, שזהו ע"י הפסק מיצר הגרון, והוא ההעלם שמתעלם האור קודם שבא ללב כו', הנה העלם זה י"ל שזהו ג"כ בחי' הביטול, והוא, שאחר ההתבוננות וההתפעלות שכלו בהענין, כשבא האור להתגלות בלב, הנה ע"י הדעת המתפשט נמשך הלב אל המוח, דבעת שמתפעל במוחו יש גם המשכת הלב אל הענין, רק שזהו בהעלם, לא בבחי' אהבה עדיין כו', והוא בבחי' הבל פנימי שבלב כו', כמ"ש במ"א⁵⁰, ועי"ז נעשה הביטול בהמדות, שמתבטלים מכל גילוי אור כו',* וזהו ההפסק, שאין כאן גילוי אור כלל כו', אך זאת הוא דוקא הסבה להתגלות המוחין במדות, שע"י הביטול וההפסק הזה ה"ה בבחי' כלים לאור המוחין, ועי"ז בא הגילוי מהמוחין בלב כו', רק שבאים באופן אחר מכמו שהן במוח, וה"ה כמהות המדות כו', וכמשנת"ל שם⁴⁹. וז"ע הרקיע שע"ג ראשי החיות, שנא' ע"ז⁵³ רקיע כעין הקרח הנורא, דקרח הוא שנגלד ונקרש המים, וה"ז הפסק ההמשכה, דמים נמשכים ונגרים, וכאשר נקרשו המים, הרי נפסק המשכתם והתפשטותם כו', וז"ע הרקיע דאגלידו מיא⁵⁴, שהוא ההפסק שבין המוחין אל המדות כו'. וידוע⁵⁵ דקרח הוא אות' חרק, שהו"ע הביטול כו'⁵⁶, והיינו ביטול המקבל אל המשפיע, שע"ז הוא העצרה והעכבה בהתפשטות שלו (ובמדות הו"ע הביטול במהות העצמות שלהם כו' כנ"ל), ובזה דוקא הוא מקבל את האור, שבא כפי הכלים והחושים שלו כו'. וז"ע הפרסא שבין בינה לז"א דאצי, שהוא הרקיע המפסיק ביניהם כו'.

והנה מה שההפסק הוא ביטול, זהו בד"כ בפרסאות דאצי, אבל בהפרסא שבין אצי' לבי"ע, הפרסא היא בחי' העלם כו'. אך באמת צ"ל דכל פרסא היא כלולה מהב' מדרי', והוא ההפסק שבבחי' העלם, וההפסק שבבחי' ביטול כו', והוא כמו שהוא מצד המשפיע ומצד המקבל, דמצד המשפיע הוא בחי' העלם, שהאור מתעלם בהפרסא, וכמו התלבשות השכל בלבושי השגה ובמשלים וכה"ג, ומצד המקבל הוא בחי' ביטול כו'. דכן הוא בפרסאות דאצי' ובפרסאות דבי"ע כו', דבאצי' ג"כ יש בחי' בהפרסא שהוא בחי' העלם, שהאור מתעלם בה כו', וכמו"כ בבי"ע יש ג"כ בהפרסא שהיא בבחי' ביטול. וז"ע הרקיע שע"ג חיוון תתאין⁵⁷, דחיות המרכבה דעולם הברי' הן בבחי' ביטול, וכמו בעמדם תרפינה כנפיהם⁵⁸, שמתבטלים מהתשוקה שלהם כו', שהו"ע העצרה והעכבה כו', ועי"ז

(* (וכמו ההשתוממות שבמוחין כו'⁵¹)⁵².

(55) ראה ספר הבהיר סימן מג. תקו"ז תי"ט (לט, ב). ת"ע

(קכט, ב).

(56) ראה לקו"ת שמע"צ פז, ב. שה"ש כו, סע"ב. סידור עם

דא"ח סג, סע"ד. מאמרי אדמו"ר הזקן מארז"ל ס"ע תב. תקס"ז

ע' קעו. מאמרי אדמו"ר האמצעי שמע"צ ושמח"ת ס"ע איתו

ואילך.

(57) ראה זח"ב ריא, א. ריג, א. וראה סידור עם דא"ח סד,

א.

(58) יחזקאל א, כד"כ.

(49) ע' א'קפו ואילך.

(50) ראה סידור עם דא"ח קפא, ב. סה"מ תרמ"ד ע' שז.

תרמ"ז ע' פד ואילך.

(51) ראה סידור עם דא"ח צב, סע"ב ואילך. לקמן ע' א"רו

ואילך.

(52) על קטע זה כתב רבינו: „אצי"ל" (= אין צריך להעתיק)

— ראה לעיל ח"א ע' יד הערה 53 בשוה"ג.

(53) יחזקאל א, כב (ושם: ודמות על ראשי החי' רקיע כעין

הקרח הנורא).

(54) ראה זח"א עז, א.

דוקא נעשים כלים לקבל את האור כו'. וכן הוא במרכבה דיצי' ועשי', דבכולם הו"ע הביטול, וזהו בחי' הפרסא כו'. לבד הפרסא האחרונה, שמתברר הפסולת ממש, דשם הוא רק העלם כו', והרי שם אינו בחי' מקבל, ולא בבחי' שאיב מלעילא כו'. אבל במדרי' הקדושה הכל הוא בבחי' ביטול כו'. וזהו שהפרסא היא ממוצע, וכוללת ב' המדרי', דהיינו שהיא בחי' התעלמות אור המשפיע, ובחי' הביטול של המקבל כו'.

והנה כשם שההמשכה ממוחין למדות הוא ע"י הפסק הפרסא, כמו"כ ההמשכה ממוחין ממקורם הוא ג"כ ע"י הפרסא, והן הפרסאות שלמעלה מאצי' כו', שעז"נ⁵⁹ והבדילה הפרוכת לכם בין הקדש ובין קדה"ק כו'.

והענין הוא⁶⁰, דהנה כתי'⁶¹ לבושי' כתלג חיזור, וידוע⁶² שזהו בחי' יגת"ד דמו"ס כו', ואומר שהן כתלג חיזור, דוגמת השלג, שזהו שהמים נקפאים ונעשה שלג כו' (וידוע⁶³ דמי גשמים, בתחלה הם שלג בהעננים, שהן באויר האמצעי שהוא קר, ונמס באויר התחתון ונעשה מים כו'). וצ"ל הפרש בין שלג לקרח, שזה גילודו קל, וזה גילודו קשה⁶⁴ (ובמשנה דמקוואות⁶⁵, דמשלג יכולים לעשות מקוה בתחלה, וקרח, לדעת הרמב"ם בה' מקוואות פ"ז ה"ג, רק מעלה ומשלים כו', ומבו' במ"א⁶⁶, מפני שקרח ה' תחלה מים ונגלה, ושלג לא ה' תחלה מים, וכנ"ל שבענן הוא שלג. וי"ל דשלג הוא מבחי' אור, כמשי"ת. ומיהו שארי הפוסקים⁶⁷ אין מחלקים ביניהם, ולדעת רש"י⁶⁸ גם משלג אין עושין מקוה בתחלה, וכמ"ש הבי"י⁶⁹).

תתצ

ולהבין זה⁷⁰ ילה"ק תחלה ענין אור מים רקיע⁷¹. הנה⁷² אור ומים הן ענין א', דשניהם בחכ', כידוע, רק שהמים הוא בחי' חכ' הגלוי, והוא מה שמשכיל בשכלו איזה השכלה, דנקודת ההשכלה היא כדוגמת המים כו' (והיינו כמו שהמים נידיי אנה ואנה⁷³, וגם הן בגוון פשוט כו', כמו"כ הנקודה אין בה גוון עדיין, ויכולה לבא בכמה אופנים שונים, וכמשנת"ל ד"ה הנ"ל⁷⁴ דנקודה אחת באה בנטיית שונות כו'). ואור הוא מקור החכ', והוא כח המוליד ההשכלות, שממנו נובעים ונמשכים כו', דאותו כח הוא כח היולי, שאינו נרגש ונתפס במציאות דבר מה כו', ועש"ז נק' אור שאינו במציאות דבר עדיין כו'.

(67 ראה רא"ש הל' מקוואות סי"ח. טושו"ע יו"ד סר"א ס"ל. שו"ת צ"צ יו"ד סקס"ג ס"ו.
 (68 סוכה יט, ב (ד"ה לא עלתה לו טבילה).
 (69 יו"ד סר"א (ד"ה אבל מדברי רש"י). כסף משנה הל' מקוואות פ"ז ה"ב.
 (70 בהבא לקמן – ראה מאמרי אדמו"ר הזקן שבהערה 1 (ס"ע קכט ואילך).
 (71 ראה זח"ב קסז, ב. עץ חיים שער יא (שער המלכים) פ"ו. שער לט (שער מ"ז ומ"ד) פ"ה יו.
 (72 ראה סידור עם דא"ח ע, א ואילך. סה"מ תרל"ה ח"ב ע' תנד ואילך. תרל"ח ע' קמג ואילך. לעיל פ"ג. פקס"א (ח"א ע' כח ואילך. ח"ב ס"ע תלו ואילך). וראה ספר הערכים: חב"ד ח"ג ערך אור מים רקיע ע' תטו ואילך. וש"נ.
 (73 ראה עירובין מו, א.
 (74 ראה ד"ה יהודה אתה (לעיל פשצ"ב ע' אצ"ד)).

(59 תרומה כו, לג.
 (60 בהבא לקמן – ראה מאמרי אדמו"ר הזקן שבהערה 1 (ע' קכט).
 (61 דניאל ז, ט.
 (62 מובא בשם הזהר בכ"מ – ראה לקו"ת אחרי כו, ד; אוה"ת שם ע' א"נו. ובשם האדמו"ר במאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ז שבהערה 1 (ע' קכט); סידור עם דא"ח סג, ב. במאמרי אדמו"ר האמצעי אחרי ע' תצד: משמע בזה.
 (63 ראה ד"ה הנותן שלג תרס"ג (סה"מ תרס"ג ח"א ע' קנד ואילך. ח"ב ע' קכב ואילך).
 (64 ראה ד"ה הנותן שלג במאמרי אדמו"ר הזקן מארז"ל ע' תה. ד"ה הנ"ל בסידור עם דא"ח סג, ט"ב ואילך. אוה"ת נ"ך ח"א ע' נו. סה"מ תרס"ג שם.
 (65 פ"ז מ"א.
 (66 ראה אוה"ת וסה"מ שם.

ויובן עד"מ המשכת הטפה ממוח האב. דהנה, עיקר משכן יסוד המים הוא במוח, דלב הוא יסוד האש, ומוח יסוד המים כו'⁷⁵, דמי שיש בו הרבה לחלוחית במוחו, הוא בר הבנה ביותר, ויכול לחדש השכלות והמצאות חדשות, לפי שהשכלים נובעים מהלחלוחית שבמוח. והנה, הלחלוחית הזאת אינה לחלוחית גשמי כמים, אלא שהוא רק כח הלחלוחית, ונק' יסוד המים כו', וכמו המים היסודי שאינו מים ממש כו' (וכמשנת"ל ד"ה אז ישיר⁷⁶, דהכנת חומר המוח לקבל אור השכל הוא בהרוחניות שבחומר המוח כו'), וה"ז כמו הטל, שהוא ג"כ לחלוחית, ומ"מ אינו כמים, שהוא לחלוחית דקה ורוחני כו', כמו"כ הלחלוחית שבמוח הוא כח רוחני, וממנו נתהווה הטפה, שהוא שנתגשם מהכח הלחלוחית הרוחני שבמוח. והנה, גם כשנמשכה הטפה ממוח האב, הרי כשנקלטה בבטן הנוק' ומתהווה ציור הולד באברים וגידים, ה"ז הגשמה שנית, והרבה יותר מהגשמת הטפה, דעם היותה גשמי, ורחוקה מאד מערך הלחלוחית הרוחני שבמוח, מ"מ, ה"ה מופשטת עדיין מתואר גשמי, עד שיתכן לומר ע"ז שיהי' כך או כך, וכמארז"ל⁷⁷ דמלאך הממונה על ההריון מביא הטפה לפני הקב"ה ואומר טפה זו מה תהא עלי' כו', אמנם, כמו שהיא בלחלוחית שבמוח איך שייך לומר מה תהא עלי', מפני ששם הוא לא בבחי' מהות ומציאות דבר כלל, רק כמו שבא בבחי' טפה, שנתגשמה במהות ומציאות דבר, שייך לומר מה תהא עלי' כו'. ומ"מ, מזה שיכולה להיות בכמה אופנים שונים, מובן, שהיא מופשטת עדיין מאיזה תואר, וה"ה בבחי' פשיטות עדיין. וכשנתהווה ממנה ולד, ה"ז מתגשם ממש, ואינו שייך בזה שינוי כלל כו'.

וכמו"כ הוא בענין אור מים רקיע, דאור הוא עדיין כח היולי בתכלית הפשיטות לגמרי, שאינו נתפס בשום מציאות כלל. ומים הוא שבא בבחי' מציאות דבר, שנרגש במישוש, ומתפשט ממקום למקום כו' (וזהו דאור יכול להיות בכ"מ, ואינו מקבל שינוי משום דבר, וכמו אור השמש, שיכול להיות במקום האשפה, ואינו מקבל שום עכוררית מזה, מפני שאינו במציאות דבר, ובכ"מ שהוא ה"ה בבחי' הבדלה כו'. משא"כ המים מקבלים שינוי אם יהיו במקום האשפה וכה"ג, להיותם בבחי' מציאות כו'⁷⁸). ומ"מ, גם המים הוא בבחי' רוחני לגבי רקיע, שהוא מה שאגלילו מיא, שזהו כמו הקרח, שנקרש המים ונצב כמו נד, שנעשה כדומם ממש, שעומד במ"א⁷⁹ ואינו ניזוז כלל, אבל מיא נייד שמתפשט אנה ואנה כו'. והדוגמא למעלה, ידוע, דאור הוא בחי' ח"ס, שאינו בבחי' מהות חכ' כלל, וכמו עד"מ כח המשכיל, שאינו במציאות שכלי עדיין כלל, כידוע⁸⁰. ומים הוא בחי' חכ' דאצי', שהיא בבחי' מהות חכ', ומ"מ היא בבחי' פשיטות עדיין כו'. ורקיע בחי' בינה, שזהו כענין השגה, שבא בבחי' ציור ממש כו'.

תתצא

75) ראה תניא פ"ג (ו, ב).

76) פתי"א (ע' א'קמו).

77) = במקום אחד.

78) ראה סה"מ תר"ן ע' שם ואילך.

79) ראה סה"מ תר"ן ע' שם ואילך.

80) ראה סה"מ תר"ן ע' שם ואילך. תרנ"ז ס"ע רד ואילך.

ע' שנה; סה"מ תרס"ח ע' כב ואילך; עזר"ת ע' קנא; תרפ"א ע' רכז; תרפ"ה ס"ע רכט ואילך. ס"ע רלד; תרפ"ז ע' ל; אוה"ת ענינים ע' קלא ואילך. בראשית כ, א. הגהות לד"ה פתח אליהו

שבתו"א תרנ"ח ע' מז. המשך תרס"ו ע' תרסב ואילך.

ע' שנה; סה"מ תרס"ח ע' כב ואילך; עזר"ת ע' קנא; תרפ"א ע' רכז; תרפ"ה ס"ע רכט ואילך. ס"ע רלד; תרפ"ז ע' ל; אוה"ת ענינים ע' קלא ואילך. בראשית כ, א. הגהות לד"ה פתח אליהו

ש"פ תצוה, ה'העת"ר

א'רג

אמנם, יובן ג"כ דבחי' מים ורקיע זהו"ע שלג וקרח, דשלג הוא שע"י הקרירות נקרש המים ונעשה שלג. ובאמת אין זה שהמים נקרשים, וכנ"ל שבעננים מתהווה שלג, ואח"כ באויר התחתון נעשה מים, וא"כ מתחלתו הוא שלג כו', רק שהשלג גילודו הוא דק, ובקל ה"ה נמס ונעשה למים כו', וה"ז כדוגמת המים, שזהו הגשמה לגבי אור, ומ"מ מיא נידי ובבחי' פשיטות עדיין כו', כמו"כ השלג הוא שנגלד, אבל גילודו קל ודק כו'. וקרח הוא שנקרש הרבה, שזהו כדוגמת הרקיע, וכמ"ש⁸³ רקיע כעין הקרח כו'.

והענין יובן למעלה, עפ"מ"ש בזהר תרומה דקס"ז ע"ב בענין התהוות או"א, וז"ל, אדם קדמאה אתצייר ואתגליף בלא נוקבא כו', אינון אתוון אגלימו גו משחתא כו', מרזא דאור קדמאה שריאו לאתגלפא ולאצייירא ואזדרע האי אור בגוי' גו משחתא, כד מטא גו משחתא אתהדר מיא, גו מיא אתפשט רקיע ציורא דאדם כו'. ופי' במק"מ⁸¹, אדם קדמאה הוא או"א, דאתגליף תוך שערות דאריך דרישא ודיקנא יקירא הנק' משחתא כו', ועז"א מרזא דאור קדמאה, חסד דאריך (ואפ"ל דאור קדמאה הוא בחי' ח"ס, וכידוע⁸² דאור הוא בחי' חכ', ואור קדמאה הוא בחי' ח"ס כו'), ושם היו אתוון שמהם נעשה אבא כו', דח"ס היא מקור החכ' כו', ושם הוא בבחי' אור כו'. וכד מטא גו משחתא, פי' במק"מ בחי' דיקנא דאריך כו', נעשו מים, שזהו בחי' הגלמת האור כו', וזהו בחי' שלג הו"ע המים כנ"ל. וגוי'⁸³ מיא אתפשט רקיע, היינו שע"י הרקיע נמשך גילוי בחי' החכמה כו', וכמשי"ת. וזהו לבושי' כתלג חיזור, שזהו בחי' הפרסא שבין ח"ס לחכ' דאצי', דבכדי שיהי' התהוות החכ' מח"ס, צ"ל ג"כ ע"י פרסא, רק שהיא דקה ורוחני יותר מבחי' הקרח, שזהו הפרסא שבין או"א לז"א כו'.

ועפ"ז יובן מ"ש² ואתה תצוה כו' ויקחו אליך שמן זית כו'. דהנה⁸⁴ ידוע דשמן המנורה הוא בחי' ח"ס, דסתם שמן הוא בחי' חכ', ושמן המנורה בחי' ח"ס, וכמ"ש⁸⁵ שמן משחת קדש, שמושח את הקדש כו', וכמ"ש בלק"ת בהביאור דבהעלותך⁸⁶. דהנה, ג' שמנים הן⁸⁷, הראשון למנורה והשני למנחות כו', פי' הראשון הוא בחי' ח"ס, שזהו הראשית לכל בחי' חכ', ונק' שכל הנעלם מכל רעיון⁸⁸, שזהו בחי' המשכה נעלמת בבחי' מקור לחכ' כנודע. ושמן השני הוא בחי' חכ' דאצי', והוא למנחות, דמנחות הן לאכילה, שזהו בחי' או"פ, וכמו ותורתך בתוך מעי'⁸⁹, בחי' מזון פנימי כו', והו"ע אכלו רעים⁹⁰ בחי' חו"ב כו'. אבל בחי' ח"ס הוא בחי' אור שלמעלה מבחי' גילוי, ולא בבחי' או"פ ממש כו', ה"ז למנורה, בחי' אור כו'. ועז"א ויקחו אליך שמן זית זך, דהנה, משה הוא בחי' חכ' דאצי', ויקחו אליך היינו ההמשכה מבחי' ח"ס, הנק' שמן זית זך כו', והוא שיהי' גילוי בחי' ח"ס בחכ' דאצי' כו', להיות דהמשכת החכ' מח"ס הוא ג"כ ע"י הפרסא כו', ע"כ ויקחו אליך, גילוי בחי'

(81) - במקדש מלך (לזהר שם).

(82) ראה אמרי בינה שער התפילין פקנ"ה (קצה, ג). לעיל

ח"ג ס"ע תרלו ואילך. וש"נ.

(83) וגוי' כ"ה בכ"ק.

(84) בהבא לקמן - ראה אוה"ת תצוה ח"ח ע' ג'סד.

(85) תשא ל, כה. שם, לא.

(86) לקו"ת בהעלותך לא, א.

(87) מנחות פו, א.

(88) פיוט „א-ל מסתתר" לר' אברהם מימון תלמיד הרמ"ק

(נדפס בכמה סידורים בזמירות לסעודה שלישית). וראה תורה

אור לך לך יא, א. אמרי בינה שער התפילין פרק קמא (קפב,

ב).

(89) תהלים מ, ט.

(90) שה"ש ה, א.

תתצב

עצמו' ח"ס כו'. וזהו ואתה תצוה⁹¹, דהנה כתי'⁹² כי אתה נרי הוי' והוי' יגי' חשכי, וידוע דכי אתה נרי הוי' הוא הוי' דסדר השתל', בחי' והוי' בחכ' כו'⁹³, והוי' יגי' חשכי הוא ש' הוי' שלמעלה מהשתל' כו'. וזהו ואתה, אתה הוא ענין כי אתה נרי ה', והוא' הנוסף הו"ע והוי' יגי' חשכי⁹⁴, והיינו התחברות ב' שמות הוי', דהוי' שלמעלה מהשתל' יאיר בגילוי כהוי' דהשתל' כו'. וזהו תצוה ל' צוותא וחבור כו'. וכ"ז הוא הגילוי למשה, דהיינו באצי' כו', ואח"כ אומר מחוץ לפרוכת כו' יערוך אותו אהרן כו'⁹⁴, הנה פרוכת הוא פרסא⁹⁵, וקאי על הפרסא שבין אצי' לבי"ע, והוא מ"ש⁹⁶ כי שמש ומגן ה' אלקים, ש' אלקי' המעלים על הש' הוי' כו', דבאצי' מאיר גילוי ש' הוי', אבל כבי"ע אינו מאיר ש' הוי', כ"א ש' אלקים כו'. וזהו מחוץ לפרוכת יערוך כו'⁹⁷, דאהרן הוא שושבינא דמטרוניתא⁹⁸, פי' מטרוניתא הוא בחי' מל', כנס"י, מקור נש"י, דכל ישראל בני מלכים הם כו'⁹⁹, ושושדמ"ט¹⁰⁰ הוא שמעלה נש"י מברי' לאצי' כו', דנשמות דבי"ע הביטול שלהם הוא בבחי' ביטול היש, ומעלה אותם באצי', להיות בהם ביטול האמיתי כמו שהוא מצד החכ' כו'. וזהו כאשר תחלה נמשך תוס' אור באצי', שז"ע ואתה תצוה כו' ויקחו אליך, למשה, אז, ע"י אהרן, נמשך האור גם כבי"ע, להיות העלי' בנשמות דבי"ע כו'. וזהו שמודיע כאן מחוץ לפרוכת יערוך אותו כו', דאין הכוונה בזה מקום עמידת המנורה, דהרי עמידתה הי' בהיכל, וידוע שזהו מדרי' האצי' כו', וכידוע דהג' דיורים שבמקדש¹⁰¹ הן התלת עלמין שבזהר פ' שלח¹⁰², דקדה"ק הוא נגד עולמות הא"ס שלמעלה מאצי', וההיכל נגד עולם האצי', והחצר נגד בי"ע כו', ובכאן הכוונה להודיע ענין ההעלאה, שהוא, דבנשמות דבי"ע יהי' בהם הביטול כמו באצי'. וזהו כאשר נמשך תוס' אור באצי' כו', ע"כ באומרו ויקחו אליך שמן כו', או' אח"כ מחוץ לפרוכת יערוך אותו כו'. וזהו דבפסוק הראשון אומר להעלות נר תמיד, ואח"כ אומר מערב עד בקר, דהנה¹⁰³, ענין הנר להאיר שייך במקום החשך, והיינו במדת לילה, בחי' מל', המקור לבי"ע, שהוא בחי' חשך והעלם כו', צריכים להאיר ע"י בחי' נר כו', אבל מדת יום א"צ להאיר, דשרגא בטיהרא כו'¹⁰⁴. אבל יש אור שצריכים להמשיך ולהאיר בו גם בחי' מדת יום, והיינו בחי' האור דח"ס, שזהו בחי' תוס' אור גם לגבי אצי', בחי' מדת יום כו'. וזהו דגבי ויקחו אליך אומר להעלות נר תמיד, היינו גם במדת יום, וגבי מחוץ לפרוכת אומר מערב עד בקר, היינו להאיר בחי' מדת לילה כו'. וזהו ואתה

(91) ראה אוה"ת תצוה ע' א'תקנא.

(92) שמואל"ב כב, כט. וראה תו"א מקץ לד, א. מא, א. שם, ג. לקו"ת תזריע כא, ד.

(93) משלי ג, יט.

(94) ראה תו"א הוספות תצוה קי, א. מאמרי אדמו"ר הזקן פרשיות ח"א ע' שנא ואילך (ועם הוספות – אוה"ת תצוה ח"ח ע' ג'סב ואילך). תקס"ז ע' ו' ואילך. אוה"ת תצוה ע' א'תקנו ואילך.

(95) בתו"א שם: „שתרגום יונתן [תרומה כו, לא] פרכת פרגוד והיינו פרסא". שם לך לך יב, סע"א: „ופרכת ת"א [= תרגום אונקלוס] פרסא". במאמרי אדמו"ר הזקן פרשיות שם: „ותרגום של פרכת פרסא". באוה"ת לך ח"ד תשיז, ב בשוה"ג: דת"א מסך [תרומה כו, לו] פרסא. וראה תיב"ע ופרש"י ויקהל לה, יב.

(96) תהלים פד, יב.

(97) ראה תו"א ר"פ תצוה (פא, א ואילך). הוספות קי, א.

(98) ראה זהר ח"א רסו, ב. ח"ב מט, ב. ח"ג כ, א (ברע"מ).

נג, ב. ערה, ב (ברע"מ).

(99) שבת סז, א. זח"א כז, ב.

(100) = ושושבינא דמטרוניתא.

(101) א עזרה (ובמשכן – חצר אהל מועד). ב היכל (ובמשכן – אהל מועד), ג קדש הקדשים (ראה בחיי תרומה

כה, ט. עקידת יצחק שער מח. תורת העולה להרמ"א פ"ד. של"ה שכד, ב. אוה"ת ויקהל ע' ב'קצה. סה"מ תרס"ג ח"א ע' נא. ח"ב ע' כה. רשימת המנורה (קה"ת, תשנ"ח) ע' פה. ועוד).

(102) זח"ג קנט, א וברמ"ז שם. אוה"ת וסה"מ שם.

(103) ראה אוה"ת תצוה ע' א'תקנב ואילך.

(104) חולין ס, ב.

תצוה, דאומר כסדר המדרי' מלמעלמ"ט, תחלה ואתה תצוה, חבור ב' השמות דהוי' כו', ויקחו אליך, תוס' אור למשה, גילוי בחי' עצמות ח"ס כו', ואח"כ מחוץ לפרוכת יערך אותו אהרן, מחוץ לפרסא המפסקת בין אצי' לבי"ע כו', מערב עד בקר, להאיר מדת לילה, דנשמות דבי"ע יהי' הביטול כמו באצי' כו'.

כִּי תשא את ראש בניי לפקודיהם ונתנו איש כופר נפשו לה; זה יתנו כו' מחצית השקל כו' עשרים גרה השקל כו'.² וצ"ל מה"ע כי תשא, למה לא נא' כי תפקוד³. גם מהו לפקודיהם, דלכאוי' הוא מיותר, אחרי שכבר⁴ כי תשא את ראש כו'. גם צ"ל מ"ש ונתנו איש כופר נפשו, איזה חטא יש כאן שצריכים כופר לנפשו כו'. גם מהו אומרו עשרים גרה השקל, מאחר שצריכים ליתן מחצית השקל, מה נצרך להודיע כמה הוא שקל שלם⁵. ורש"י פי' על כי תשא⁶ ל' קבלה, וכמו שת"א⁷ ארי תקבל חושבן בניי, וצ"ל מה"ע קבלת ראש בניי כו'. ולהבין כ"ז ילה"ק משנת"ל⁸ בענין לבושי' כתלג חיזור⁹, שזהו הפרסא שבין ח"ס לחכ' דאצי', דכשם שיש פרסא בין מוחין למדות, דהיינו בין בינה לז"א, כמו"כ יש פרסא בין ח"ס לח"ע, וזהו לבושי' כתלג חיזור, שהיא כדוגמת השלג שהוא דבר הנקפא ונגלד, רק שגילודו קל, דקרח גילודו קשה, ושלג גילודו קל, והיינו שאינו העלם כ"כ כו'. והו"ע מים ורקיע¹⁰, וכמ"ש בזהר פ' תרומה¹¹ בענין התהוות או"א, דמרזא דאור קדמאה, בחי' ח"ס, שריאו לאתגלפא ולאצטיירא ואזדרע האי גו משחתא, בחי' דיקנא דאריך, וכד מטא גו משחתא אתהדר למיא, שזהו הגשמת בחי' האור, והו"ע השלג כו', גו מיא אתפשט רקיע ציורא דאדם, בחי' אדם עילאה חכ' דאצי' כו'.

והנה י"ל דכוונת הזהר הוא דבחי' רקיע זהו ג"כ בחי' ממוצע בין ח"ס לח"ע כו', דמש"א גו מיא אתפשט רקיע, אין הכוונה דרקיע הוא בחי' אדם עילאה, כ"א דבחי' מיא ורקיע זהו הכל בחי' ממוצע להיות הגילוי מבחי' ח"ס בח"ע דאצי' כו'. דהנה, אי' בזהר שם¹¹, דהתהוות או"א הוא תחות עלמא דאתי, ופי' המק"מ¹² עלמא דאתי בחי' בינה דאריך, דמגרון דאריך שזהו בינה שבו, נעשו כתרין דאו"א, ובע"ח שט"ו¹³ פ"א שזהו מיחוד חיך וגרון, דהיינו חו"ב דאריך כו'. וענין חו"ב דאריך הוא הרצון להשכיל והרצון להשיג כו', דהרי יש כל ע"ס כמו שהן כלולים בכתר, שהוא מקור האצי' כו', וידוע דכתר הוא בחי' הרצון כו', ואנו רואין¹⁴ דכל הכחות תלויים ברצון, וכמו כאשר רוצה להתחכם,

(4) שכבר: אוצ"ל: שכבר נאמר.

(5) ראה רד"ה כי תשא תרמ"א (סה"מ תרמ"א ע' קיב).

(6) שם, יב.

(7) = שתירגם אונקלוס (תשא שם).

(8) ע' אירא ואילך.

(9) דניאל ז, ט.

(10) ראה לעיל ע' אירא ואילך.

(11) קסז, ב.

(12) = המקדש מלך (לזהר שם).

(13) שט"ו: כ"ה בעץ חיים דפוס שקלאו, תק"ס. בדפוסים

שלפנינו: שער טז (שער הולדת או"א וו"ן).

(14) בהבא לקמן – ראה ביאורי הזהר שבהערה 1. הובא

באוה"ת יתרו ע' אי"א. סה"מ תרל"ב ח"ב ע' שצג. עטר"ת ע'

רכת. תרפ"ב ס"ע קמט ואילך. ע' קנג. תרפ"ט ע' קפו. ע' קצ.

תש"ג ע' 159. ע' 166.

(1) המאמר מיוסד, כנראה, על ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי פד, ד ואילך. ד"ה ויראו את אלקי ישראל באוה"ת משפטים ע' ארעו ואילך*. ד"ה אלה פקודי בלקו"ת פקודי ד, א. ד"ה לא הביט בלקו"ת בלק ע, ג. ד"ה הנ"ל במאמרי אדמו"ר האמצעי בלק ע' א'תקיה ואילך – כנסמן לקמן בהערות.

חלק מד"ה כי תשא תשט"ז (סה"מ תשט"ז ע' קיד ואילך) וחלק מד"ה ועשית חג שבועות תשכ"ה (סה"מ תשכ"ה ע' רפט. ע' רצה ואילך) מיוסד, כנראה, על מאמר זה.

(2) תשא ל, יב"ג.

(3) ראה רד"ה כי תשא תרנ"ח (סה"מ תרנ"ח ע' קמו).

(* והוא ד"ה ויראו את אלקי ישראל בתו"א משפטים ע, ד ואילך – עם שינויים והוספות.

או שרוצה באיזה ענין לייגע ולהעמיק בו, ישכיל ויתחכם בו, אבל כאשר אינו רוצה להתחכם בכלל, או שאינו רוצה בהענין הזה, לא ישכיל ויתחכם מאומה. וכן בכח הבינה, כאשר רוצה להשיג ישיג, וכשאינו¹⁵ להשיג לא ישיג כלום כו'. וכן הדבור תלוי ברצון, דכשרוצה להרחיב הדבור, ירחיב אותו, וכשרוצה למעט ולקצר, ימעט ויקצר כו'. ונמצא דחו"ב שבכתר זהו מה שרוצה להשכיל ולהשיג כו'. והרי יש בחי' חו"ב ממש בכתר, לא רק הרצון להשכיל ולהשיג, זהו כי הרצון למעלה הרי ע"י הרצון נתהווה ממש אותו הדבר, דלא מחשבותי מחשבותיכם כו'¹⁶, וע"י הרצון בחו"ב נעשה ממש בחי' חו"ב ברצון כו'. ומבחי' בינה דאריך, ע"י יחוד חיך וגרון, נעשו כתרם דאו"א כו'. וענין כתר דחכ' זהו מה שנמשך מח"ס להיות בחי' מקור לחכ' כו', והוא בחי' האין של גילוי היש דחכ', שזהו המשכה מבחי' ח"ס כו'. דח"ס היא מקור החכ', אבל אינו בבחי' המשכה עדיין, והוא המשכה נעלמת מבחי' כח היולי העצמי, דהיינו בחי' חכ' דעקודים או חכ' דא"ק כו', אבל אינו נמשך עדיין להיות מקור ממש לחכ' הגלוי' כו'. ובחי' כתר שבחכ' הוא מה שכבר נמשך מבחי' ח"ס בבחי' מקור ממש לחכ' הגלוי' כו', והוא בחי' גילוי, רק שזהו העלם עדיין לגבי החכ' כו'. ובשכליים פרטי' הוא מה שמאיר הענין בשכלו קודם שבא ההשכלה בגילוי' כו'. וכמו המייגע באיזה ענין, הרי¹⁷ שידוע הענין, הנה העדר ההשגה הוא בחי' חשך, ואח"כ מתחיל להאיר במוחו, אף שאינו משיג עדיין (עס ווערט עם ליכטיג במוחו, דער שכל הייבט אָן צוא לייכטיגן כו'). ויותר מזה הוא שנרגש במוחו הבנת הענין קודם שמבין הענין (עס הערט זעך רעכטקייט במוחו, דמתחלה הוא שהענין מוקשה אצלו, ואח"כ מתחיל להרגיש רעכטקייט בהענין, אף שאינו יודע עדיין איך ומה כו'). ויותר מזה הוא בחי' ניצוצי אור שמאירים במוח קודם שבא ההשכלה בגילוי' ממש כו', וכמ"ש במ"א¹⁸. וכמו"כ בחי' כתר דחכ' בכלל הוא בחי' גילוי' אור שמאיר בחכ' בבחי' העלם ובבחי' מקיף כו', ומזה נעשה בחי' הרקיע דחכ' כו'.

תתצד

והענין הוא, דכשם שהרקיע שע"ג חיוון עילאין¹⁹ הוא מבחי' בינה²⁰, וכמ"ש מבטן מי יצא הקרח²¹ הנורא²² כו', וביאור הענין מובן ע"פ משנת"ל (ד"ה ואתה תצוה²³) דאור המוחין מאירים בלב ע"י דעת המתפשט כו', דהתפעלות שכלי מאיר בלב ע"י הדעת כו', שזהו ג"כ בהעלם עדיין בלב, כי לא יש כאן התפעלות המדות שבלב כו', ומזה נעשה הרקיע דהיינו ביטול המדות כו', כמו"כ מבחי' גרון דאריך, דהיינו בחי' בינה שבו (שממנו נעשה כתר דחכ'), נעשה בחי' רקיע דחכ', שזהו בחי' הביטול דחכ', שע"י נעשה כלי לקבל הגילוי' מבחי' ח"ס כו'. והו"ע ההשתוממות²⁴, וכמו אשתומם²⁴ כשעה אחד²⁵, דלהיות שהענין למעלה מערך חכמתו, וצריך להמשיך אור חדש ממקור השכל כו', ע"כ אשתומם,

15) וכשאינו: אוצ"ל: וכשאינו רוצה.

16) ישע"י נה, ת.

17) הרי: אוצ"ל: הרי קודם.

18) ראה פירוש המלות פצ"ה (ס, ג ואילך). סה"מ תרנ"ז

ע' רי ואילך. המשך תרס"ו ע' קח ואילך. לעיל פרי"ו (ח"ב ע' תקעה). וש"ג.

19) ראה זח"ב ריא, א, ריג, א.

20) ראה לקו"ת תזריע כב, ד. סידור עם ד"ח סד, א.

21) איוב לח, כט.

22) יחזקאל א, כב.

23) ע' ותתפט ואילך.

24) ראה סה"מ תרל"ה ח"ב ע' תנג. תרנ"א ע' נט. תרס"ט

ע' לה. ע' קפא. תרע"ח ע' מד.

25) דניאל ד, טז. שבת מז, א. וראה סידור עם ד"ח צב,

סע"ב ואילך. תורת חיים פקודי תנ, ד.

25) א"ח: כ"ה בהעתקה שעם הגהות רבינו. בדניאל שם:

חדא (וכ"ה בכי"ק).

שזהו העלאת וביטול כלי שכלו למקור לקבלו²⁶ גילוי אור חדש ממקור השכל כו'. וכמו המייגע א"ע בענין עמוק שלא יוכל להשיגו מפני עומקו כו', ומעמיק א"ע בהשגה זו איך ומה הוא כו', הנה לאחר ההעמקה משתומם לגמרי, שזהו כמו הפסק השכל לגמרי. דכאשר מעמיק א"ע ומייגע בהענין, הרי נמצא אור שכל במוחו, וכאשר משתומם הוא הפסק האור, שלא יש כלל אור שכל במוחו כו', והוא ביטול ההשגה שלו לגמרי. והשתוממות זאת היא ממוצע שע"ז בא על ההשגה הנפלאה כו'. וכנראה בחוש, שאחר ההשתוממות נופל בדעתו השכלה והמצאה חדשה שהענין הוא באופן כך וכך, והוא בא על עומק הענין כו'. ובאמת ההשתוממות הוא מפני שמאיר ממקור השכל כו', דבתחלה כאשר מעמיק ומעיין בהענין, שאז יש אור שכל במוחו, הוא, שהענין הזה הוא רחוק עדיין ממנו, וכאשר האור שכל נמשך ממקור השכל (קודם שבא לידי גילוי ממש), זהו סיבת ההשתוממות, שמשתומם לגמרי, והוא ביטול ההשגה שלו, ועי"ז דוקא נעשה כלי שמאיר האור ממקור השכל כו'. וכמו"כ הוא בחכ', בחי' ביטול החכ', ועי"ז נעשה בבחי' כלי לקבל האור מבחי' ח"ס כו'.

והענין הוא, דככדי לקבל גילוי אור עליון, צ"ל ביטול הכלי דוקא כו'. וע"ד דר"ז צם מאה תעניתא בכדי לישכח תלמוד בבלי²⁷. דלכאוי' אינו מובן, מה הוצרך לשכוח דוקא, ולמה לא יהיו שניהם. אך הענין הוא²⁸, דהרי אין תורה כתורת א"י כו'²⁹, דכל רב מבבל, וכל רבי מא"י³⁰, שנתוסף אות יו"ד, שהוא בחי' החכ' כו'³¹. ולכן, על תלמוד בבלי אמרו³² במחשכים הושיבני³³ זה תלמוד בבלי, שמתלבש בבחי' החשך לברר כו'³⁴, שזהו אריכות הפלפול דת"כ³⁵ בריבוי הקושיות ותירוצים, שזה"ע הברור כו' כנודע. וזהו מפני שת"ב הוא בחי' מוחין דאימא, וע"י הארת החכ' במוחין דינה עי"ז הוא הברור כו', אבל הוא ע"י ההתלבשות במקום החשך לתקנו ולבררו כו'. משא"כ בת"י³⁶ אין בו אריכות הפלפול, רק בקיצור נמרץ, וע"פ הרוב הוא הלכות פסוקות, והיינו שזהו בחי' החכ', שאינו מתלבש בבחי' חשך כו', אבל האור בזה הוא נעלה ביותר כו', והברור הוא בדרך ממילא כו', והוא בחי' ברור שני דש' מ"ה המברר כו', וכמ"ש במ"א³⁷. וזהו דר"ז צם כו' בכדי לישכח תלמוד בבלי, היינו בחי' הביטול בת"ב, בכדי לקבל האור דת"י כו'. וכן הוא בעליית הנשמות מגעה"ת לגעה"ע, שהעלי"ה היא דרך העמוד, שזהו ביטול הנשמה בכדי לקבל ההשגה העליונה דגעה"ע כו', והיינו שע"י העמוד מאיר הארה מגעה"ע בבחי' העלם ומקיף על הנשמה, והוא בבחי' רוממות והפלאה כו', וזהו פועל בהנשמה בחי'

תתצה

ואילך. אוה"ת נ"ך ח"ב ע' אמו.
 (31) זהר ח"א לא, א. ח"ב קבא, א. ח"ג רצ, ב. ועוד. וראה פרדס שער כז (שער האותיות) פי"ג.
 (32) סנהדרין כד, א.
 (33) איכה ג, ו.
 (34) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ג ח"א ע' נו ואילך. שערי אורה כב, ב ואילך. סה"מ תרל"ב ח"א ע' כה.
 (35) - דתלמוד בבלי.
 (36) - בתלמוד ירושלמי.
 (37) ראה סה"מ תר"ל ע' לה.

(26) למקור לקבלו: אוצ"ל: למקורו לקבל.
 (27) בבא מציעא פה, א. ראה תו"א יתרו סט, ג. המשך תרס"ו ע' קכב.
 (28) ראה אוה"ת ואתחנן ע' עה ואילך. ח"ו ע' בריו ואילך.
 (29) סה"מ תרל"א ח"א ע' ריג. תרל"ג ח"ב ע' תכו. תש"ח ע' 121 ואילך.
 (30) ספרי ר"פ עקב. ב"ר פט"ז, ד.
 (31) סדר תנאים ואמוראים בסופו. אגרת רב שרירא גאון (הועתק בערוך ערך אביי). הקדמת ספר התיקונים כת"י - הובא ונתבאר בתחלת שער מאמרי רשב"י. עץ חיים שער יט (שער אנ"ך) פ"ג. וראה הוספות לתו"א מגילת אסתר קיז, ג

הפשטה וביטול התענוג שלה דגעה"ת, ועי"ז נעשית כלי לקבל ההשגה דגעה"ע כו'. וכ"ה בבחי' החכ', שצ"ל ביטול החכ' בכדי לקבל האור דבחי' ח"ס כו'. וז"ע הרקיע שהוא כעין הקרח²², דקרח אותיות חרק³⁸, והוא בחי' הביטול של המקבל³⁹, שעי"ז דוקא נעשה כלי לקבל את האור כו'.

ונמצא דיש ב' בחי' רקיע, הא', בחי' השגה דבינה, דאגלידו מיא⁴⁰ דחכ' כו', והב', בחי' רקיע שהוא ביטול ההשגה כו', והוא בבחי' החכ', דבכדי להיות גילוי החכ' ממקורו, זהו ע"י הביטול דחכ', שזהו כענין ההשתוממות, שעי"ז נופל לו השכלה החדשה ממקורה כו', והוא בחי' הרקיע שלמעלה מבחי' מים דחכ' כו'. ולפ"ז י"ל דשלג זהו הגשמת האור שבמשפיע בכדי שיוכל להתקבל כו', ורקיע הוא ביטול המקבל בכדי שיהי' כלי לקבל כו'. וידוע⁴¹ דאור מים ורקיע⁴² יש עד רום המעלות, דבחי' כח"ב⁴³ דאריך זהו ג"כ בחי' אמ"ר⁴⁴, דכתר דאריך בחי' אור, וחכ' דאריך בחי' מים, ובינה רקיע כו'. וכן בעתיק, בחי' ג"ר דעתיק, שהו"ע ג' שעות הראשונות הקב"ה יושב ועוסק בתורה כו'⁴⁵, ה"ז ג' בחי' אור מים רקיע כו', או י"ל שהן בחי' ג' ראשין לראשין, בחי' אור צח אור מצוחצח אור קדמון⁴⁶, רק ששם הכל הוא בבחי' אור כו'. ובכל המדרי' הנ"ל יש בחי' הרקיע שלמטה מהמים, ורקיע שלמעלה מבחי' המים כו'. והיינו דבחי' מים ורקיע זהו ממוצע להיות גילוי בבחי' החכ' כו'.

והיוצא מזה, דכל ההמשכות דסדר השתל' מרוכ"ד עד סוכ"ד, הנה בכדי שיהי' בחי' ציור אדם, זהו ע"י מסכים ופרסאות כו', דגם בחי' אדם עילאה (בחי' חכ' דאצי' כו') הוא ע"י הפרסא כו'. ובמדריגה העליונה יותר אין המסך בבחי' העלם כ"כ כו', וכמו שאמר רע"ק לתלמידיו כשתגיעו לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים⁴⁷, דהפרסא היא בחי' אבני שיש⁴⁸, היינו שהן מאירים, והן כמו מים כו', אבל מ"מ ה"ז בחי' העלם יותר מבחי' צמצום, וגם מבחי' ההעלם דרך הכלים, להיות שזהו בחי' התעלמות שנפסק האור כו', והיינו שיש כאן דבר המפסיק שעי"ז הוא ההתעלמות יותר כו'. אך הנה הפרסאות שבאצי' ושלמעלה מאצי', זהו להיות בחי' אדם שאדמה לעליון כו'⁴⁹, אבל להיות בחי' ציור אדם דבי"ע בבחי' מציאות ממש כו', זהו ע"י הפרסא שבין אצי' לבי"ע, שהיא בבחי' מסך המסתיר לגמרי על האורות דאצי', וכמו הנעל של עור שנת"ל⁵⁰ שמעלים לגמרי כו'.

ואילך. לעיל ע' ארא ואילך.

(43) - כתר חכמה בינה.

(44) = אור מים רקיע.

(45) ע"ז ג, ב.

(46) ראה תקו"ז תיקון ע' (קלה, ריש ע"ב). פרדס שער יא

(שער הצחצחות) פ"א.

(47) תגיגה יד, ב.

(48) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ד ע' צו. ועם הוספות

כו' - אוה"ת בשלח ע' תפ. לקמן ע' ותתקסד.

(49) ישעי' יד, יד.

(50) פת"ז. פתכ"א (ע' אקסב. ע' אקעח ואילך).

(38) ראה ספר הבהיר סימן מג. תקו"ז תי"ט (לט, ב). ת"ע

(קכט, ב).

(39) ראה לקו"ת שמע"צ פז, ב. שה"ש כו, סע"ב. סידור עם

דא"ח סג, סע"ד. מאמרי אדמו"ר הזקן מארז"ל ס"ע תב. תקס"ז

ע' קעו. מאמרי אדמו"ר האמצעי שמע"צ ושמח"ת ס"ע א' תז

ואילך.

(40) ראה זח"א עז, א.

(41) בהבא לקמן - ראה סה"מ תרל"ה ותרל"ח שבהערה

הבאה. וראה גם לעיל פי"ג (ח"א ע' כח).

(42) ראה זח"ב קסז, ב. עץ חיים שער יא (שער המלכים)

פ"ו. שער לט (שער מ"ן ומ"ד) פ"ה"ו. וראה סידור עם דא"ח

ע, א ואילך. סה"מ תרל"ה ח"ב ע' תנד ואילך. תרל"ח ע' קמג

וזהו ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם⁵¹. דהנה, מראה אדם זהו בחי' אדה"ע דאצי', שהוא בבחי' אדמה לעליון כו', וי"ל דמראה אדם זהו בחי' מל' דאצי', שהיא רק בחי' מראה ודמיון דאדה"ע, וכמשנת"ל⁵² דמל' היא בחי' כה כו', ומ"מ גם היא בחי' אדם שלמעלה מבי"ע, וכמשנת"ל (סד"ה בא⁵³) בשם הרמ"ז⁵⁴ דבחי' מל' היא בחי' דכר לגבי בי"ע כו'. אבל דמות כמראה אדם⁵² זהו בחי' אדם דברי⁵⁵, וכמ"ש בכס"מ בת"ז ד"ד⁵⁶, דממעל לרקיע דיצי' ראה יחזקאל דמות אדם, שהיא בחי' מל' דברי' כו'. והענין הוא, כמשנת"ל⁵⁷ דאדם א' דם⁵⁸ הוא התאחדות האדם עם אלקות ע"י העבודה בבחי' רוח רעש ואש כו', ונת'⁵⁹ דג' מדרי' הנ"ל הן כבי"ע, דלא ברוח ה' כו'⁶⁰, להיותן בבחי' התפעלות מורגשת בבחי' יש כו', וה"ה בבחי' דמות בלבד לגבי בחי' רוח רעש ואש דאצי' שהן בבחי' אחדות ממש כו'. וכמו יחוו"ת, דעם היותו ג"כ יחוד, ה"ז בבחי' כדמותינו⁶¹ לגבי בחי' יחו"ע כו'. וזהו בחי' דמות אדם, דאדם בגימט' מ"ה⁶³, והוא הביטול דיחו"ע כו', אבל הביטול דיחוו"ת ה"ז בחי' דמות אדם לבד כו'⁶³, וכמא'⁶⁴ כגוונא דאינון מתייחדין לעילא באחד אוף הכי איהי אתייחדת לתתא ברזא דאחד, והוא בחי' מרכבתא תתאה⁶⁵ דד' מחנה שכינה⁶⁶ בעולם הברי'⁶⁷, שזהו רק ברזא דאחד כו'⁶⁸. וכ"ז הוא על דמות הכסא דוקא, שע"י הכסא, שהיא בחי' הפרסא המסתרת אורות דאצי', עי"ז הוא בחי' דמות מראה אדם דברי' כו'.

תתצו

וְזָשׁ באו"ת⁶⁹ ועל דמות הכסא שהוא ית' מכוסה שם, דמ"ש קודם⁷⁰ והקב"ה עשה כמה צמצומים כו' בכדי להיות אחדות כו', והאדם כו' עד שיהי' אחדות עם הקב"ה ושיבוטל כו', זהו שמבאר בחי' אדה"ע דאצי', שהוא בבחי' אדמה לעליון כו', וכמו"כ בנשמות, הו"ע נשמות דאצי' שהן בדוגמא של מעלה כו', כמשנת"ל (ד"ה בא⁵⁴), וכאן מבאר בחי' דמות אדם דברי', שזהו על כסא שהוא ית' מכוסה שם בבחי' פרסא כו'. ובאמת, בכללות ההשתל', בכדי שיהי' בחי' אדם, זהו ע"י פרסאות, רק שבמדרי' העליונות אינם בבחי' העלם כ"כ כו'. אך הפרסא שבין אצי' לבי"ע היא פרסא המעלמת, ועי"ז הוא בחי' דמות כמראה אדם דעולם הברי' (כו')⁷¹ ע"ד⁷² וענין ואש מתלקחת⁷³ (ענין וענין למע' הוא בחי'

(63) פרדס שער כג (שער ערכי הכינויים) ערך אדם. עץ חיים שער י (שער התיקון) פ"ג. שער לח (שער לאה ורחל) פ"ב. ועוד.
 (64) זח"ב קלה, א.
 (65) ראה תו"א ויקהל קטו, ג. סה"מ תרכ"ז ע' רכח ואילך. תרס"ד ע' קג. ועוד.
 (66) ראה זהר ח"ב רנד, א. ח"ג קיח, ב.
 (67) ראה תו"א שם. לקו"ת צו יז, ב. סידור עם דא"ח סד, א. לעיל פקט"א (ח"ב ע' תמ).
 (68) ראה סידור עם דא"ח קסת, סע"ב ואילך.
 (69) באו"ת: באור תורה להרב המגיד סימן קלד. ראה לעיל פשפ"ד (ע' א"סו) הערה 74.
 (70) באור תורה שם.
 (71) כאן הוא סיום החצו"ע שתחילתו לעיל ר"פ תט (ע' א"קמ).
 (72) המשך לשון האור תורה שבהערה 70.
 (73) ע"פ יחזקאל א, ד.

(51) יחזקאל א, כו.
 (52) פשמ"ח ואילך. פשע"ג ואילך (ח"ג ע' תתקסח ואילך. ע' אילו ואילך).
 (53) פת"ח (ע' א'קלוז).
 (54) לזח"ב צד, ב.
 (55) ראה שערי תשובה ח"ב קח, סע"א ואילך.
 (56) = בכסא מלך בתיקוני זהר [בהקדמה] דף ד (עמוד א).
 (57) פשצ"א. פת"ה ואילך (ע' א"פז ואילך. ע' א'קכד ואילך).
 (58) ראה מבוא שערים שער ה ח"ב פ"ה. של"ה בהקדמת בית ישראל בית דוד כא, א.
 (59) פשצ"ט ואילך (ע' א'קיב ואילך).
 (60) מלכים"א יט, יא"יב (ושם: לא ברוח ה' ואחר הרוח רעש לא ברעש ה'. ואחר הרעש אש לא באש ה').
 (61) בראשית א, כו.
 (62) ראה לעיל פרצ"ב (ח"ג ע' תתט). וש"נ.

ש"פ תשא, ה'העת"ר

א'ריא

פרסא הנ"ל, וכידוע בענין את קשתי נתתי בענן⁷⁴, שזהו ע"י הכאת אור השמש בענן שנעשה אור חוזר וזהו הקשת כו'⁷⁵, וכל אור חוזר ה"ה בדבר המסתיר דוקא, שאינו עובר האור בדרך או"י, ונעשה או"ח כו', וכמ"ש במ"א⁷⁶. ומזה נמשך ואש מתלקחת, שזהו בחי' אש דשרפים שבעולם הברי' כו', שזהו המדרי' היותר עליונה בהג' מדרי' רוח ורעש ואש דבי"ע, והוא ע"י הענן דוקא כו'.

ואח"כ מבאר באו"ת הענין הנ"ל באדם למטה כו', ואומר) וענן פי' מקודם החשכות שורה באדם, שאינו יכול להתפלל בהתלהבות, ואח"כ ואש מתלקחת, שבא להתלהבות (הכוונה⁷⁷ בזה ג"כ על נשמות דבי"ע, ועז"א שמקודם כו' שאינו יכול להתפלל בהתלהבות, וזה אינו מצד העלמה יתירה (שמחמת הגוף ונה"ב כאשר מעלים ביותר כו'), כ"א כן הוא בסדר הבריאה בהתהוות נשמות דבי"ע, שא"א להיות תחלת העבודה בהתלהבות, ורק בנשמות דאצי' יכול להיות שתהי' תחלת העבודה בעבודה פנימי', אבל בנשמות דבי"ע א"א להיות כן, וזהו שבתחלה א"א לו להתפלל בהתלהבות, ואח"כ בא לידי התלהבות כו'.

ולהבין זה ילה"ק תחלה דכללות ענין ציור אדם למעלה הוא מה שישראל עלו במח⁷⁸, דהלא⁷⁹ אין לו דמות הגוף ואין לו גוף⁸⁰, ואינו שייך כלל ציור אדם למעלה, רק זהו מה שישראל עלו במח' כו', וכדאי' במד"ר בראשית ר"פ כ"ז גדול כחן של נביאים שמדמין צורה ליוצרה, ר"ל שכמו שהצורה הוא אדם, כך קורין ליוצרה אדם כו'.

והענין הוא⁸¹, דהנה תכלית הכוונה בהשתל' העולמות הוא בשביל להיות לו ית' דירה בתחתונים⁸², וכמארז"ל⁸³ נתאוהו הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים כו'. ופי' תחתונים אין זה במקום, שהרי הוא ית' אינו בגדר מקום, וכמ"ש⁸⁴ הנה מקום אתי כו', רק פי' עליונים ותחתונים היינו במעלה ומדרי', שהעוה"ז השפל הוא היותר תחתון ושפל במדרי', שהוא סוף ותכלית כל המדרי' בהשתל' המדרי' מלמעלמ"ט, שנתהווה ע"י ריבוי צמצומים וע"י ריבוי העלמות והסתרים ביותר, שלכך השגת אלקות הוא בו בהסתר וצמצום גדול, והחשך יכסה ארץ⁸⁵, שאינו נראה בו אור אלקי כלל, אדרבא, גשמי' העולם מעלים ומסתיר על אלקות, וכל מי שרוצה להתקרב לאלקות צריך יגיעה רבה, יגיעת נפש ויגיעת בשר, עד שיהי' בבחי' קירוב ועד ששיג איזה השגה אלקית כו', ועל כל פסיעה ופסיעה בבחי' קירוב לאלקות יש כמה מניעות ועיכובים, וכמ"ש⁸⁶ כי מנסה ה' אלקיכם

תתצו

79) בהבא לקמן – ראה אוה"ת משפטים שבהערה 1.
80) פיוט „יגדל” – ע"פ פירוש המשניות להרמב"ם סנהדרין פרק חלק – היסוד השלישי. וראה לעיל פ"ה (ח"א ע' יא).
81) בהבא לקמן – ראה לקו"ת פקודי שבהערה 1.
82) ראה תניא פל"ו.
83) ראה תנחומא נשא טז.
84) תשא לג, כא. וראה ב"ר פס"ח, ט. שמו"ר פמ"ה, ו.
85) ישע"י ס, ב.
86) פ' ראה יג, ד.

74) נח ט, יג.
75) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ד ע' קצו ואילך.
אוה"ת נח ח"ג תרמח, א ואילך. סה"מ תרל"א ח"א ע' שנה. תרנ"ד ע' מז ואילך. וראה גם לקו"ש חט"ו ע' 52.
76) ראה סה"מ תרנ"ב ע' פד ואילך. תרנ"ד ע' קצא ואילך. תרס"ד ע' כ. וראה גם סה"מ תר"ן ע' שסב ואילך. המשך תרס"ו ס"ע קו ואילך. ע' קכ.
77) סיומ החצו"ג – לקמן ח"ו ע' וא'שמח שו"ה... לאחרי תיבות: הגילוי אור כו'.
78) ראה ב"ר פ"א, ד.

אתכם כו'. וע"ז גופא צריכים הרגש אלקי, לידע שזהו רק בדרך נסיון, שהכוונה היא שיעמוד נגד המונע, ואז לא יהי' כלל הדבר המונע כו', וכאשר אין ההרגש אלקי בנפשו, ה"ה תופס זה למונע ומעכב ממש, שנעשה לו זה למניעה בבחי' הקירוב כו', וזהו מפני שהאור מתעלם ביותר בנפשו, ע"כ אין הרגש האלקי בנפשו כדבעי כו', וכאשר יש הרגש אלקי בנפשו, ה"ה יודע שזהו רק נסיון לבד, ועומד נגד המונע כו'. אבל אין זה עבודה קלה כלל לעמוד נגד המניעות ועכובים כו', וצריכים לזה תוקף גדול בנפש כו', וצריכים יגיעה רבה עד שיתקרב כו'. וכאשר מתקרב לאלקו' ומשיג השגה אלקית, הנה לבד זאת שאינו בערך כלל לגבי השגה העליונה כו', הרי ג"ז הוא שבא בהסתר, והוא שההשגה האלקי' היא בריבוי לבושים ובריבוי ענינים, ומושג בשכל טבעי דנה"ט, שאינו נתפס בזה עצם אור האלקי כו', דבד"כ בהשגה אינו נתפס עצם האור, כ"א בנקודת המושכל, ובהשגה נתפס רק הענין האלקי ובריבוי הלבושים, ובשכל הטבעי אינו נתפס עצם הענין האלקי כו', וכמשנת"ל באורך⁸⁷.

ונתאוהו הקב"ה להיות בו דוקא דירה כו', וכמ"ש בסש"ב פל"ו שאין הכוונה בשביל עולמות העליונים, הואיל ולהם ירידה מאור פניו ית', שהרי⁸⁸ עולמות העליונים, עולם האצי' ולמע' מאצי', הרי התהוותם הוא בבחי' גילוי ההעלם (שגם לאחר כל הצמצומים והפרסאות שנת"ל⁸⁹, ה"ה מ"מ בבחי' גילוי ההעלם כו'),⁹⁰ שהיו כלולים תחלה במקורם, והתהוות שלהם הוא שנתגלה מההעלם אל הגילוי כו', וכמו שהיו כלולים במקורם היו במעלה ומדריגה גבוה הרבה יותר, כנודע, ובהתהוות שלהם ירדו ממעלתם ומדריגתם העצמית כו'. וז"ע אצי', דכת"י⁹¹ וירדתי ואצלתי, אוריד ואמשיך בחי' שלך למטה ממדריגתך כו'.⁹² וכל הירידה הזאת היא בכדי שיהי' התהוות העולמות בבחי' יש, שזהו בבחי' התחדשות דבר כו', והיינו שיהי' התהוות עולמות בי"ע כו'. ובעולמות בי"ע גופא הכוונה הוא העולם התחתון, שבו הוא עיקר היש, ומאחר שהרצון הוא בהתהוות היש, הרי עיקר היש הוא בעולם התחתון כו', ומזה שהוא העולם היותר תחתון, מובן, שזהו תכלית הכוונה כו', דעולמות בי"ע הרוחני, מאחר שנברא אחריהם עוד עולם, מובן, שאין זה תכלית הכוונה, דבאם שזה הוא התכלית, לא הי' נצרך לברוא עוד עולם, ומאחר שנברא עוד עולם למטה ממנו, מובן, שלא זה הוא התכלית, כ"א העולם היותר תחתון שנברא לבסוף הכל, זהו תכלית הכוונה, דסוף מעשה עלה במח' תחלה כו'⁹³ (וכ"ה בבריאת העולם, שהאדם נברא לבסוף, דגם בעצם מציאות גופו הוא סוף הכל, שהוא במדרי' הדומם, דלא נמצא גוף דומם, רק גופו של האדם, כנודע⁹⁴, והוא תכלית הכוונה, וכמ"ש⁹⁵ כי זה כל האדם, שכל העולם הוא רק לצוות לזה כו'⁹⁶) (ועוד, שהרי העולמות העליונים,

90 ראה גם לעיל פ"ז ח"א ע' יד).

91 בהעלותך יא, יז (בדילוג).

92 תו"א וירא יד, א.

93 ע"פ פיוט לכה דודי.

94 ראה תו"א בראשית ג, ד. ובכ"מ.

95 קהלת יב, יג.

96 ברכות ו, סע"ב.

87 ראה לעיל פרח"צ ח"ג ס"ע תתכה ואילך). פל"ג ח"א

ע' ע' ע' (א). פשד"מ ח"ג ע' תתקנז). פת"א. פת"ח (ע' אקטז ואילך. ע' אקלו).

88 ראה סה"מ תרנ"ח ע' ל. תרס"ט ע' רסו. עת"ר ע' רצב.

תרע"ח ע' קיב. פר"ת ס"ע לב ואילך. ד"ה באתי לגני תשי"א פ"ד (תורת מנחם סה"מ באתי לגני ח"א ע' ט ואילך). ספר

השיחות תשמ"ז ח"א ע' 201.

89 ע' אקפג ואילך.

תתצח

גם ב"ע הרוחני, נתבררו בדרך מלמעלמ"ט, רק שלא נתבררו כמו האצי, שנתברר בכירור היותר מעולה, שהוא אלקו' ממש⁹⁷, ועולמות ב"ע לא נתבררו באופן כזה להיות אלקו' ממש, אבל מ"מ ה' הבירור שלהם מלמעלה כו'. והכוונה בהבירור בדרך מלמעלמ"ע הוא בעולם התחתון דוקא כו', וכמ"ש במ"א⁹⁸. וגם, גמר הבירור בעולמות ב"ע הרוחני הוא ע"י הבירורים למטה, שע"ז מתבררים ומתעלים גם עולמות ב"ע העליונים כו'. וזהו דכל העלאה מלמעלמ"ע מתחיל מעולם התחתון דוקא, וכמו בעליות דשבת נא⁹⁹ הבו לה' בני אלים וכבוד ועוז וכבוד שמו, שהן ג' עולמות ב"ע, ובני אלים הוא עולם העשי' כו'¹⁰⁰, שתחלת העלי' הוא מעולם העשי', שעולה ביצי', ויצי' בכרי', וכרי' באצי', שז"ע השתחוו לה' כו'¹⁰⁰. והיינו מפני שהעלי' הוא ע"י העבודה למטה בהבירורים מלמעלמ"ע כו'.

ותכלית הכוונה היא להיות גילוי אלקותו ית' להאיר את החשך דוקא. ואין הכוונה בהמשכת הארה לבד, שהרי מלא כל הארץ כבודו¹⁰¹, זיו יקרי¹⁰², דהארת אלקו' הרי ישנה בכל העולמות העליונים והתחתונים כו', דבסדר השתל' העולמות הרי כבר נמשכה ההארה האלקי' בכל העולמות, גם בעולם התחתון, שיש בו אור וחיות אלקי כו', רק להיותה הארה שבא ע"י הצמצומים והעלמות, אין גילוי אור למטה, להיות שהאור הוא ע"י ריבוי העלמות כ"כ עד שאינו נראה ונגלה כלל כו', וע"כ תכלית הכוונה היא שיהי' המשכת וגילוי אור עצמי, שיאיר בגילוי למטה כו'. והגם דאור העצמי ג"כ יש בכל העולמות, גם למטה, וכמ"ש¹⁰³ את השמים ואת הארץ אני מלא, דעצמות אוא"ס הוא למטה כמו למעלה, שהרי לגבי עצמות אין שום דבר מעלים ומסתיר כלל, וה"ה למטה כו', הנה זהו בידיעתו ית', שכן הוא באמת, שנמצא למטה ממש כמו שהוא למעלה, היינו שהאוא"ס מאיר בגילוי ממש למטה כו', ורק הן הן גבורותיו¹⁰⁴ שאינו נרגש בנבראים, דעם היות שהאוא"ס הוא בגילוי ממש למטה, ומ"מ אינו נרגש בהנבראים כו'. דהפלאת הצמצום בזה הוא הרבה יותר מבהצמצום בההארה האלקי', שהרי ההארה מקבלת צמצומים והעלמות, אבל העצמי אינו מקבל צמצומים והעלמות, ומ"מ אינו נרגש בנבראים כו'. אבל בידיעתו ית' מאיר בגילוי ממש למטה כו', ובידיעתו ית', גם עולם התחתון אינו בבחי' מקום וזמן כלל, שז"ע הנה מקום אתי, הוא מקומו ש"ע¹⁰⁵ כו'¹⁰⁶, וכולא קמי' כל"ח¹⁰⁷ כו', וכמשנת'ל (ד"ה בא¹⁰⁸). אבל הכוונה היא, שגם בידיעה שלנו יהי' כמו בידיעתו ית', דכולא קמי' כלא כו', והיינו שיהי' גילוי עצמות אוא"ס למטה, ויהי' נראה ונגלה האלקו', ויהי' נגלה כמו שהוא באמת כו'. וזהו שממשיכים ע"י התומ"צ, שהן עצמות רצונו וחכמתו ית', ודוקא כמו שירדו למטה, שנתלבשו בגשמי', תורה בהלכות גשמי', ומצות בעניני' גשמי' דנוגה דעשי', ציצית בצמר גשמי ותפילין בקלף, ובזה דוקא נתלבש עצמות רצונו וחכמתו ית'.

(103) ירמ" כג, כד. וראה לקו"ת צו יא, סע"א. שלח מת, א.

מסעי צד, ד. ואתחנן ט, סע"א. פ' ראה לד, א.

(104) יומא סט, ב – ע"פ גירסת ילקוט שמעוני עקב רמז

תתנו. נחמ" רמז תתרעא. וראה תניא שעה"ה פ"ד (עט, ב).

(105) = של עולם.

(106) ב"ר שבהערה 85.

(107) = כלא חשיבי (ע"פ דניאל ד, לב. זח"א יא, ב).

(108) פת"ו (ע' אקלא ואילך).

(97) ראה תניא פמ"ט (סט, א). לעיל פ"ז שם.

(98) ראה סה"מ תרס"ד סע"ע רט. תרס"ט ע' רסז. וראה גם

סה"מ תרס"ג ח"א ע' נא. ח"ב ע' כה.

(99) תהלים כט, א"ב.

(100) ראה סידור האריז"ל במקומו. שער הכוונות ענין

מזמור הבו. פרי עץ חיים שער השבת פ"ח.

(101) ישע"ה, ג.

(102) תיב"ע עה"פ.

דברוחני' המדרי' א"א להיות המשכת העצמות, כי שם הכל הוא בכחי' אור וכלי, ובעצמות אוא"ס אינו שייך ענין אור וכלי כו', כ"א דוקא בדברים הגשמי', שאינם בכחי' כלל, בזה הוא דוקא המשכת העצמי' כו', וע"כ בהם וע"י נמשך גילוי אלקו' למטה, וכמ"ש¹⁰⁹ כי נר מצוה ותורה אור, שע"י תומ"צ נמשך האור והגילוי למטה כו'.

וכל ההמשכה הזאת הוא ע"י הנשמות דוקא, דנשמות ג"כ ירדו למטה ונתלבשו בעולם הגשמי כו'. וכידוע ההפרש בין נשמות למלאכים¹¹⁰, דמלאכים א"א להם להתלבש רק בגוף רוחני, לא בגוף גשמי, ואם יתלבשו בגוף גשמי, לא יפעלו בו שום זיכוך וביורור כלל, כי יתעלם ויסתתר ממש בהגוף כו', שהרי גם ההארה האלקי' שירדה ונתלבשה בדברים הגשמיים ה"ה מתעלמת בהם כו' (ומ"מ, בחי' המל', בירידתה למטה, ה"ה מבררת בירורים, וכמ"ש¹¹¹ ותקם בעוד לילה ותתן טרף כו'. וי"ל שזהו ג"כ ע"י עבודת הנשמות, שמבררים בירורים למטה, ועי"ז בחי' המל' מבררת הבירורים למעלה כו'. וגם, אפשר יש לחלק בין ההארה שבאה בכחי' חיות, ובין מה שהמל' יורדת לברר, שזהו יותר מבחי' העצמות דמל', ולא בחי' פנימי' המל', דכבודי לאחר לא אתן כתי"ב¹¹², רק דבחי' צונו' המל' גופא הוא מבחי' העצמות יותר מכמו ההארה שלהחיות כו'. וכמ"א¹¹³ מבואר דהבירור דשם ב"ן זהו ג"כ ע"י הארת ש' מ"ה דז"א כו'. ואיך דהוא, הרי ההארה האלקי' מתעלמת בהדברים הגשמי', שאינה מבררת בעצמה כו'), וכ"ש מלאכים בהתלבשותם בגופים גשמי' מתעלם בהם האור כו' (ומה שהם פועלים בעולם בגופים, וכמו המלאכים דאברהם כו', זהו בדרך שליחות לבד, לא בבחירה שלהם, וא"כ, אין זה שהן הפועלים, כ"א הכח עליון כו', וגם בעת השליחות הרי יש בהם כח המשלח, וכמ"ש באגה"ק סי' ק"ד¹¹⁴, דאז מתלבש ש' הוי', והיינו אור עצמי שאינו מתעלם כו'). והנשמות ירדו ונתלבשו בגופים גשמי', ומקבלים חיות מדברים גשמי', ומ"מ, לא נתעלם בהם עצם אורם, וה"ה פועלים בעולם בבחירה ורצון כו'. וזהו לפי שנשמות הן בחי' אור עצמי, לכן ביכולתם לירד למטה להתלבש בלבושים גשמי', ואינם מתעלמים, אדרבה, פועלים בהם הזיכוך כו'. וביכולתם לקבל תומ"צ, להמשיך בהם גילוי אלקו' למטה כו'. והכלי לגילוי אלקו' למטה הן הנשמות, וכמ"ש¹¹⁵ מכוון לשבתך פעלת, וקאי על הנשמות, וכמ"ש¹¹⁶ היכל ה' המה, שהן בחי' היכל המלך כו' (וכתי' ג"פ היכל ה', בירמי' ז' ד', שהן בחי' מחדו"מ¹¹⁷, וג"פ קדוש¹⁰², שממשיכים בחי' אוא"ס שקדוש ומובדל במחדו"מ, והוא ע"י תורה ועבודה וגמ"ח כו', וכמ"ש בלק"ת סד"ה טובה הארץ כו'¹¹⁸). והם ממשיכים הגילוי גם בעולם כו', שזהו מה שבנוסח הברכות אומרים אלקינו מלך העולם, שע"י שהוא אלקינו, שהוא ההמשכה

תתצט

וראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ג ח"ב ע' תרכב ואילך (נוסח א). סה"מ תרנ"ט ס"ע קכ ואילך. לקמן ח"ה ע' ואקפא. 114 ד"ד: אוצ"ל: ק"ה (קמא, סע"א) וראה גם קונטרס אחרון קנט, א.

115 בשלח טו, יז. וראה אוה"ת משפטים שבהערה 1.

116 ירמי' ז, ד.

117 לקו"ת פקודי שבהערה 1.

118 שלח לת, ג.

109 משלי ו, כג.

110 ראה תו"א בראשית ד, ד. תורת חיים שם ה, ב ואילך.

111 משלי לא, טו. וראה תו"א בראשית ח, א. נח י, א.

לקו"ת במדבר ג, סע"ב ואילך.

112 ישעי' מב, ת. מת, יא. וראה ביאורי הזהר לאדמו"ר

האמצעי קנח, ד. אוה"ת תרומה ע' א"תל. ע' א"תלו. שמע"צ

ס"ע איתנתח. סה"מ צ להצ"צ קפא, א ואילך.

113 ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ו ח"א ע' קצג ואילך.

בנש"י, עי"ז הוא מלך העולם כו', שע"י¹¹⁹ נמשך הגילוי בעולם כו'. וע"י העבודה שלהם באתכפי' ואתהפכא, שפועלים את הביטול בנה"ב ובכל חומרי' העולם, נעשה עי"ז דירה אליו ית'. וגם ההמשכה דתומ"צ הוא ג"כ ע"י אתכפי' ואתהפכא, דכד אתכפי' סט"א אסתלק יקרא דקוב"ה בכולהו עלמין¹²⁰, שנמשך עי"ז גילוי אוא"ס כו'. וגם יש עבודה בבחי' אתכפי' ואתהפכא שע"י הוא המשכת האור, והו"ע יחו"ע ויחו"ת כו', וכמשי"ת¹²¹, אמנם עי"ז נעשים גם הדברים התחתונים כלים לאלקו', שיהיו ראויים לדירה כו'¹²², וכמו עד"מ דירת המלך¹²³, צ"ל נקי מכל לכלוך וצואה, וגם צריכים לסדר שם כלים נאים כו', וכן הוא עבודת האדם לברר ולבער כל לכלוך ופסולת שבנפשו ולהסיר בגדים הצואים כו', שע"י פועל הזיכוך גם בהעולם, ובפרט בדברים הגשמי' שנהנה מהם, כשהם בבחי' אתכפי', הרי נעשים כלים לאלקו' כו'. וסידור כלים נאים הוא ע"י המצות, וכמ"ש¹²⁴ ויניחהו בג"ע לעבדה ולשמרה, לעבדה רמ"ח¹²⁵ ולשמרה שס"ה מל"ת¹²⁶, דמל"ת הן לבער את הרע, ומ"ע הו"ע הכלים הנאים כו'. וכ"ז הוא ע"י הנשמות, שבהם דוקא הוא הכח לברר ולתקן את העולם ולהמשיך גילוי אלקו' כו'. וגם, מפני שנש"י מושרשים בעצמות א"ס, ויודעים אמיתית חפצו ורצונו ית' באופן דירתו ית' בתחתונים כו', והיינו שיודעים אמיתית רצונו ית' באופן ההמשכה דתורה ועבודה וגמ"ח, שהן קיום המצות בכלל כו'.

וזהו¹²⁷ במי נמלך בנשמותיהן של צדיקים¹²⁸, דבתחלת התעוררות הרצון נמלך כבי' בנשמותיהן ש"צ, שבהם וע"י יהי' המשכת אלקו' למטה כו', והיינו מפני שהנשמות מושרשים בעצמות, ויודעים אמיתית רצונו, ע"כ נמלך בהם דוקא כו', וע"כ, גם בירידתם למטה, הם יודעים איך לתקן ולקשט את הדירה בכלים דמצות, אע"פ שהן מלוכשים בגשמיות, כמו קלף דתפילין כו'. וזהו עד"מ מי שראה את המלך, ויודע ובקי ורגיל באופן רצונו לדור בדירה נאה ובכלים מקושטים, הוא יכול לתקנם ולעשותם, גם שהן בדברים פשוטים מאד, שיהיו כפי אופן רצון המלך כו'. אבל מי שאינו יודע ומכיר בטבע רצון וכבוד המלך, איזה דירה וכלים יעשו לו, לא ידע ולא יוכל לעשותם ולתקנם כלל כו'. וכמו"כ הוא בנשמות, שיודעים אמיתי' רצונו ית', הן הם דוקא יודעים לתקן לו ית' דירה בתחתונים כו'¹²⁹. וע"כ לא ניתנה התורה רק לישראל דוקא¹³⁰, ואמיתי' רצונו ית' בקיום המצות גילו תנאים ואמוראים דוקא¹³¹, מפני שהן יודעים איך הוא רצון העליון, מצד עצם

תתק

(124) בראשית ב, טו.

(125) רמ"ח: אוצ"ל: רמ"ח מ"ע.

(126) ראה תיב"ע עה"פ. זהר ח"א כו, א. ח"ב קסה, ב. תקו"ז תכ"א (סב, א). תנ"ה (פת, ב). ילקוט ראובני עה"פ. לקוטי הש"ס להאריז"ל אבות פ"א מ"ב. שער מאמרי רז"ל להאריז"ל אבות פ"ו, א. לקו"ת שה"ש מ"ח, ד. סה"מ תרצ"ז ע' 214. ובכ"מ.

(127) בהבא לקמן – ראה ד"ה לא הביט לאדמור"ר האמצעי שבהערה 1.

(128) ב"ר פ"ח, ז. רות רבה פ"ב, ג.

(129) ראה ד"ה מרגלא תשמ" (סה"מ מלוקט ח"ה ע' צז. בהוצאה החדשה – ח"ב ע' צ).

(130) ראה שבת פת, ב ואילך.

(131) ראה בבא מציעא נט, ב. ועוד.

(119) – שעל ידם.

(120) בתניא פכ"ז ובלקו"ת ר"פ פקודי מצייין לזהר ח"ב קכ"ב, ב (ובלקו"ת שם מצייין גם לזהר שם סז, ב. וראה גם שם קפד, א). וראה גם תו"א ויקהל פט, ד. לקו"ת חוקת טה, ג. (121) אולי הכוונה להמבואר בארוכה לקמן מד"ה וידבר גו' פנחס העת"ר עד סד"ה בראשית עתרו"ו (ח"ה ע' ואס"א ואקפא) בענין ב' הבחי' דלחם מן הארץ ולחם מן השמים, שבכללות הו"ע הביוריים מלטמלמ"ע וההמשכה מלמעלמ"ט, והו"ע אתכפיא ואתהפכא (כמובן מכללות הביאור, וכמ"ש לקמן שם ע' ואקלט), והעבודה דיחו"ת ויחו"ע (כמ"ש לקמן שם ע' אקעט ואילך). וראה גם לקמן ח"ו ע' ואישמו ואילך. (122) בהבא לקמן – ראה ד"ה לא הביט שבהערה 1.

(123) ראה גם לקו"ת צו טו, סע"א ואילך.

נשמתם המושרשת בעצמות א"ס ב"ה, וע"י המס"נ שלהם בעסק התורה בכח עצם נשמתם, שהו"ע עסק התורה בקבועמ"ש כו', גילו אמיתת רצונו ית' כו', וכמ"ש במ"א¹³². וי"ל דז"ע שאין משגיחין בב"ק¹³³, כי אמיתית רצה"ע ידוע רק לנשמות דוקא כו', והן מכוון לשבתו ית' ע"י עבודתם באתכפי' ואתהפכא, וע"י¹³⁴ נעשים הדברים התחתונים כלים לגילוי אוא"ס ב"ה כו'.

וז"ע ישראל עלו במח', להיות שתכלית הכוונה בכללות ההשתל' והתהוות העולמות הוא להיות לו ית' דירה בתחתונים, וכוונה זו נשלמת ע"י נש"י דוקא, ע"כ ישראל עלו במח' בראשית הגילויים דהשתל' (ובאמת הן כלולים בעצמות קודם שהי' איזה גילוי מן העצמות, מאחר שהן הכוונה הפנימי' שבשבילם היו כל הגילויים¹³⁵, וכמא'¹³⁶ בראשית בשביל ישראל ובשביל התורה כו', ובמי נמלך כו' כנ"ל. אמנם, גם בתחלת הגילויים, הרי ישנה לכוונה זו, שבשביל זה הוא הגילוי כו'). וזהו עלו במח', דהיינו מחה"ק דא"ק¹³⁷, שזהו ראשית הגילוי שלאחר הצמצום כו'. וגם למעלה מזה, בבחי' מח' ורצון דאנא אמלוך¹³⁸, שזהו בחי' מל' דא"ס שלפני הצמצום, שזהו הגילוי בעצמותו ית' בבחי' רצון בהשתל' העולמות כו', וכמשנת"ל (ד"ה נ"ח מצוה להניחה¹³⁹) שזהו בחי' האור השייך אל העולמות, שעלו במח' זו כל העולמות וההשתל' שיהי' אחר הצמצום, והו"ע שיער בעצמו בכח כל מה שיהי' בפועל כו'¹⁴⁰. ואחר הצמצום הוא בחי' מחה"ק דא"ק שכוללת הכל כו'. ואח"כ בהגילויים דא"ק שהן בחי' עולמות הא"ס שלמעלה מאצי' ועולם האצי' כו', דכ"ז הוא בחי' מחשבה כו', וכמ"ש בזהר¹⁴¹ דכמה מחשבתין למחשבתין אינון כו', דבד"כ כל הגילויים שלמעלה מאצי' וגם הגילויים דאצי' נק' בש' מח', דכמו שהמח' הוא שמגלה העולם העצמי לגבי עצמו, ולא לזולתו כו', כמו"כ כל הגילויים שלמעלה מבי"ע ה"ה בבחי' לעצמו עדיין כו'. וכנודע דמחה"ק דא"ק הוא בבחי' הסכם והחלט לכד כו', וכמשנת"ל (ד"ה אתם נצבים הא'¹⁴²), והגילויים שלמעלה מאצי', הגם שהן בחי' גילוי הרצון, הרי כ"ז הוא בבחי' העולם וסתימות כו', וגם בעולם האצי' הגילוי הוא לעצמו עדיין, וכידוע בענין אתה הוא ה' לבדך¹⁴³, דגם בחי' הוי' שזהו הגילוי באצי', ה"ז לבדך כו'¹⁴⁴, וע"כ כל המדרי' האלו הכל הוא בחי' מח' כו' (ובפרטי' המדרי' הן בחי' כח המח' כו', וכמשי"ת). ובכל אלו המדרי' עלו נש"י, דכ"ז הוא בשביל הנשמות, דהיינו שהן ימשיכו הגילוי והאור למטה כו'. וז"ע ציור אדם למעלה, מה שישראל עלו במח' כו'.

רעג. אוה"ת פינחס ע' אקצו. סה"מ תר"ם ח"ב ע' תרפט. תרנ"ט ע' יח. וש"נ.

(138) ראה לקו"ת נשא כ, ד. כא, סע"ד. נצבים נא, ב. ובכ"מ.

(139) פשפ"ד (ע' איסח ואילך).

(140) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ח ח"א ע' שכה. שער היחוד פ"י ואילך. סה"מ עת"ר ע' לו ואילך. וש"נ.

(141) ראה תקו"ז תיקון סט (קטו, א). לקו"ת ואתחנן ב ב.

(142) לעיל פס"ו (ח"א ע' קסג).

(143) נחמי' ט, ו.

(144) ראה סה"מ תרנ"ג ע' רנח ואילך. תר"ס ע' מג ואילך.

(132) ראה המשך תרס"ו ע' תקלד. ע' תשה. סה"מ תרע"ג ע' רב. וראה גם סה"מ תרנ"ב ע' קלה ואילך. תרנ"ט ע' קפד ואילך. ועוד.

(133) = בבת קול (כבא מציעא שם).

(134) = ועל ידם.

(135) כולל גם הגילוי ד, חפץ חסד" (ד"ה פדה בשלום תשל"ח (סה"מ מלוקט ח"ב ע' ה. הוצאה החדשה – ח"ב ע' קמד) הערה 25).

(136) פרש"י בראשית א, א.

(137) ראה לקו"ת שה"ש כו, ד. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ה ח"א ע' שלא. ביאורי הזהר להצ"צ ח"א ע' רסג. ע'

תתקא

ועפ"ז יובן מ"ש² כי תשא את ראש בני". דהנה¹⁴⁵ כתי'¹⁴⁶ החכם עיניו בראשו, ואי' בזהר בלק דקפ"ז ע"א דשכינתא שרי' על רישי' דבני', וכל חכים עיניו¹⁴⁷ ומלוי בההוא דשרי' על רישי' כו', והיינו למלאות החסרון בבחי' מל', שהיא בחי' שכינה כו', כי עיקר חסרון האור הוא בבחי' מל'. וזהו סיבת הסתר האור למטה, משום דכללות המשכת האור בעולם הוא ע"י הצמצום, שנחסר ונסתלק האור, ונשאר רק בחי' מל' שבמל' כו', וע"כ המשכת האור באופן כזה שלמטה הוא בחי' העלם והסתר כו'. וגם התהוות עולמות ביי"ע מבחי' המל' הוא מבחי' חסרון האור כו', וכמו שנת"ל (ד"ה וידבר כו' פנחס¹⁴⁸ ובכ"ד¹⁴⁹). וצריכים למלאות החסרון, והוא ע"י תומ"צ, שעיי"ז ממשיכים גילוי אלקו' במל', ועיי"ז הוא הגילוי בעולם כו'. והו"ע שמן על ראשך לא יחסר כו'¹⁵⁰, וכמ"ש בזהר שם. וזהו ג"כ שארז"ל¹⁵¹ אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש, ואי' באו"ת¹⁵² שהתפלה צ"ל על הכובד שבראש, דהיינו במאן דשרי' על רישי' כו', דכשהאדם חסר איזה דבר, החסרון הוא בשכינה, וזהו הסבה דחסרון שלו, וכאשר יתמלא החסרון בשכינה, ימלא ג"כ החסרון למטה, וע"כ לא יתפלל על חסרון שלו, כ"א על חסרון שבשכינה כו'. וזהו שאמרו בזמן שהאדם מצטער הקב"ה מה הוא אומר כבי' קלני מראשי כו'¹⁵³, שז"ע החסרון למעלה כבי', וכאשר נשלם החסרון למעלה, ממילא נשלם החסרון למטה כו'. ובתפלה זהו בדרך מלמטלמ"ע, ובתורה הוא בבחי' המשכה מלמעלמ"ט כו'. וזהו כי תשא את ראש בני', ראש הוא בחי' מל', שנק' כנס"י, מקור נש"י, וצ"ל נשיאת ראש, למלאות החסרון כו'. והוא ע"ד¹⁵⁴ וירם קרן לעמו¹⁵⁵, המשכה עצמי' כו', דהודו על ארץ ושמים¹⁵⁶ הוא רק הארה לבד, וירם קרן הוא המשכת אור עצמי, ועיי"ז נשלם ומתמלא כל חסרון כו'. וזהו כי תשא את ראש, הגבהת ורוממות בחי' הראש, שז"ע וירם קרן כו'. והוא לפקודיהם, ל' חסרון¹⁵⁷, מל' לא נפקד ממנו איש¹⁵⁸, והיינו, דלהיות שיש בחי' חסרון בבחי' מל', ע"כ צ"ל כי תשא את ראש, למלאות החסרון כו'. ועיי" מה הוא המשכת האור העצמי, עז"א ונתנו איש כופר נפשו, פי' טהרת נפשו, לבער כל פסולת שבנפשו, דכד אתכפי' סט"א אסתלק יקרא דקוב"ה, שעיי"ז ממשיכים גילוי אוא"ס כו'. וזהו ג"כ ענין מחצית שקל, דהנה ידוע¹⁵⁹ דמחצית השקל הו"ע עשר כחות דנה"ב, וגם עשר כחות דנה"א המלוכשים בנה"ב, והעבודה היא בבירור וזיכוך הנה"ב כו', ועיי"ז נשלם הכוונה דנתאוהה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים, שנמשך גילוי אוא"ס למטה כו'. וזהו עשרים גרה השקל, דבנה"א יש עשר כחות הגלויים, ועשר כחות בשרש ומקור הנשמה, וזהו הגילוי דאוא"ס, דבנשמה הוא גילוי שרש הנשמה כו', וזהו שמודיע דעשרים גרה השקל, והיינו שהמשכה היא להמשיך גילוי עצמות אוא"ס, ובנפש הוא שיהי' גילוי שרש הנשמה. אך מה שמבקשים הוא העבודה דגילוי

(154) ראה גם ד"ה כי תשא תרנ"ח, פר"ת (סה"מ תרנ"ח ס"ע קנא ואילך. פר"ת ע' רסז).

(155) תהלים קמת, יד.

(156) שם, יג.

(157) ראה תו"א הוספות לפ' תשא קיב, א. שם, ד. אוה"ת תשא ע' א'תתמו.

(158) מטות לא, מט.

(159) ראה אוה"ת תשא ע' א'תתקי. סה"מ תרל"ז ח"א ע'

רכ. תרמ"א ע' קיב.

(145) ראה אוה"ת תשא ע' א'תתלג ואילך.

(146) קהלת ב, יד.

(147) עינינו: בזהר שם: עינוי.

(148) פקנ"ד ואילך (ח"ב ע' תיג ואילך).

(149) ראה לעיל פקמ"ג (ח"ב ע' שעו ואילך).

(150) קהלת ט, ח (ושם: אל יחסר).

(151) ברכות רפ"ה (ל, ב).

(152) - באור תורה (להרב המגיד סימן תנ).

(153) סנהדרין מו, א.

הנשמה בזיכור הנה"ב, ועי"ז הוא הגילוי דשרש הנשמה כו'. וזהו כי תשא את ראש בני, שצריכים להגבי' בחי' המל', להמשיך גילוי אוא"ס במל'. וזהו ע"י ונתנו איש כפר נפשו, שזהו בד"כ העבודה בבחי' אתכפי' ואתהפכא כו'. ואח"כ מבאר זה יתנו כו', מחצית השקל, שזהו עבודת הנה"א לתקן את הנה"ב כו', ועי"ז עשרים גרה השקל, הוא גילוי שרש ומקור הנשמה כו'.

ISBN 978-0-8266-6108-1

9 780826 661081